

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

YEREL YÖNETİMDE ZABITANIN YERİ VE ÖNEMİ;
KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

ŞEHMUS SEVGİLİ

İstanbul, 2012

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

**YEREL YÖNETİMDE ZABITANIN YERİ VE ÖNEMİ;
KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

ŞEHMUS SEVGİLİ

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Kemal Özden

İstanbul, 2012

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Anabilim Dalı, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim (Tezli) Yüksek Lisans programı Y0912060003 numaralı öğrencisi **Şehmuz SEVGİLİ**'nin "YEREL YÖNETİMDE ZABITANIN YERİ VE ÖNEMİ KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 13.07.2012 tarih ve 2012/17 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **oybirliği / oyçokluğu** ile Yüksek Lisans Tezi olarak **kabul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 21.10.2012

1) Tez Danışmanı

Doç. Dr. Kerem Özden

2) Jüri Üyesi

Prof. Dr. Serkan Güneşoğlu

3) Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Ali İhsan Özer

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	VII
TABLolar LİSTESİ	VIII
ÖZET	IX
ABSTRACT.....	X
GİRİŞ	XI

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİM VE BELEDİYE

1.1. YEREL YÖNETİM KAVRAMININ TANIMI VE ÖZELLİKLERİ.....	1
1.1.1. Yerel Yönetimin Tanımı	2
1.1.2. Yerel Yönetimlerin Varlık Nedenleri	3
1.1.3. Yerel Yönetimlerin Genel Özellikleri	4
1.1.4. Yerel Yönetimlerin Önemi ve Dayandığı Değerler	6
1.1.5. Türkiye’de Yerel Yönetim	8
1.1.6. Türkiye’de Yerel Yönetim Şekilleri	9
1.1.6.1. İl Özel İdareleri	9
1.1.6.2. Belediyeler	12
1.1.6.3. Köyler	14
1.2. BELEDİYELER	15
1.2.1. Belediyenin Kurulması ve Sınırlarının Belirlenmesi	15
1.2.2. Belediyelerin Varlık Nedenleri	17

1.2.3. Belediyelerin Genel Özellikleri	17
1.2.4. Belediyenin Görevleri, Yetkileri, İmtiyazları ve Muafiyetleri.....	19
1.2.5. Belediyenin Organları.....	23
1.2.5.1. Belediye Meclisi	23
1.2.5.2. Belediye Encümeni	26
1.2.5.3. Belediye Başkanı	28
1.2.6. Teşkilat Yapısı	29

İKİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMDE BELEDİYE ZABITA TEŞKİLATI

2.1.BELEDİYE ZABITASININ TANIMI, KURULUŞU VE NİTELİĞİ.....	33
2.1.1. Belediye Zabıtasının Tanımı ve Niteliği	33
2.1.2. Zabitanın Kuruluşu	34
2.1.3. Osmanlı'da Zabıta Teşkilatı	35
2.1.4. Türkiye'de Zabıta Teşkilatı	36
2.1.5. İdarede Zabitanın Yeri.....	37
2.1.6. Avrupa'da Zabıta Teşkilatı	38
2.1.6.1. İtalya'da Zabıta Hizmetleri.....	38
2.1.6.2. İngiltere'de Zabıta Hizmetler.....	40
2.1.6.3. Fransa'da Zabıta Hizmetleri.....	42

2.2. BELEDİYE ZABITASININ GÖREVLERİ, YETKİLERİ,	
PERSONEL HAKLARI VE ZABITA SORUNLARI.....	44
2.2.1. Belediye Zabıta Yönetmeliği.....	45
2.2.1.2. Zabıta Teşkilatı ve Personeli.....	52
2.2.1.2.1. Belediye Zabıtasının Görev Alanı.....	52
2.2.1.2.2. Belediye Zabıtasının Çalışma Düzeni.....	52
2.2.1.2.3. Zabıta Destek Hizmetlerinin İhale Yoluyla Temini.....	52
2.2.1.2.4. Belediye Zabıtasının Hakları.....	53
2.3. Zabitanın Şehir Hayatında Yeri ve Önemi	59
2.4. Gönüllü Zabıta.....	60
2.5. Zabitanın Polis ve Belediyedeki Diğer Müdürlükler ile İlişkisi	60
2.6. Zabitanın Sorunları	61
2.6.1. Zabitanın Personel Sorunu	64
2.6.2. Zabitanın Siyasi Sorun	66
2.6.3. Zabitanın Hukuksal Sorun	67
2.6.4. Zabitanın Güvenlik Sorunu	68
2.6.5. Personelin Fiziksel ve Ruhsal Sorunu	69
2.6.6. Çalışma Şartlarında karşılaştığı Sorunlar	69
2.6.7. Yetki Karmaşası ve Gayri Resmi Sözlü Emirler ve Neticeleri.....	70
2.6.8. Personelin Kıyafet Sorunları	72
2.6.9. Silah Kullanımı İle İlgili Sorunlar	73
2.6.10. Personelin Yıpranma İle İlgili Sorunları.....	76

2.7. Belediye Zabıtasının Yeniden Yapılandırması	77
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ

3.1. KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ.....	81
3.1.1. Tarihi	82
3.1.2. Coğrafi Konumu ve Yapısı	83
3.1.3. Nüfusu	84
3.2. KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ ZABITA	
MÜDÜRLÜĞÜ.....	84
3.2.1. Zabitanın Örgüt Yapısı	84
3.2.2. Zabitanın Personel Durumu	90
3.2.3. Zabitanın Çalışma Faaliyeti	94
3.2.4. Zabitanın Hizmet İçi Eğitimi	98
3.2.5. Sosyal Faaliyetlerde Zabita.....	99
SONUÇ	100
KAYNAKÇA	104

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Ed.	: Editör
GİH	: Genel İdari Hizmetler
ÇYYD	: Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TUSİAD	: Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
IULA-EMME	: Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
TODİE	: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

TABLO LİSTESİ

Tablo-1	Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı.....	13
Tablo-2	Belediyenin Evrensel Özellikleri-Türk Belediyesinin Özellikleri.....	18
Tablo-3	Belediye Meclis Üye Sayısı.....	24
Tablo-4	Fransa’da Kentsel Zabıta Hizmetlerine İlişkin Görev ve Yetkilerin Yönetimler Arası Bölüşümü.....	44
Tablo-5	Belediye Zabıtası Olarak Yerel Yönetimler Reformundan Öncelikle Makul Beklentileriniz Nelerdir.....	77
Tablo-6	Küçükçekmece İlçesinin İstanbul’daki konumu.....	81
Tablo-7	Küçükçekmece Belediyesi Nüfus Çizelgesi.....	84
Tablo-8	Araç Çeşidi ve Mülkiyeti Durumu Tablosu.....	85
Tablo-9	Zabıta Müdürlüğümüzde Kullanılan Donanım Altyapısı.....	87
Tablo-10	Yazılım Altyapısı Envanter Tablosu.....	88
Tablo-11	Norm Kadro Durumu.....	91
Tablo-12	Dolu Kadro Durumu.....	91
Tablo-13	Münhal Boş Kadro Durumu.....	91
Tablo-14	Yıllar İtibariyle Personel İstihdam Durumu Tablosu.....	91
Tablo-15	İstihdam Türlerine Göre Eğitim Durumu Dağılım Tablosu.....	92
Tablo-16	K.Çekmece Zabıta Personelini Lisans Mezunların Mesleki Dağılımı.....	92
Tablo-17	İstihdam Türlerine Göre Personel Yaş Durumu Dağılım Tablosu	93
Tablo-18	Yıllar İtibariyle Çalışma Faaliyetleri.....	97

GENEL BİLGİLER

İsim-Soyisim: Şehmus Sevgili

Anabilim Dalı: İşletme

Programı: Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Kemal Özden

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans-Ocak 2012

Anahtar kelimeler: Yerel Yönetimlerde Belediye, Zabıta Teşkilatı, Zabıta Teşkilatının

Sorunları, Zabitanın Yeniden Yapılandırılması

ÖZET

YEREL YÖNETİMLERDE ZABITANIN YERİ VE ÖNEMİ KÜÇÜKÇEKMECE ÖRNEĞİ

Yerel yönetimler toplumun yaşam kalitesini en iyi şekilde arttırması ve yürütmesi açısından en önemli olgulardan bir tanedir. Bu konu içerisinde de en önemli görev belediyelere düşmektedir. Yerel anlamda toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanması ve yaşamını sürdürmesi açısından belediyenin yapmış olduğu hizmetler büyük önem arz etmektedir.

Toplum bilincinde, insanların yaşam kalitesini arttırabilmesi için belli kurallar ortaya konulmuştur. Bu kuralları uygulayıp, mevzuat haline getirmek, belediyelerin en önemli görevidir, bu sebeple belediyeler kendi yapısı içinde örgütlenmeye gitmiş ve zabıta müdürlüğü de örgütün içindeki birimlerden biridir. Bu araştırmada zabıta teşkilatının yerel yönetimlerde yeri, önemi, tarihi, yapısı, fonksiyonları ele alınıp incelenmiştir.

Son olarak bu yapıyı iyi uygulayan belediyelerden biri olan İstanbul'un ilçesi Küçükçekmece belediyesi örnek olarak ele alınmıştır.

GENERAL INFORMATION

Name- Surname: Şehmus Sevgili

Department: Business Administration

Program: Local Administration and Central Management

Thesis Advisor: Doç. Dr. Kemal Özden

Thesis Type and Date: Master thesis -January 2012

Key Words: Municipal Government, Police Organization, Police Organization's Problems, Police Restructuring

ABSTRACT

THE ROLE AND IMPORTANCE OF MUNICIPAL POLICE FORCE (ZABITA) LOCAL ADMINISTRATION THE CASE OF KÜÇÜKÇEKMECE

The local administrations are one of the most important factors for the increase and conduct of quality of life of the society. The most important task within the subject matter hereinabove falls in the share of municipalities. The activities, conducted by the municipality, pose great importance in respect of the satisfaction of fundamental requirements of the society in local respect and maintenance of its life.

Certain rules are brought forward in order that people can increase the quality of their lives within the consciousness of the society. It is the sole duty of the municipalities to apply these rules and gather the same into a regulation. For this reason, it establishes various departments within its structure and provides services pertaining thereto. The municipal police organization takes place among this structure as well. In this research, the place, importance, history, structure and functions of the municipal police organization are handled and examined accordingly.

Finally, the Municipality of Küçükçekmece, a Town of the city of Istanbul, which is one of the municipalities applying this structure in the best way, is taken into consideration as an example.

GİRİŞ

Yerel yönetimler, ülke sınırları içerisinde yerleşmiş büyüklü küçüklü köy, kasaba, kent gibi yerleşik insan topluluklarının yerel nitelikli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla belli bir hukuk düzeni içinde oluşturulmuş anayasal kuruluşlar olarak tanımlanır. Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, “idari ve mali özerkliğe” sahip kamu tüzel kişisidir. Bu tanımlı oluşturan unsurlardan birisi olan belde sözcüğü ile belediyesi bulunan yerleşim birimi ifade edilmektedir. Belde sakinleri ise beldede oturan hemşerilerdir.

Belediye'nin görevleri; İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı, coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık, zabıta, itfaiye, acil yardım, arama kurtarma, ambulans, şehir içi trafik, defin ve mezarlıklar, ağaçlandırma, park ve yeşillendirme, konut, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, sosyal hizmet ve yardım, nikâh kıydırmak, mesleki beceri kazandırma, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar ve yaptırır. Bu yapıdan yola çıkarak yerel yönetimlerde zabitanın önemi artmaktadır. Zabıta teşkilatı yerel yönetimlerin olmazsa olmazlarındandır. Günümüz modern kentlerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik hayatında muhtemel bir kaosu önleyip bazı keyfiyetlerin ve olumsuzlukların önüne geçilmesi bakımından denetimin gerekli bir etkinlik olarak karşımıza çıktığı görülür. Özellikle metropol kentlerde bu etkinliğin daha bir önem kazandığı ortadadır. Kentlerin değişme ve gelişme göstermesi, paralelinde kent sakinlerinin ihtiyaç ve beklentilerinin çeşitlenmesine neden olmuştur. Bu tip gelişmeler karşısında denetim etkinliğinin bu beklentilere karşılık gelecek şekilde daha çağdaş, etkin ve verimli hale getirilmesi ise kaçınılmazdır.

Bu araştırmayı yaparken neden bu araştırmanın yapılması gerektiği ortaya konulmuştur. Ve toplum içinde zabıta teşkilatı yapı olarak, yerleşik yerlerde düzenin sağlanması için çok önem arz etmektedir. Yerel yönetimlerde etkisi olan bu yaklaşım belediyelerde önem kazanmaktadır. Belediye ve toplum mevzuatını en iyi şekilde denetleyen zabıta teşkilatı, bu konularla alakalı çalışmalarını en iyi şekilde yürütmektedir. Araştırmaya bakıldığı takdirde yöntem olarak belediye zabıta mevzuatı ve bunun o bölgede yaşayan hemşerilere nasıl aktarılması gerekliliği ortaya konulmuştur. Bu kapsamda zabıta teşkilatının yapısı incelenmiş, görev yetki ve sorumlulukları ortaya konulmuştur. Örnek ilçe olarak Küçükçekmece belediyesi ele alınıp zabıta teşkilatının yerel yönetimlerde yeri ve önemi araştırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİM VE BELEDİYE

Yerel demokrasi kavramının gelişmesinde halkın yerel yönetimlere en yüksek düzeyde katılımı hedeflenmektedir. Bu anlamda hizmet sunan birim olarak yerel yönetimlere halkın katılımının, kamu hizmetlerinin sunumunda halka denetim ve yönetim imkânını da sunacağı düşünülmektedir. Bu amaç etrafında gelişen yerelleşme ve yerel demokrasi, ülkenin içinde bulunduğu genel şartlara göre; gelişen piyasa ekonomisi ile birlikte etkinlik ve verimlilik anlayışlarının yanı sıra, ulusal anlamda istikrarın da sağlanabilmesine katkıda bulunabileceği öngörülmektedir.

Belediyeler, beldenin ve belde sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişilerdir.

Beldenin genel olarak yerel ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş mahalli idarelerdir. Anayasamızın 127. maddesi mahalli idareler başlığı altında belediyelere yer vermiş “Mahalli idareler il, belediye veya köy halkının ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilerdir” demektedir.

1.1. YEREL YÖNETİM KAVRAMININ TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

Yerel yönetim birimleri, birkaç bakımdan, birbirlerinden ayrılır. Yerel yönetimleri amaç ve işlevlerine göre ikiye ayırmak mümkündür. Birinciler genel amaçlı yerel yönetimler, ikinciler ise özel amaçlı yerel yönetimlerdir. Genel amaçlı yerel yönetimler, bir topluluğun yerel nitelikteki tüm gereksinimleri karşılamakla görevlendirilmiştir. Türk, Fransız, İngiliz, İspanyol, Rus belediyeleri gibi. Öte yandan özel amaçlı birimler, eğitim, sağlık ya da posta hizmetleri gibi yalnız bir kamu hizmetlerinin yerinden görülmesiyle görevlendirilmiş kuruluşlardır. ABD’deki okul kuruluşları bunlara örnek gösterebilir (Keleş, 2009: 28).

1.1.1. Yerel Yönetimin Tanımı

Anayasalar, devlet organlarının yapısını, işleyişini görev ve yetkileriyle organların birbirleriyle olan ilişkilerini, temel hak ve özgürlüklerini kapsamını belirleyen temel hukuki belgelerdir. Anayasalar ayrıca devlet ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin niteliği ve sınırlarını belirleyen düzenlemeleri içerir. Türk yönetim tarihinde ilk anayasadan itibaren yerel yönetim sorunsalı anayasa düzeyde inceleme konusu olmuştur (Şengül, 2010:37).

Anayasamıza göre, mahalli idareler, il özel idaresi, belediye ve köy halkının mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, kamu tüzel kişiliği ve özerliğe sahip, karar organları seçimle işbaşına gelen kamu tüzel kişileridir (Derdiman, 2005:11). 1982 Anayasasında idare başlığı altında yerel yönetimlerle ilgili doğrudan ve kapsamlı olarak 127. Maddede yapılmıştır. Maddenin birinci fıkrasına göre “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, genel kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilerdir.” olarak ele almaktadır.

Yerel yönetim birimleri Türkiye’de belediyeler, il özel idareleri ve köyler olarak üçe ayrılmıştır. Bunlar, hukuk düzeni çerçevesinde anayasal dayanak gösterilerek kurulmuşlardır. Yerel yönetimler, merkezi yönetime bağımsız, tüzel kişiliği olan kuruluşlardır. Ayrı bir yönetim yapısı ve bütçesi olan özerk kuruluşlara sahiptir.

Yerel yönetim, gerçekten de coğrafi uzaklık ölçülerine göre “halka en yakın hizmet birimi” dir. Ne var ki deyişin içerik bakımından halka yakınlı, coğrafi değil toplumsal mesafeye ilgili bir konudur. Eğer kurumlar hizmetlerini yerel halkın ortak gereksinimlerini karşılamak güdüsüyle, kendi personeli eliyle, vergi gelirleri toplamında finanse ederek ve hizmetten herkesin koşulsuz yararlanması yoluyla veriliyorsa “hizmette halka yakınlık” sağlanmış demektir (Güler, 2006:12).

Yerel Yönetimler; yerel topluluk üyelerinin ortak ihtiyaçlarını karşılamak, ekonomik, sosyal ve kültürel zenginliğine ve refahına ilişkin yerel hizmetleri görmek üzere kurulan; bu hizmetleri, genel yetki ile kendi sorumluluğu altında ve yerel topluluğun yararları doğrultusunda yerine getiren; hiçbir ayırım gözetmeden insanı yerel demokrasinin temeli kabul eden; işleyişinde açıklığı, şeffaflığı insan haklarını, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren, yetkilerin yerel topluluğa en yakın yönetim birimince

kullanıldığı, kamu tüzel kişiliğine sahip, özerk ve demokratik yönetimlerdir (Yıldırım, 1993: 8).

Yerel nitelikli kamusal hizmetlerin, devlet tüzel kişiliği dışındaki kamu tüzel kişilerinince gerçekleştirilmesi için daha az yetkili bir otoriteye yetki aktarımı da yerel yönetimdir. Evrensel normlara göre yerel yönetimler, belli bir fiziksel alanda yaşayan yerel topluluk üyelerine, bir arada yaşamaları dolayısıyla kendilerini en fazla ilgilendiren konularda hizmet üretmek amacıyla kurulan, devletinkinden ayrı bütçesi ve personeli olan ve merkezi yönetimle ilişkilerinde yönetsel özerklikten yararlanan kamu tüzel kişilerdir (Kaya. Akt. Çukurçayır 2011:108). Türkiye’de uygulama şekli bunu örnek almaktadır.

Yerinden yönetim ülkenin değişik coğrafi alanlarında farklılık gösteren yerel ortak istemleri karşılaması, hizmetlerin sunulması ve sorunların çözülmesi için yerel özerkliğe sahip, karar organları seçimle oluşan, halkın yerel kararların oluşumuna katılımının ve denetimin öngörüldüğü bir yerel örgütsel yapıyı içeren yönetim anlayışıdır. Yerel yönetim birimi ise doğrudan yerel özerklik çerçevesinde çalışan yerel örgütsel yapıyı ifade eder (Bozdoğan ve Demirkaya, 2008:92).

1.1.2. Yerel Yönetimlerin Varlık Nedenleri

Yerel yönetimler neden vardır? Bu sorunun çok farklı yanıtları vardır. Ancak, genel olarak yönetsel ve toplumsal nedenlerden dolayı yerel yönetimlere gerek duyulduğu söylenilebilir. Yönetsel nedenler olarak, merkezin her hizmeti zamanında, kolay ve en iyi maliyetle yerine getirmesinin olanaksız olması, buna karşın yerel yönetimlerin bu üstünlüklere sahip olması olarak belirtilebilir. Toplumsal nedenler ise, halkın kendi sorunlarını çözebilmeyi öğrenmesi, demokratik değerlerin yaşatılması ve içselleştirilmesidir (Keleş; 2009:24-28).

Yerel yönetimlerin varoluş nedenleri hakkında kesin şeyler söylemek mümkün değildir. Ayrıca sayabileceğimiz nedenler arasında hangisinin daha etkili olduğunun belirlenmesi de zor bir iştir. Üstelik yerel yönetimler var olduktan sonra çoğu zaman yeni işlevler de yüklenmişlerdir (Görmez, 1997:43).

Yerel yönetimlerin varlık nedenleri arasında yönetsel nitelik taşıyanların payı büyüktür. Ülkelerin kamu hizmetlerini sadece merkezden yönetmesi oldukça güç ve maddi olarak da oldukça külfetlidir.

Yerel yönetimler, kendi bölgelerindeki ihtiyaçların neler olduklarını ve miktarlarını merkezi idareye oranla daha akılcı bir biçimde saptayabilme olanaklarına sahiptirler. Bu durum, kaynakların israf edilmesini azaltır. Aynı hizmetlerin üretilmesi halinde; yerel yönetim, merkezi idareye oranla daha fazla verim elde eder. Kitlelerin ekonomik taleplerini iletmeleri ve bu konuda etkinlikte bulunmaları açısından, yerel yönetimler, merkeziyetçi otoriteye daha fazla avantajlı konumdadırlar. Kısacası, yerel yönetimler ekonomik açıdan aynı verimi, merkezi idareye oranla daha az kaynakla sağlamaktadırlar. Bu nedenle, merkezi idarenin yanında bir de yerel bir yönetimin bulunması ekonomik açıdan zorunluluğu olarak ortaya çıkmaktadır (Coşkun, 1999:97).

Merkezi yönetim yerel ihtiyaçları saptamada ne kadar özverili çalışırsa çalışsın ancak bölgede yaşayan halkı kadar iyi bilemez ve değerlendiremez. Yerel yönetimlerin varlığını savunan kaynakların dayandıkları da yerinden yönetimdir.

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde, merkezin yükünü hafifletecek, merkezin verdiği bir takım yetkilerle donatılmış, merkez-dışı yerinden yönetim birimlerine gereksinim duyulmuştur. Bu, özellikle, artık günümüzde hemen her türlü incelemeye konu olan kamu yönetiminde “etkinlik” sorunuyla yakından ilişkilidir. Etkinliğin sağlanması için de, hizmet alanının sınırlarının belirlenmesi ve yerel yönetimlerin sayılarının azaltılması gibi yollar denenmektedir. Kentsel alt yapı hizmetlerinin ve yerel düzeyde yürütülebilecek birçok hizmetin, artık dünyanın birçok ülkesinde yerel yönetimlerce yerine getirilmesi gelenekselleşmiştir. Çünkü, yerel yönetimler, hizmetlerin halka kolay, ucuz ve en yakın yollardan sunulmasına olanak sağlarlar; yerel düzeyde yardımlaşma ve işbirliği duygularının gelişmesine hizmet ederler (Keleş, 2000:18-22).

1.1.3. Yerel Yönetimlerin Genel Özellikleri

Yerel yönetim, “kendi ayakları üzerinde duran” (eigenstaendige gebietskörperschaften), tüzel kişiliği olan yerel birimler olarak, demokrasinin okulu (Schule der Demokratie) ve birçok devlet görevini üstlenen ve yerine getiren birimler olarak kabul edilmektedir. Hukuksal olarak da kamu hukukunun düzenleme alanına girmektedir (Bogumil&holtkamp, Çev. Çukurçayır, 2011:108).

Yerel yönetimler, gelişim düzeylerine göre toplumsal ve siyasal kalkınmaya önemli katkılar sağlayan birimlerdir. Halka en yakın yönetim birimi olarak yerel yönetimler hem “yerel” nitelikte, hem de “yönetim (iktidar)” niteliği taşır. Karar organlarının seçimle oluşması, kendine ait bir bütçenin olması ve merkezin bir kısım yetkilerini yerel yönetime

devrederek belli bir özerklik alanı tanınması yerel yönetimlerin iktidar niteliğini güçlendiren etmenlerdir (Yıldırım, 1993:33).

Özerk olmak, herhangi bir etki altında kalmadan kararlar alabilmek ve bu kararları yine herhangi bir etki altında kalmadan uygulayabilmek anlamına gelmektedir. Özerkliğin olabilmesi; kesin kararlar alabilme, karar organlarının bağımsız olması ve mali olanakların bu özerkliğin korunmasına ve sürdürülmesine elverişli olmasına sıkı sıkıya bağlıdır. (Tortop, 1991:3-5)

Yerel yönetimlerin, yerel nitelikteki ihtiyaçları karşılayabilmek için gerekli kaynaklara sahip olması da önem taşımaktadır.

Yerel yönetimlerin, özellikle belediyelerin yürüttüğü hizmetler, günlük hayatımızda önemli yer tutmaktadır. Bu hizmetler; ‘ beşikten mezara kadar’ hayatımızın çeşitli yönlerini kapsamaktadır. Bu kuruluşların önemi, şöyle ya da böyle yürütmeye çalıştıkları hizmetlerden ileri gelmektedir (Eryılmaz, 1997:9).

Yerel yönetimler görev, yetki ve sorumluluk alanlarına giren hizmetleri, idarenin bütünlüğüne, kanunlarla belirlenen esas ve usullere, kalkınma planının ilke ve hedeflerine, kendi stratejilerine, amaç ve hedeflerine, performans ölçütlerine uygun olarak yürütür (Göymen. 2010:76).

Yerel yönetimlerin ortak özelliklerine bakıldığında (Bozlağan, 2005: 55):

- Yerel yönetimler belirli bir alanda faaliyet göstermektedir,
- Yerel yönetimlerin ayrı bir tüzel kişiliği vardır,
- Yerel yönetimler merkezi yönetimlere bağımsız ayrı organlara sahiptir,
- Yerel yönetimler kamu yararı gözeterek işlevlerini yerine getirir,
- Yerel yönetim birimleri özerktir. Yani ayrı bir bütçeye ve tüzel kişiliğe sahiptir,
- Yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları kanunlarla düzenlenmiştir,
- Yerel yönetimlerin merkezi yönetimden farklı ayrı bir personel yapısı vardır,
- Yerel yönetimler kendilerine ait taşınır ve taşınmaz malvarlığına sahiptir,
- Yerel yönetimlerin yöneticileri seçimle iş başına gelir,

- Yerel yönetimler federal devletlerde federal anayasalar ya da eyalet anayasalarıyla düzenlenmiştir,
- Merkezi idare, yerel yönetimler üzerinde vesayet yetkisine sahiptir. Tabi bu üniter devletlerde geçerli bir kuraldır, çünkü merkezi yönetim tıpkı bir atın ipini elinde tutar gibi, ipi başkasına vermeyi düşünmez. Ama federal devletlerde, her şey yerele aktarılmıştır, sadece tüm devleti ilgilendirecek kararlarda söz sahibidir.

1.1.4. Yerel Yönetimlerin Önemi ve Dayandığı Değerler

Yerel yönetimler, korunmaya ve geliştirilmeye muhtaç kurumlardır. Yerel yönetimlerin önemi şöyle özetlenebilir (Eryılmaz, 2007:134-135):

1) Yerel yönetimler, yerel hizmetlerin yürütülmesinde verimli bir metod olarak görülür. Çünkü yerel yönetim organlarının üye ve yöneticileri, o yöre halkının içinden seçilmektedir. Dolayısıyla, bu kişiler buldukları yörenin sorunlarını daha iyi değerlendirebilecek ve gerekli çözümleri üretebilecek imkâna sahiptirler.

2) Merkezi yönetim, yerel yönetimlerin varlığından dolayı kazançlıdır. Çünkü yerel yönetimler yerel nitelikteki görevleri merkezi yönetimden devralmakla onun yükünü hafifletmiş olmaktadır.

3) Yerel yönetimler, özerk yapıları ve halka yakınlıkları nedeniyle girişimciliği yüksek birimlerdir. Sahip oldukları teşebbüs gücünü kullanarak yeni hizmet yöntemleri geliştirebilirler. Her bir yerel yönetim kuruluşu, aynı zamanda farklı girişimci güç demektir. Bütün Anglo-saksonların ve hatta Germanların gelişmesini sağlayan en önemli nitelik bu girişim gücüdür. Nitekim ülkemizde belediyeler, kentsel dönüşüm projeleri, toplu konutlar, sosyal yardım organizasyonları, beyaz masa uygulamaları (vatandaşlarla yüz yüze diyalok), temel altyapı yatırımları ve yönetime katılma konularında bu girişimciliklerini ortaya koymaktadır.

4) Yerel yönetimler, hemşerilik duygularının ve demokratik değerlerin gelişmesinde etkili kuruluşlardır. Geniş anlamdaki “siyasi eğitim” önce yerel düzeyde başlamaktadır. Politikacıların büyük bir kısmı, önce yerel yönetim organlarında görev alarak kendilerini genel politikaya hazırlamaktadırlar. Bu sebeple, yerel yönetimler politikanın “mektebi” olarak kabul edilmektedir.

5) Yerel yönetimler, güçlü merkezi hükümete karşı bir fren ve denge unsuru olabilirler. Bu yönetimler, aşırı ölçüde merkezileşmiş bir devletin tehlikesini azaltmada

önemli bir rol oynayabilirler. Demokrasilerde yerel muhalefeti, yerel yönetimler meydana getirir. Bu düzende asıl olan siyasi gücün bir merkezde toplanması değil, çeşitli gruplar ve yönetim birimleri arasında paylaşımıdır.

Yerel yönetimlerin dayandığı değerlere bakıldığında;

- Özgürlük (özerklik)
- Katılım
- Etkinlik

-Özgürlük: yerel yönetimlerin kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde mahalli nitelikteki işleri, kendi sorumlulukları altında ve kendi organları eliyle, yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ve yönetme hakkı ve imkanıdır. Özerkliğin biri idari ve diğeri mali olmak üzere iki yönü bulunmaktadır. İdari özerklik, yerel yönetimlerin merkezden bağımsız kendi organları doğrultusunda serbestçe yürütebilmeleridir. İkinci yönü ise malidir. Mali özerklik, idari özerkliği tamamlayan bir unsurdur ve yerel yönetimleri kendi yetkileri dâhilinde serbestçe kullanabilecekleri görevleriyle orantılı gelir kaynaklarına sahip kılmaktır (Eryılmaz, 2007: 133-134).

- Katılım: Demokrasilerde halkın sahip olduğu, kendi kendini yönetebilme olanağını kullanmasıdır. Demokrasi çerçevesinde bireylerin yönetime katılımını artırmak için, çeşitli organlar oluşturulur. Örneğin, oluşturulan halk meclisleri, belediyelerde, engelli meclisi, kadın meclisi, çocuk meclisi, genç meclisi, kent konseyleri katılımın artmasını sağlayan bu organlardandır. Yerelde halkın ihtiyaçlarına göre yönetime katılması, en uygun şekliyle demokrasilerde uygulanmaktadır. Çünkü verilen hizmetlerin o yöre halkının ne derce ihtiyacı olduğu, ne kadar etkili olacağı ancak, o yörede yaşayan halkın demokratik yollarla katılımı sağlanarak bilinebilir.

Yerel yönetimler halkın en yakın hizmet veren kurumlar olması nedeniyle, halkla daha yakın bir ilişki içinde olup, katılımcı demokrasiye daha anlamlı bir duruma getirebilmektedir. Demokratik katılım, sorunların daha sağlıklı belirlenmesini ve çözümlerin de daha tutarlı olmasını sağlayabilmekte, özellikle uygulamaya halkın katılımıyla, onların daha istekli olması sağlanarak, amaçlara daha kısa zamanda ulaşılabilmekte ve daha iyi hizmet üretilebilmektedir (İnan. Akt. Akdeniz, 2007:20).

- Etkinlik: Yerel yönetimler bazı kamu hizmetlerini halka etkin bir biçimde sunarlar. Kamu hizmetlerinin sağlanmasının yanında, bu hizmetlerin kaliteli bir şekilde yerine getirilmesi, sürekli olarak yerel yönetimlerden beklenmiştir. Bu hizmetlerde

etkinliğin artırılması için, yerel yönetimlerin uygun alan ve nüfus ölçeğine, gerekli mali kaynaklara (Keleş, 2000:48), düzgün ve yerinde kullanması gerekmektedir.

yerel yönetimlerin yaptığı işlerde girdi ile çıktılarını hesaplayarak en iyi yararı sağlamasıdır.

Türkiye’de yerel yönetimlerde önemli oranda ölçek sorunu yaşanmaktadır. Ölçeğin yetersizliği ise etkin hizmet üretimini güçleştirmektedir. Hantal bürokratik anlayışla örgütlenmiş yönetim yapıları, politik, yanlış, yanlış kararları ile yerel yönetimler, kendilerinden beklenen etkinliği sağlayamamaktadır (Kaya, 2003:44).

1.1.5. Türkiye’de Yerel Yönetim

Osmanlı döneminde yerel yönetimlerin görevlerini yapan kadılık kurumu, vakıflar ve lonca yönetimini görmekteyiz. Hatta bazı yazarlar bunları Tanzimat öncesi yerel yönetimler olarak adlandırmıştır. Çağdaş Türkiye yerel yönetimlerin temeli Osmanlı Devleti’nin son dönemlerine dayanır. Yerel yönetimlerin ortaya çıkışı Tanzimat dönemiyle olmuştur.

Batılı anlamda yerel yönetim geleneği Osmanlı’da yoktu. Bu gelenekte, yerel yönetim-demokrasi ilişkisi, tamamıyla kendi kendini yönetme ilkesine dayanıyordu. Tarihsel kökenleri bağlamında, yerel ölçekte komünlerin kendi kendini yönetmesi biçiminde olan yerel yönetim sistemi, Osmanlı siyasal sistemine ‘gecikmiş ve taklitçi bir gelişmenin sonucu’ olarak girmiştir. Köy yönetimlerinin gelenekselliği ve güçlülüğü de, yine batıdaki gibi güçlü bir ‘yurttaşlık’ temeline dayanmıyordu (Hamamcı, 1981:9).

İstanbul’da modern anlamda ilk belediye idaresi, İstanbul Şehremaneti adıyla 1854 yılında kurulmuştur. Bu belediye idaresinin başında; merkezi hükümet tarafından tayin edilen bir yüksek memur bulunuyordu. Bu belediye kurumunda, ileri gelen memurlardan ve esnaf temsilcilerinden oluşan; daha çok istişarî görevleri olan bir şehremaneti meclisi de vardı (Ortaylı, 1979:296).

1854 yılından sonra ilk belediye, şehremaneti olarak İstanbul’un Beyoğlu semtinde kurulmuş ve 6. Daire olarak gösterilmiştir. Bu belediyecilik deneyiminde Fransa belediye sistemi örnek alınmıştır.

Türk yönetim tarihinde kentsel hizmetlerin yerine getirilmesinde çeşitli kurum ve yerel gönüllüler görev almıştır. Özellikle Avrupa ile yaşanan ticari ilişkiler, belediyelerin

oluşmasında ve gelişmesinde belirleyici olmuştur. Türkiye’de çok başarılı olmamakla birlikte Osmanlı döneminde oluşturulan belediye teşkilatları Cumhuriyetin ilk dönemlerine kadar varlığını sürdürmüştür. Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı Devletinde belediyeçilik kültürünü de devralmış ve bunu 1580 sayılı Belediye Kanunu ile geliştirmiştir (Öner, 2006:20).

Yerel yönetimlerde il özel idarenin sisteme dahil olması uzun cabalar sonucu oluşmuştur. Bu süreçte belirleyici olan iki temel düzenleme 1864 Vilayet Nizamnamesi ile 1913 İdare-i Umumiye-i Vilayet-i Kanunu Muvakkatidir (Şengül. 2010:32).

1924 Anayasası’nın yerel yönetimlerin tüzel kişiliği olan yönetim birimleri olarak, yerinden yönetim ilkesine göre yönetilecekleri ifadesi ile 1961 Anayasası’nda hayli geliştirilmiştir. Yerel yönetimler il, belediye veya köy halkının ortak özellikli yerel gereksinmelerini karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır (Md.116).

1982 Anayasası’nda yerel yönetimleri benzer bir biçimde il, belediye ve köy halkının yerel ortak gereksinmelerini karşılamak üzere yasayla kurulan karar organları seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilikleri olarak tanımlanmıştır (Md127). Zabıta teşkilatı esas konumuz olduğundan ve bu teşkilatın sadece belediyelerde mevcut olduğundan belediye bölümünü ayrı bir başlık altında daha teferruatlı inceleyeceğiz. İl özel idaresi ve köyleri ise özet şekilde ele alacağız.

1.1.6. Türkiye’de Yerel Yönetim Şekilleri

Yerel yönetim birimleri Türkiye’de 1930 tarihli 1580 sayılı kanun daha sonra 2005 tarihli 5393 sayılı kanunla belediyeler, il özel idareleri ve köyler olarak üçe ayrılmıştır. Bu bölümde yerel yönetimlerden il özel idare ve köyler üzerinde duracağız belediyeler bölümünde ise özet olarak ele alacağız. Tez konunun yerel yönetimlerden biri olan belediyelerin teşkilat yapısında olan zabıta müdürlüğü olduğundan belediye bölümünü ileriki bölümlerde ayrı başlık altında daha ayrıntılı bir şekilde inceleyeceğiz.

1.1.6.1. İl Özel İdareleri

İl özel idaresi “il” denilen idari coğrafyada faaliyet gösteren bir yerel yönetim birimidir. Belediyelerin ve köylerin faaliyetleri, belirli bir yerleşim alanı ile sınırlı olduğu halde, il özel idaresinin hizmetleri, yerleşim alanları içi ve yerleşim alanı dışı, il sınırları içindeki bütün bölgeyi kapsamaktadır. Bu bakımdan il özel idaresi, merkezi yönetimle

diğer yerel yönetimler arasında, belediyeler ve köyler veya bunlar arasında yerel ortak hizmetleri yürütün “ara düzey” bir yerel yönetim birimi olarak tanımlanmaktadır (Eryılmaz. 2007:139).

İlk defa 1864 yılında Tuna Vilayeti Nizamnamesi ile kurulan “Vilayet Umum Meclisi”yle yönetim sistemimize dâhil edilen il özel idareleri, Fransız il sistemi model alınarak oluşturulmuştur. Cumhuriyet döneminde 1913 yılında çıkarılan İdare-i Umumiye-i Vilayet-i Kanunu Muvakkat ile devam etmiştir.

1864 Vilayeti Nizamnamesi Osmanlı yönetim sisteminin taşra örgütlenmesinde farklı bir döneme girildiğini gösterir. Nizamname ile birlikte illerin yönetimi düzenleme konusu olmuştur. Etkisinin günümüze kadar sürdüren nizamname ile birlikte il yönetiminin temelleri atılmıştır (Nadaroğlu. Akt. Şengül, 2010:31).

1876 Anayasası'nın il yönetimini düzenlediği bölümde il özel idaresine hukuki tüzel kişilik tanınarak il genel meclislerinin seçiminin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. 1876 Anayasası'nın 30 yıl boyunca uygulamadan kaldırılması üzerine ilgili kanun çıkarılmadı. 1908'de anayasanın tekrar uygulamaya başlaması ile birlikte il yönetimine ilişkin kanunun çıkarılma çalışmaları başladı. Komisyonlarda görüşülen tasarı 1910 yılında parlamentoya sunuldu. Gündemdeki diğer acil sorunlar yüzünden tasarının görüşülmesi sorunlarla karşılaştı. Parlamentoda ortaya çıkan gecikme nedeniyle dönemin hükümeti geçici bir kanun olan 26 Mart 1913 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet-i Kanunu Muvakkatı yürürlüğe sokuldu (Şengül. 2010:34).

Cumhuriyet döneminin ilk devresinde il özel idareleri daha özerk ve güçlü yerel yönetim birimleri olarak çalışırken, özellikle son elli yıldır, elindeki görev ve yetkilerin bir kısmı merkezi yönetimin il teşkilatlarına kaydırılmış, kaynakları kısıtlanmış birer yönetim unsuru haline gelmişlerdir. (Parlak ve Sobacı, 2005:84). Ancak 2005 yılında çıkarılan 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu incelendiğinde İl özel idarelerinin güçlü, etkin ve özerk bir İdari birim olması amaçlandığı görülmektedir.

5302 sayılı kanun il özel idaresinin “il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlamaktadır. Bir yerleşim yerinin kanunla il olarak düzenlenmesine bağlı olarak il özel idaresi kurulur. İlin kaldırılması durumunda il özel idaresinin tüzel kişiliği son bulmaktadır. İl özel idaresi, kanunla kendisine verilen görevleri il sınırları içerisinde yapan yerel yönetim kuruluşudur.

İl özel idaresinin organları 5302 sayılı kanunun 3. Maddesinin b bendinde; il genel meclisini, il encümenini ve valiyi ifade eder.

İl özel idaresi il sınırları ile sınırlı bir coğrafyada yetkili, görev ve sorumluluklara sahiptir. İl özel idarenin görev ve sorumlulukları, yerel halkın ortak ihtiyaçları niteliğindedir (Aydın, 2010:42).

İl özel idaresinin görevlerini, belediye sınırları içindeki görevleri ve belediye sınırları dışındaki görevleri olarak ikiye ayrılmaktadır. İl özel idaresi, il sınırı içinde olmak koşuluyla bazı görevler bakımından belediye sınırları içinde de yetkili ve sorumlu olmakta; bir kısım görevleri bakımından ise, sadece belediye sınırları dışındaki alanlarda sorumluluk taşımaktadır.

Belediye sınırları içinde, Sağlık, gençlik ve spor, tarım, sanayi ve ticaret, belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri hariç ilin çevre düzeni planı, bayındırlık ve iskan, toprağın korunması, erozyon önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapımı, bakım ve onarım ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin (Şengül. 2010:52) görevleri sunmaktadır.

Belediye sınırları dışında, imar, yol su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, orman köylerin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin (Eryılmaz. 2007: 141) görevleri sunmaktadır.

İl özel idaresi il sınırları dışında bulunan gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı da vermektedir.

Türkiye'nin yönetsel yapısında il (vilayet) iki boyutlu bir özelliğindedir. İlki, yetki genişliği ilkesine göre yönetilen mülki idare kademesi İl Genel Yönetimidir. İkincisi ise, yerinden yönetim ilkesine göre yönetilen il özel idaresidir (Kadıoğlu, 1997:83).

İl özel idaresine ilişkin getirilen yeni düzenlemeler, “özerklik” açısından değerlendirildiğinde, 5302 sayılı kanun daha özerk ve etkin bir özel idare tesis etmeyi hedeflediği söylenebilir. 5302 sayılı kanun, il özel idaresinin özerkliğini, getirdiği somut ilke ve hükümlerle yeniden ele alarak, bu alanda önemli değişiklikler getirmiştir:

1. Valinin il genel meclis başkanı sıfatına son verilmesi.
2. Meclis başkanının seçimle iş başına gelmesi.
3. İl genel meclis kararlarının valinin onayından önce zorunluluğunun kaldırılması.

4. İl özel idare bütçesinin İçişleri Bakanlığı'nın onayıyla değil, il genel meclisinin kararıyla yürürlüğe girmesi.
5. İl genel meclisinin fesih nedenlerinin 4 maddeden 2 maddeye indirilmesi.
6. Ulusal düzeyde yerel yönetimler, diğer kamu kurum ve kuruluşları, dernekler, vakıflar vb. kuruluşlarla ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilmesi.

Böylece, genel olarak, yeni yasanın etkisine oranla il özel idarelerinin daha özerk hale getirildiği ve dolayısıyla il özel idare üzerindeki yoğun idari vesayet denetiminin azalttığı söylenebilir (Bozdoğan ve Demirkaya. 2008:218).

1.1.6.2. Belediyeler

Belediye konusunu ileride daha teferruatlı olarak inceleyeceğimiz için bu bölümde belediyelerle ilgili kısa bir bilgi vereceğiz.

Belediye kelimesi köken itibariyle arap dilinde memleket, kasaba ve şehir anlamlarında kullanılan “belde” kelimesine (veya bazı kaynaklara göre beled) dayanmakta ve yine arap dilinde kullanılan medine “şehir” kelimesi ile ilişkilendirilmektedir (Nadaroğlu, 1989:293). Sözcük esas itibari ile beldeye ilişkin kuruluş veya yönetim anlamına gelmektedir. (Gözübüyük, 2001:194).

Belediye yerel ortak ihtiyaçların karşılanması amacıyla örgütlenmiş yerel bir kurumdur. Ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte, ülkemizde karar organları halk tarafından seçilen, kamu tüzel kişiliğine sahip, belde sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve bütçesi olan kuruluşlardır (Çukurçayır, 2011:189).

Belediye ile ilgili tanımların yasal boyutuna geçmeden önce, belediye yasasının oluşum sürecine kısaca değinilmekte yarar vardır. 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Yasası 2004 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Yasama çalışmaları sonucunda 2004 yılında kabul edilen fakat Cumhurbaşkanının veto ettiği 5215 sayılı Belediye Yasası yeniden görüşülmüş ve 5727 yasa numarası ile kabul edilmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesi yönetim kurallarına uyulmaması gerekçesiyle bu yasayı tekrar mecliste görüşülmesine karar verilmiştir. Belediye Yasayı, 03.07.2005 tarihinde 5393 numarayla mecliste kabul edilmiştir (Çukurçayır, 2011:189-190).

Kavram olarak belediyenin tanımının yanında belediyenin kanunlarımızda nasıl tanımlandığına da bakacak olursak; Eski 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 1. maddesinde

Belediye: beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef kamu tüzel kişiliğidir. Yeni 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3. maddesinde ise belediyeyi şöyle tanımlamaktadır: “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak ifade edilmektedir.

Belediyelerin tüm işlemleri, il özel idarelerinin aksine, kendi teşkilatı ve personeli tarafından yürütülmektedir. Belediye Kanunu, belediye idaresindeki belli başlı birimleri saymaktadır. Buralarda birim amirlerinin emrinde yeteri kadar çeşitli statülerde personel çalıştırılır. Belediye teşkilatı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur (Derdiman, 2005:65).

Belediye yönetiminin, “belediye başkanı” , “belediye meclisi” ve “belediye encümeni” olmak üzere üç organı bulunmaktadır.

Belediyenin organlarına kısaca değinmek gerekirse, Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni karar organını, Belediye Başkanı ise yürütme organını temsil etmektedir. Belediye meclisleri, belediyenin yıllık ve genel kararlarını almak üzere toplanırken, belediye encümeni, günlük uygulamaya yönelik kararlar için toplanırlar. Encümen, Belediye başkanı, daire baş amirleri ve seçilmiş meclis üyelerinden oluşur. Belediye Başkanı hem belediyenin temsilcisi, hem de en büyük ita amiridir. Aynı zamanda merkezi yönetimin bir organı olarak görev ve yetkileri bulunmaktadır. Meclis ve encümen kararlarını uygulamak, belediye tüzel kişiliğini temsil etme, belediye mallarını yönetme ve belediye adına sözleşmeler yapma görev ve yetkilerine sahiptir (Kaya, 2003:58).

Türkiye de mevcut belediye sayıları aşağıda belirtilmektedir.

Tablo 1. Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı

Belediyelerin Türlerine Göre Dağılımı	
Büyükşehir Belediyesi	16
İl Belediyesi	65
Büyükşehir İlçe Belediyesi	143
İlçe Belediyesi	749
Belde Belediyesi	1976
Toplam	2949

1.1.6.2. Köyler

Türkiye’de köy denilince, nüfusu az, yerleşim merkezlerinden uzak, ekonomisinin büyük bir kısmı tarıma dayalı ufak yerleşim birimleri akla gelmektedir.

Bir başka ifade ile Köy yasal olarak; nüfusu 2000 den aşağı, halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişiliğidir (Toprak, 2006:311)

Cumhuriyet döneminde belediyelerden de önce, köy yönetimleri 1924 yılında 442 sayılı yasayla yasal düzenlemeye konulmuştur (Çukurçayır, 2006:205).

1924 Tarihli Köy Kanunu komün yönetimi açısından epeyce iyi kurgulanmış olmasına karşın, köy yönetimine verilen çok sayıdaki görevi ve hizmetleri yapacak örgüt araç-gereç ve mali gelir açısından eksik bırakılmıştır. Bu nedenle cumhuriyet dönemi boyunca köylerimiz hiçbir olumlu değişme sağlayamamıştır (Divanoğlu, 2001:49).

Köy kanununda köy çeşitli açılardan tanımlanmıştır. 442 sayılı Kanunun 1. maddesi nüfus ölçütünü kullanarak köy ve diğer yönetim birimlerini ayırmıştır: “Nüfusu iki binden aşağı yurtlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara (şehir) denir. Nüfusu iki binden aşağı olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan nahiye, kaza ve vilayet merkezleri kasaba itibar olunur. Ve Belediye Kanununa tabidir.” Kanunun 2. maddesinde ise köy yönetimi şu şekilde tanımlanmıştır: “Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.” Kanunun 7. maddesine göre ise “Köy bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülmeyen mallara sahip olan ve işbu kanun ile kendisine verilen işleri yapan başlı başına bir varlıktır. Buna (şahsı manevi) denir.”

Nüfusu 150 ile 2000 arasındaki yerler 442 sayılı kanuna göre köy olarak belirtilmektedir. Nüfusu 150’den az olan yerleşim yerleri ise; etrafındaki köylerden birine bağlanmak (mezra, oba mahalle, divan gibi adlar altında), köy kanununu eksik uygulamak, eski geleneklerine göre iş yapmak veya birkaç köy bir arada ise, kendi aralarında birleşerek köy olmak seçeneklerinden birisini seçmekle yükümlüdürler.

Köylerin yönetimi, muhtar, köy derneği ve köy ihtiyar meclisi olmak üzere üç organdan oluşur.

442 sayılı kanun’a göre Köy’ün organları; köy derneği, köy ihtiyar meclisi ve muhtar’dır. Köy derneği ile köy ihtiyar meclisi danışma ve karar organları, muhtar ise

köyün yürütme organıdır. Köy muhtarını ve meclis üyelerini seçmeye hakkı olan kadın ve erkek köylülerin tümüne, köy derneği denilmektedir. (Toprak, 2006:317).

Köyün görevleri kanunun 12. maddesinde mecburi olan işler ve köylünün isteğine bağlı olan işler olarak ikiye ayrılmıştır. Köylü mecburi olan işleri yerine getirmediği takdirde ceza alır. İsteğe bağlı olan işler de ise ceza uygulanmaz. Kanunun 13. maddesinde 37 bent olarak mecburi görevler belirtilmiştir. 14. maddesinde de 32 bent halinde isteğe bağlı görevleri sıralanmıştır.

442 sayılı Kanun, köyün görevlerini çok ayrıntılı bir şekilde düzenlemiş ve görevleri “mecburi” ve “isteğe bağlı olan işler” olmak üzere iki grupta toplamıştır. Köyün zaruri işleri; sağlık, temizlik, bayındırlık, tarım ve eğitim alanlarıyla ilgilidir. İsteğe bağlı olan işler ise daha çok köyün ekonomik ve sosyal yönden gelişmesi ve güzelleşmesi ile ilgili işlerdir (Parlak ve Sobacı, 2005:164).

1.2. BELEDİYELER

Yukarıda belediyeler hakkında bilgiler vermiştik. Bu bölümde belediyeler hakkında kısa bir hatırlatma yaptıktan sonra belediyelerin kuruluşlarını, sınırlarının belirlenmesini, varlık nedenlerini, genel özelliklerini, görevlerini, organlarını ve teşkilat yapısını inceleyeceğiz.

1.2.1. Belediyenin Kurulması ve Sınırlarının Belirlenmesi

Belediyelere ait kısa hatırlatma yaptıktan sonra belediyelerin kanunda kuruluşlarının esaslarını inceleyeceğiz.

5393 (ve 5272) sayılı Kanun ile bir yerleşim alanında belediye kurulması veya birden fazla yerleşim alanının birleşerek belediyeleşmesine ilişkin süreç bazı değişikliklere uğramıştır. Dikkati çeken en temel değişiklik belediye kurulmasında 1580 sayılı kanunda dikkate alınan 2000 nüfus kriterinin 5000 yükseltilmesi ve belediye kurulmasına ilişkin bürokratik sürecin kısaltılmasıdır. Belediye kurulmasında esas alınan nüfus eşiği Nisan 2001 tarihli mahalli idareler tasarısı metninde 10.000 olarak öngörülmüş ancak hem 5272 hem de 5393 sayılı kanunlarda bu rakam 5000 olarak yer almıştır (Öner, 2006:56).

Bir yerleşim biriminde veya birkaç yerleşim biriminin bir araya gelmesiyle kurulacak belediye tüzel kişiliğine ilişkin düzenlemeler kanunun 4. maddesinde şu şekilde:

“Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahaslarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimine üzerine, mahallî seçim kurulları, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir. İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştayın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskân nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameyle belediye kurulabilir ” belirtilmektedir.

Osmanlı döneminden cumhuriyet dönemine intikal eden belediye sayısı 389’dur. Belediye sayısı 1580 sayılı kanunun kabul edildiği yıl olan 1930’da 505’dir. Yıllar itibariyle belediye sayısı 1950’de 628, 1960’da 995, 1970’de 1.303, 1980’de 1.727, 1992’de 2.270’e yükselmiştir. 2008 yılında 5747 sayılı kanunla belediyelerin birleşmesi mevcut belediye sayısında değişikliğe neden oldu. 5747 sayılı kanunla 100 ilçe belediyesinden 1’inin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye; 283 ilk kademe belediyesinde 35’i ilçe belediyesine, 8’i Büyükşehir dışına çıkarılarak belde belediyesine, 239’u bağlı oldukları ilçe belediyesine bağlanarak mahalleye 1’i büyükşehir dışına çıkarılarak köy dönüştürülmüş ve 240 ilk kademe belediyesininin tüzel kişiliği kaldırılmıştır (Şengül, 2010:76).

Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir. Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez. Bir il dahilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması halinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin sınır değişikliklerinde büyükşehir belediye meclisinin de görüşü alınır. İl ve ilçe sınırlarının

değiştirilmesini gerektirecek sınır uyuşmazlıklarında 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümleri uygulanır.

1.2.2. Belediyelerin Varlık Nedenleri

Belediye sınırları içinde yaşayan ilçe sakinlerinin memnuniyetini sağlık, selamet ve refahını arttırmak için çalışmak, en üstün kalitede hizmet sunabilmek ve yapılan çalışma ve hizmetleri halkın ihtiyaçları doğrultusunda ve tam zamanında sunmak belediyenin varlık nedenidir.

Yerel halkın müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için belediyeler, en iyi hizmeti veya ihtiyaç duyulan şeyi en iyi cevabı en iyi şekilde, en iyi yolda ve en verimli biçimde sunmak için elinden gelen gayreti gösterir veya göstermesi gerekmektedir.

Belediyeler, bir bölgede topluluklar halinde yaşayan insanların, yerel nitelikteki ortak ihtiyaçlarının, merkezi yönetim tarafından gerektiği şekilde karşılanamamasından dolayı ortaya çıkmışlardır. Yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin merkezi yönetim tarafından yerine getirilmesinin maliyetinin yüksek olması ve sakıncalarının fazla olması, bazı kamu hizmetlerinin yerel yönetimlere devredilmesini zorunlu kılmıştır (Keleş, 2000:22).

Belediye zabıtasının belediyenin varlık nedenleri arasında önemli yer tutmaktadır. Belediye hizmetlerini en verimli bir şekilde halka sunulmasında belediye başkanının yerine takip eden zabıta birimidir. Belediyeyi var eden halkın, sağlığını, refahını, sorunlarını, şikayetlerini, taleplerini ve belediye emir ve yasaklarını takip eden belediye teşkilatının olmasa olmazı olan zabıta müdürlüğüdür.

1.2.3. Belediyelerin Genel Özellikleri

Belediyeler, sahip oldukları bazı özellikler dolayısıyla, yalnızca diğer yerel yönetim birimlerinden değil, aynı zamanda bazı kamu yönetim birimlerinden de kısmen farklıdır (Bozlağan, 2005:55).

Evrensel bir yönetim birimi olan belediye, kendine has bir takım özelliklere sahiptir. Belediyelerin evrensel özellikleri, Türk belediye sisteminde kısmen görülmekle birlikte, Türk Belediyesi ortaya çıkış, gelişim ve sosyo politik nedenlerle kısmen özgünleşmiştir (Bozlağan, 2003:26). Bu özellikleri aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak göstereceğiz.

Tablo-2: Belediyenin Evrensel Özellikleri-Türk Belediyesinin Özellikleri

Belediyenin Evrensel Özellikleri	Türk Belediyesinin Özellikleri
1. Ulusal ana yapının bütünlüklü bir parçasıdır.	1. Ulusal ana yapının bütünlüklü bir parçasıdır.
2. Köklü binlerce yıllık bir yapının sonucudur.	2. Tanzimat Dönemi“nin bir sonucudur.
3. Temelinde “özgürlük”, “katılım” ve “etkinlik” düşüncesi vardır.	3. Temelinde “etkinlik” düşüncesi vardır.
4. Siyasi yönü ağır basan bir yönetim birimidir.	4. İdari yönü ağır basan bir yönetim birimidir.
5. Kaynağını halktan alan ve öncelikle halka karşı sorumlu olan bir hizmet birimidir.	5. Kaynağını mevzuattan alan ve öncelikle merkezi idareye karşı sorumlu olan bir hizmet birimidir.
6. Varlık sebebi yerel halktır.	6. Varlık sebebi yasal düzenlemeler ve merkezi siyasal iradedir.
7. Tüzel kişiliktir / Kamu tüzel kişisidir.	7. Kamu tüzel kişisidir.
8. İdari ve mali açıdan büyük ölçüde özerk bir yönetim/kamu yönetimi birimidir.	8. İdari ve mali açıdan kısmen özerk bir kamu yönetimi birimidir.
9. Karar organları (kim durumlarda yürütme organları) seçimle iş başına gelir.	9. Karar organı ve yürütme organları (encümenler kısmen) seçimle iş başına gelir.
10. Yerel hizmetleri yürütecek yeterli örgütsel yapılanmaya sahiptir.	10. Yerel hizmetleri yürütecek yeterli örgütsel yapılanmaya kısmen sahiptir.
11. Kâr amaçlı değildir.	11. Kâr amaçlı değildir.
12. Üst yönetim birimlerinin (merkezi idare, eyalet, bölge veya il yönetimi) hukuka uygunluk açısından denetim ve gözetimi altındadır.	12. Merkezi idarenin kısmi vesayet denetimi altındadır.
13. Komün, kent veya kırsal alanlarda kuruludur.	13. Belde ve kentlerde kuruludur

(Bozlağan, 2003:17).

1.2.4. Belediyenin Görevleri, Yetkileri, İmtiyazları ve Muafiyetleri

Belediyelerin görev ve yetkilerinin belirlenmesi yönetimi, ülkeler bakımından farklılık göstermektedir. Belediyelerin görev ve yetkilerinin belirlenmesinde başlıca üç ilkededen söz edilmektedir. Birincisi, “genel yetki ilkesi” ikincisi “eti ilkesi” ve üçüncüsü ise “liste ilkesi”dir (Keleş, 2000:214)

-Genellik ilkesine göre belediyeler, yasaların yasaklamadığı ya da başka yönetimlere bırakılmamış bütün hizmetleri görmeye yetkilidir. 1870 tarihli Prusya Yasası’nda böyle bir hüküm bulunduğu gibi, bugün Almanya ve Hollanda’da durum böyledir. Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi belgelerinde sözü edilen “yerellik” (subsidiarity) ya da genel yetki (general competence) ilkesi de aynı anlama gelmektedir (Keleş, 2009:243). Türkiye’de uygulama 5393 sayılı yeni belediye yasasında bu şekilde düzenlenmiştir.

-Yetki ilkesine (ultra vires) göre belediyeler, ancak yasama organlarının açıkça yetkilendirdiği konularda faaliyet gösterirler. Belediyeler, yasaların yasaklamadığı alanlarda hizmet yürütmekle yetkili değildirler. İngilizler bu ilkeyi benimsemişlerdir (Eryılmaz, 2007:154).

-Liste ilkesine göre, belediyelerin yetki ve görevlerini kanunlar liste halinde teker teker saymaktadır. Buna “tadadi” (sayma) usulü de denilir. Yürürlükten kaldırılan 1580 sayılı kanun büyük bir bölümünü bu ölçülerle ele almaktaydı.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. maddesinde belediyelerin görevleri sayılmıştır. Yasada belediyelerin görev ve yetkileri tek tek sayılmak yerine hizmet alanları belirtilmekle yetinilmiştir. Yeni düzenlemede her ne kadar 1580 yasada olduğu gibi zorunlu ve isteğe bağlı görev ayrımı olmasa da kanunun 14. Maddesinin a bendinde belirtilen hizmetler belediyelere görev olarak verilirken 14. Maddesinin b bendinde belirtilen hizmetler yetki olarak verilmiştir. Bu durum aslında açık bir şekilde olmasa da yeni kanunda zorunlu ve isteğe bağlı görev ayrımının devam ettiği göstermektedir (Ulusoy ve Akdemir, 2010:238).

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. maddesine göre belediyelerin görevleri, yerel ve ortak nitelikte olmak koşuluyla, şunlardır:

a -İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.

b -Okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Belediyeler kendilerine verilen görevleri yerine getirirken bir takım muafiyet, yetki ve imtiyazlardan yararlanmaktadır. Belediyelerin yetki ve imtiyazları, belediye sınırlarını kapsamaktadır. Belediye sınırlarının yanı sıra, belediye sınırlarının dışına hizmet götürebilmesi belediye meclisinin onayıyla mümkündür.

Belediyelerin yetki ve imtiyazlarının neler olduğunu kanunun 15. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır:

1. Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.
2. Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek. (belediye zabıta yönetmeliği de bu yönetmeliklerden biridir. Belediye zabıtasının 1608 sayılı mevzuatla ceza kesme olanağı da bunlardan biridir.)

3. Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.(bu tür işyerlerinin denetimi ve ruhsatlandırılması belediye zabıtası ve belediyenin ruhsat ve denetim müdürlüğü işbirliği ile yapılmaktadır.)
4. Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.(zabitanın sahada çalıştığından bunları tespit etmek de ayrıca görevleri olarak sayılmaktadır.)
5. Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.
6. Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.
7. Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.
8. Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.
9. Borç almak, bağış kabul etmek.
10. Toptancı ve perakendeci hâlleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek.(bunların denetimini belediye zabıtası ayrıca yapmaktadır.)
11. Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.
12. Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.(belediye zabıtası bunların rutin olarak denetimlerini yapar ve olumsuzlukları ruhsat birimine iletmektedir.)
13. Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri

alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek. (bu madde de belirtilenler belediye zabıtasının asli görevleri arasında yer almaktadır.)

14. Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.
15. Gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.(Belediye zabıtası bu konuda asli rol üstlenmektedir.)
16. Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiğı bütün işleri yürütmek.
17. bendinde belirtilen gayrisihhî müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceğı gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.(toplu taşıma araçlarında düzeni sağlamak ve her türlü önlemleri almak zabıtanın asli görevleri arasında da sayılmıştır.)

İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının

onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla arsa tahsis edebilir.

Belediye, belde sakinlerinin belediye hizmetleriyle ilgili görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapabilir.

Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.

Belediyeye tanınan muafiyet ise 16. madde de şu şekilde ifade edilmektedir:

Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muafır.

1.2.5. Belediyenin Organları

Belediyenin organları, belediye kanuna göre üç organdan oluşmaktadır. Belediye meclisi, belediye başkanı ve belediye encümeni olarak sayabiliriz.

1.2.5.1. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır. Üyeleri doğrudan seçimle işbaşına gelir. Kanunla belirtilen görev alanlarındaki konuları müzakere ederek sonuçlandırır ve karar verir. Karar organı, yerel yönetimlere meşruiyet sağlayan en önemli organ olarak kabul edilir. Halkın adına temsil, karar alma ve denetim olmak üzere üç temel işlevinin olduğu belirtilmektedir (Arıkboğa, Oktay ve Nail, 2007:14-15).

Belediye meclisi belediyelerin karar organıdır. Belde halkı nispi temsil sistemine göre seçilen üyelerden oluşur. Belde seçimlerinde her belde bir seçim çevresi kabul edilmektedir. 2839 sayılı Milletvekili seçiminin kanununun 11. maddesinde belirtilen sakıncaları taşımamak kaydıyla 25 yaşını dolduran her Türk vatandaşı belediye meclis üyeliğine seçilebilmektedir. Siyasi partiler aldıkları oy ile orantılı belediye meclisinde üye bulundurmaktadır.

Belediye meclisi üyelerinin sayısı beldenin nüfusuna göre 9 ile 55 kişi arasında değişmektedir.

Tablo-3: Belediye Meclis Üye Sayısı

Belediye Nüfusu	Meclis Üye Sayısı
10 000'e kadar	9
10 001'den 20 000'e kadar	11
20 001'den 50 000'e kadar	15
50 001'den 100 000'e kadar	25
100 001'den 250 000'e kadar	31
250 001'den 500 000'e kadar	37
500 001'den 1 000 000'e kadar	45
1 000 000'den fazla olan beldelerde	55

Kaynak: 5393 Sayılı Belediye Kanunu, mad. 12

Belediye meclisinin görev süresi 5 yıldır. Görevleri 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. maddesinde düzenlenmiştir. Bunlar:

1. Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
2. Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
3. Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.(İl çevre planı İstanbul ve İzmit illeri hariç ,valinin koordinasyonunda il özel idaresi ile birlikte yapılmakta belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından onaylanmaktadır.Belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyelerinde ise il çevre düzeni planı ilgili büyükşehir tarafından yapılmakta veya yaptırılmakta ve doğrudan belediye meclisi tarafından onaylanmaktadır.
4. Borçlanmaya karar vermek.

5. Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
6. Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.
7. Şartlı bağışları kabul etmek.
8. Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL'den fazla, dava konusu olan belediye alacaklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
9. Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
10. Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
11. Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
12. Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
13. Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
14. Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
15. Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
16. Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.
17. Fahrî hemşerilik payesi ve beratı vermek.
18. Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.
19. Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

20. İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.

Belediye meclisinin toplantıları; 5393 Sayılı kanun döneminde belediye meclisi olağan toplantıları ekim, şubat, haziran aylarında üç defa yapılmaktadır. Bütçe toplantılarına rastlayan toplantı en çok 30 gün, diğer toplantılar ise 15 gün olarak düzenlenmiştir. Meclisin tatil yapılması her yıl kendi kararına bırakılmıştır. Tatil süresi bir ay ile sınırlıdır. Meclisin toplantıları halka açık olmakla beraber, kapalı oturumlar yapılması mümkündür.

Meclisin her ayın ilk günü gündemin belirlenmesinde, belediye başkanı söz sahibidir. Gündemdeki konuların görüşülmeye başlanması, belediye meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun toplantıya katılmasıyla olurken, karar yeter sayısı toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile olur. Toplantı sonucunda alınan kararların kesinleşmesi sürecinde belediye başkanı yetkili kılınmıştır. Belediye meclisi kararlarının yeniden görüşülüp görüşülmemesi konusu belediye başkanının takdirine bırakılmıştır. Belediye meclisi, alacağı kararları, hukuka aykırı olduğu kanısında ise, yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir. Belediye meclisi üye tam sayısı salt çoğunluğu aynen kabul ederse kararlar kesinleşir. Kanun belediye meclisine idari yargıya başvurma yetkisi tanımıştır. Üye sayısının salt çoğunluğu ile ısrar edilen kararlar aleyhine başkan, 10 gün içinde idari yargıya başvurma yetkisine sahiptir (5393 Sayılı Belediye Kanunu, mad. 28).

Belediye meclisi, üyeleri arasında en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe ile imar komisyonlarının kurulması zorunludur. Bu belediyelerde, her yılın Ocak ayı toplantısında, belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasında bir denetim komisyonu oluşturulur (Eryılmaz, 2007:157).

1.2.5.2. Belediye Encümeni:

Belediye encümeni, belediyenin yürütme organıdır. Encümen, il belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasında bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, belediye başkanı, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının her yıl birim amirleri arasında seçeceği 2 üyeden oluşmaktadır. Diğer belediyelerde 2 meclis üyesi mali hizmetler birim amiri, belediye başkanı ve

başkanın seçeceği 1 üyeden oluşmaktadır. 5939 sayılı kanunla, daha önceden yürürlükte olan 1580 sayılı kanundan farklı olarak belediye encümeninde seçilmiş üyelerin sayıları artırılarak katılımcılık ilkesi güçlendirmiştir. Yapılan bu değişikliklerle belediyelerin tamamen demokratik hale geldiklerini ileri sürmek zordur.

Belediye encümeni haftada 1 den az olmamak üzere üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanmaktadır. Ayrıca belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilmektedir. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda başkanın görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi encümene başkanlık etmektedir. Toplantılarda gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirlerini, belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilirler. Ancak encümen başkan ve üyeleri, özellikle, ikinci derece dahil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Toplantı gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez. Havale edilen konular 1 hafta içinde karara bağlanması gerekmektedir. Alınan kararlar toplantıya katılanlar tarafından imzalanması gerekmektedir. Çekimsiz oy kullanılamaz. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklamak zorundadır. Kararlar katılanların salt çoğunluğu ile verilmektedir. Eşitlik durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. 5393 sayılı kanundan önce belediye meclisi seneden 3 kez toplandığından belediye meclisi görevlerini özel kanunla encümen tarafından yürütmekte idi. Yeni düzenleme ile belediye encümeni sadece yürütme organı olup 34. madde ile verilen görevleri yerine getirmektedir.söz konusu görevler:

1. Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
2. Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararı almak ve uygulamak.
3. Kanunlarda öngörülen cezaları vermek. (Belediye zabıtasının tespit ettiği emir ve yasaklara aykırılıkları belediye encümenine 1608 sayılı kanunla rapor eder ve bu rapor doğrultusunda encümen ceza vermektedir.)
4. Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
5. Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.(bu saatler doğrultusunda belediye zabıtası kontroller yapar.)

6. Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
7. Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

1.2.5.3. Belediye Başkanı

Belediye başkanı idarenin başı ve belediye tüzel kişiliğinin başıdır. Belediye başkanı 5 yılda bir seçilir. Belediye başkanı görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz, profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamazlar (Ulusoy ve Akdemir, 2010:233). Belediye başkanı görev başında bulunmadığı hallerde yerine belediye meclisi üyelerinden biri başkan vekili olarak görevlendirilebilir. Başkan vekili belediye başkanı yetkilerine sahiptir ve görevi süresince başkana ödenen aylık net ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek alır. Belediye başkanının görevleri 5393 sayılı kanunun 38. maddesinde belirtilmiştir. Bunlar:

1. Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
2. Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
3. Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
4. Meclise ve encümen başkanlık etmek.
5. Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
6. Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
7. Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
8. Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
9. Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
10. Belediye personelini atamak.
11. Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
12. Şartsız bağışları kabul etmek.
13. Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.

14. Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özörlölere yönelik hizmetleri yürötmek ve özörlölör merkezini oluşturmak.
15. Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneğı kullanmak.
16. Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Belediye başkanı bu görevlerden ziyade seçimlerden altı ay içinde, kalkınma planı ve programı ile varsa bölge planına uygun olarak stratejik plan ve ilgili olduğı yıl başından önce de yıllık performans planı hazırlayıp belediye meclisini sunmak zorundadır. Ancak nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plan yapılması zorunlu değıldir.

Belediye başkanı bu görevlerini uygun gördüğü takdirde yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir. Fakat belediye başkanı yetki devrinde devreden kişinin yaptıkları bütün işlemlerden sorumlu olarak kalmaktadır.

Belediye başkanı seçildikten sonra seçilme yeterliliğini kaybeder, görevini sürdürmeye engel bir rahatsızlık geçirir ve bu sağlık raporu ile belgelenirse, meclisin feshine neden olacak eylem ve işlemlere katılır, görevi kötüye kullanma yada herhangi bir suçla en az bir yıl hapis cezası alırsa İçişleri bakanlığının bildirisi üzerine danıştayın bir ay içinde verecek kararla belediye başkanlığı düşebilir. Ayrıca başkanın ölmesi ve istifası halinde başkanlığı kendiliğinden sona ermektedir. Belediye başkanı görevini mazeretsiz ve kesintisiz yirmi günden fazla terk ederse (mülki amir tespiti ve İçişleri Bakanlığına bildirmesi) halinde danıştayca verilecek karar üzerine başkanlıktan düşürölür. Bu durumda meclis üyeleri arasında gizli oyla secim yapılır. İlk iki oylamada üçte iki çoğunluğu aranır üçüncü oylamada salt çoğunluk yeterlidir. Üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa en çok oy alan iki aday arasında tekrar seçim yapılır, bu durumdan da eşitlik çıkması durumunda kura çekilir. Bu süre içerisinde başkanlık makamına il belediyelerinde içişleri bakanlığı diğör belediyelerde valiler tarafından görevlendirme yapılır. Yeni başkanlık seçimi 15 gün içinde bitirilmediğı takdirde meclisin dağıtılmasına ilişkin kurallar geçerli olur (Ulusoy ve Akdemir, 2010:235).

1.2.6. Teşkilat Yapısı

5393 sayılı kanunla getirilen yeniliklerden birisi standart personel yapısı oluşturmak üzere norm kadro uygulamasıdır. Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir. Söz konusu ilke ve standartlar bütün belediye

için bağlayıcı olduğundan belediye meclisi belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadrolarını bu hususu dikkate alarak belirleyecektir. Belediye teşkilatının norm kadro esasına göre kurulması kanun gereğidir (md.48,49). Yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinin kurulması doğrudan kanun tarafından öngörülmüştür. Diğer birimlerin kurulması kimi ölçütlere bağlıdır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulmasına belediye meclisi karar vermektedir (Şengül, 2010:102). Bundan da anlaşılacağı üzere belediye zabıta birimi asli unsurlardan olduğu ve belediyelerin temel taşlarından bir tanesidir.

Norm kelimesi Latince bir kelime olup esas olarak benimsenmiş, yerleşmiş temel düşünce veya kanuna uygun durum, ortalama, gerekli olan standartları ve temel alınan ölçüleri içermektedir. Kadro kelimesi ise, İtalyanca bir kelime olup: resmi bir kuruluşun, bir işletmenin işlerini yürüten kimseler ve bunların yüklediği vazife, bu vazifelilerin saygı, nitelik ve derecelerini gösteren tablo manalarını içine almaktadır. Norm kadro (diğer bir ifadeyle standart kadro) bir kuruluştan beklenen hizmetlerin en tatmin edici kalitede görülebilmesi için o kuruluştaki bulunması gereken görevli sayısını ve kuruluşlarının, görevlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duydukları kadronun nitelik ve nicelik olarak tespit edilmesidir veya nitelik ve nicelik olarak standart hale getirilmiş kadrodur (Öner,2006:178).

Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Belediyeler, sözleşmeli personel istihdamı yapabilmekte norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilir (md.49/4).

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda

belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz (md.49/4).

5393 sayılı Belediye Kanunu ile temel bir değişiklik olarak personel giderlerini bütçeye oranlarına ilişkin nüfus kriteri getirmiştir. Buna göre belediyenin personel gideri toplamı gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin nüfusu 10.000 ve üzeri belediyelerin %30 ve nüfusu 10.000'in altında belediyelerde ise %40'nı aşmayacaktır (md.49/8). Bu düzenleme ile belediyeler çoğu zaman norm kadro gereği kadro istihdamını dolduramamaktadır. Özellikle geliri az olan belediyelerde bu sorun görülmektedir. Ancak belediyeler buna önlem olarak hizmet alımı kalemi personel gideri olarak hesaplanmadığından personel ihtiyaçlarını hizmet alımı yolu ile gidermektedir.

Belediyelerin bürokratik yapısında bulunan bu hizmet birimlerinden bazıları şöyledir:

- Yazı İşleri Müdürlüğü. (kanunda öngörölmüş)
- Özel Kalem Müdürlüğü.
- Hesap İşleri Müdürlüğü. (kanunda öngörölmüş)
- İmar Ve Planlama Müdürlüğü.
- Hukuk İşleri Müdürlüğü.
- Teftiş Kurulu Müdürlüğü.
- Fen İşleri Müdürlüğü. (kanunda öngörölmüş)
- Temizlik İşleri Müdürlüğü.
- İtfaiye Müdürlüğü.
- Personel Müdürlüğü.
- Sağlık İşleri Müdürlüğü.
- Mezarlık Müdürlüğü.
- Emlak ve İstimlak Müdürlüğü.
- İşletmeler Müdürlüğü.

- Satın Alma Müdürlüğü.
- Mesken Gecekondu Müdürlüğü.
- Zabıta Müdürlüğü. (kanunda öngörölmüş)

Geniş çaplı bazı büyük belediyelerde daire başkanlıkları kurulmuştur. Bunlardan bazıları:

- Kontrol Daire Başkanlığı.
- Sağlık İşleri Daire Başkanlığı.
- Hesap İşleri Daire Başkanlığı.
- Personel Daire Başkanlığı.
- Fen İşleri Daire Başkanlığı vs.

Birim amirleri, belediye başkanı, başkan yardımcıları, genel sekreter, genel sekreter yardımcılara bağlanarak hizmetin daha iyi ve sağlıklı yürütölmesi için görev bölümüne gidilir.

İKİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMDE BELEDİYE ZABITA TEŞKİLATI

Yerel Yönetimlerin asli unsurlarından birisi de yerine getirdiği görevler ve hizmetler bakımından belediye zabıtasıdır. İnsanlığın yerleşik hayata geçtiği dönemlerden, günümüz kentlerin sosyokültürel ve sosyoekonomik hayatında muhtemel bir kaos önleyip bazı keyfiyetlerin ve olumsuzlukların önüne geçilmesi bakımından denetimin gerekli bir etkinlik olarak karşımıza çıktığı görülür. Özellikle metropol kentlerde bu etkinliğin daha bir önem kazandığı ortadadır. Kentlerin değişme ve gelişme göstermesi, paralelinde kent sakinlerinin ihtiyaç ve beklentilerinin çeşitlenmesine neden olmuştur. Bu tip gelişmeler karşısında denetim etkinliğinin bu beklentilere karşılık gelecek şekilde daha çağdaş, etkin ve verimli hale getirilmesi ise kaçınılmazdır. Bu durumda da belediye zabıtası akla gelmektedir.

2.1. BELEDİYE ZABITASININ TANIMI, KURULUŞU VE NİTELİĞİ

Belediye zabıtası yerel yönetimlerden biri olan belediye teşkilatının asli unsurlarındandır.

Zabıta teşkilatı yerel halkın refahı, huzuru, sağlığı ve kaliteli bir yaşam sürebilmesi için 7/24 görev başında aktif bir şekilde görevini idame ettirmektedir. İnsanoğlunun birlikte toplu hayata geçtiği günden buyana bir denetim mekanizması olarak farklı isimler ve unvanlarla görevini yürüten ve günümüze gelindiğinde de belediye zabıtası olarak isimlendirilmektedir. Gerek sosyal donatı alanlarında gerek şehrin yaşanabilir kalitesinde gerek denetimleri gerekse insan sağlığının korunması yönünde son derece azimli ve kararlı bir şekilde görevini yerine getirmektedir.

2.1.1. Belediye Zabıtasının Tanımı ve Niteliği

Zabıta; sözcüğü Arapça bir kelime olup, zapt (tutmak, zorla ele geçirme) sözcüğünden türemiştir.

Belediyeler genel olarak yerel ortak ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş mahalli idare birimleridir. (Ulusuy, Akdemir, 2010:215) Bu ihtiyaçların geneli Zabıta marifetiyle ya da zabıta biriminin refakati ile yürütülmektedir.

Belediye zabıtası belediye sınırları içerisinde düzeni muhafaza eden, belde halkının esenlik, sağlık ve huzurunu koruyan, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulayan özel kolluk kuvvetidir.

Belediye Zabıtası, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 51. Maddesinin birinci fıkrası ile şöyle açıklanmıştır: "Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları, uygular". (<http://www.mevzuat.gov.tr> 19.05.2012).

Belediye Zabıtası 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 48 inci maddesinin birinci fıkrasında belediye teşkilat yapısının açıklama kısmında ayrıca zikredilmiş ve belediyelerin

temel taşları arasında yer almıştır. (Özyazıcı, 2011:8). Ayrıca Belediye Zabıtası 657 sayılı Devlet Memurlar Kanunu'na tabi kamu görevlisidir.

Türkiye'de modern anlamda belediye teşkilatının kurulmasının bir zorunluluk olarak ortaya çıktığı dönem 19. Yüzyılın ikinci yarısıdır. O dönemde yetkilileri buna icbar eden hususlar arasında başta esnafın bir düzene bağlanması, yolların işgalden kurtarılması gibi sorunları vardı. Bu ve bunun gibi konular, aslında zabıta-i belediyeye ilişkin hususlardı ve derhal çözüme kavuşturulması gerekiyordu. Dolayısıyla 1855 yılında hazırlanan ve Şehremaneti'nin (İstanbul Belediyesinin) kuruluşuna ilişkin hususları düzenleyen Şehremaneti Nizamname Layihası (Taslağı, Tasarısı), zabıta-i belediye hususlarını da içeriyordu. Ayrıca daha sonra hazırlanan tasarılar da yerini ve önemini koruyordu. Sözgelimi 1856 tarihinde hazırlanan layihada “bakkal ve manav esnafının, dükkânlarının önüne yolu darlaştıracak ve yayaların geçmesini engelleyecek” fazlalıklar koymaması, “küfe ve sepet gibi şeylerle bir kıl kadar dahi olsun yolu darlaştırmalarının” men edilmesi isteniyordu. Bina cephelerinde reklam ve tabelaların, tentelerin bile hangi oranda ve nasıl olacağına hükme bağlandığı bu layiha, kaldırım işgallerinin önlenmesini emreliyordu. Bu küçük örneklerden de anlaşılacağı üzere, belediye teşkilatının ivedilikle kurulmasının en önemli nedeni, belediye zabıtası görevlerinin bir an evvel uygulamaya sokulması arzusu idi (Çakıroğlu 2008:5).

2.1.2. Zabitanın Kuruluşu

Zabitanın kuruluşu, Yerleşik hayata geçilmesiyle halkın güvenliğini ve düzenini sağlamak için farklı isimler altında zabıta hizmetleri verilmiştir. Osmanlı devletinde tarihsel süreç içerisinde de farklı isimler altında bu hizmetler devam etmiştir. Subaşı kesin olarak bilinen ilk zabıta amiridir. Belediye zabıtasının bir teşkilat olarak ortaya çıkışı Fatih Sultan Mehmet'in padişahlığı dönemine kadar götürülmektedir.

Fatih Sultan Mehmet'in padişahlığı döneminde Hızır Bey Çelebi'nin şehrin Kadısı olarak atanması ve 1826 yılında İhtisap Nezaretinin kurulması ile başlamış ve bu günkü zabıta'nın temelleri atılmıştır. 1855 yılında şehremanetinin kurulması ile bu süreç devam etmiş, başta İhtisap Neferleri adı altında, daha sonra da Zaptiye Memurluğu unvanları altında esnaf denetimleri yapmış, halktan gelen şikayetleri gidermişlerdir.

Cumhuriyet döneminde 1930 yılında çıkartılan Belediye Kanunu ile Belediyelerin görevleri yeniden belirlenmiş olup, belediye hizmetlerinin yerine getiren ve denetleyen olarak

Belediye Zabıtası özel bir hizmet Zabıtası olarak kanunda yerini almıştır. Ancak 1956 yılına kadar Emniyet Genel Müdürlüğü çatısı altında polis memurları tarafından zabıta hizmetleri yürütülmüştür.

1956 yılında Belediyelerde, Bakanlar Kurulu Kararı ile Belediye Zabıtası Müdürlükleri kurulmasına karar verilerek bugünkü Belediye Zabıtası teşkilatı hizmete başlamıştır.

2.1.3. Osmanlı'da Zabıta Teşkilatı

Osmanlı devleti halkın refahını ve sağlığını ön planda tutmuş, kuruluş, yükseliş ve çöküş dönemlerinde zabıta hizmetleri farklı yapılaşmalar adı altında hizmet vermiştir.

Osmanlılarda kentsel zabıta hizmetleri; kadılar, kadı naibleri, ihtisap ağaları, kol oğlanları ve ihtisap neferleri tarafından yürütülüyordu. Bununla beraber padişah ve sadrazam da esnaf denetimi yapmaktaydı. Kadılar esnafı denetler veya denetletir, narh ve kalite tespiti yaparak hile yapanları cezalandırırdı. Yargı makamı gibi her türlü davalara baktıkları gibi, kadılar ayrıca belediye işlerin de yaparlardı. Muhtesip ile aralarındaki fark ise şöyleydi: kadı bir davada ancak kanıt ile hükmettiği halde, muhtesip kanıtsız olarak yani delil ve şahide gerek olmaksızın hüküm verebilirdi (Öneş, 1987:8).

İstanbul'un fethine kadar geçen süre içinde Osmanlıda zabıta hizmetleri ordu mensubu olan subaşılar tarafından yürütülmekteydi. Subaşılar savaş dönemlerinde orduda görev alır; savaş bitiminde ise şehrin güvenliğini, huzurunu, denetimini ve belediye hizmetlerini yerine getirirlerdi.

İstanbul'un fethinden sonra İstanbul şehri beş büyük zabıta bölgesine ayrıldı. Bu bölgeler yeniçeri ağasına ayrılan bölge, cebeci başına ayrılan bölge, kaptanpaşaya ayrılan bölge, topçu başına ayrılan bölge ve bostancı başına ayrılan bölge olarak bilinmektedir.

Şehirlerde Böcekbaşı, ikinci dereceden zabıta amiri olup, bu günkü manada polis müdürü konumundaydı. Böcekbaşının görevleri çarşı, Pazar ve diğer alanları gezerek asayiş sağlamaktır suçluları ise cezalandırılması için böcekbaşının huzuruna getirmektir. Böcekbaşının bölgesinde çeşitli suçlar işlemiş ve daha sonra bu suçlardan arınmış erkek ve bayan memurlar görev yaparlardı. Bu dönemde şuanda bazı zabıta teşkilatlarında var olan karakol sistemine de rastlamak mümkündür.

Fatih Sultan Mehmet kent denetimlerine önem verirdi, özellikle İstanbul'un fethinden sonra zabıta işlerine büyük önem verdi. Şehirlerde zabıta görevlerini yerine getirmek üzere, Yeniçeri askerlerinin yaşlı ve ağırbaşlılarından ayırdığı zabıt ve neferleri yasakçı unvanlarıyla bu kolluklarda görev yapmaya, düzen ve asayiş sağlama için görevlendirdi. Bunlar kolluklar olarak adlandırılır dışarı ve içeri kollukları olarak iki kısma ayrıldı. Birincisi İstanbul'da görev yapanlar, diğeri ise taşrada görev yapanlardı.

Yeniçeri ocağının 1826 yılında kaldırılmasından sonra kent yönetiminde etkin bir denetim ve gelirlerin toplanmasını sağlayacak yeni bir yönetsel sistemin kurulması ihtiyacı doğmuştur. Bu amaca yönelik olarak aynı yıl İhtisap Ağalığı Nizamnamesi ile başkentte "İhtisap Nezareti/ Nazırlığı"(Özçetin, 1987:110), eyaletlerde de İhtisap Müdürlükleri kurulmuştur. Kentlerin belediyeye ilişkin diğeri işlevleri ve vergi tahsili gibi görevleri de bu müdürlüklere verilmişti (Ortaylı, 1974:111). İhtisap Nezareti ve ihtisap işlem ve eylemleri 1845 yılında Polis Teşkilatının kurulması üzerine 1846 yılında zabıta hizmetlerinden çekildi ve bu tarihten sonra zabıta hizmetleri polis teşkilatı tarafından görülmeye devam etmiştir.

2.1.4. Türkiye'de Zabıta Teşkilatı

İkinci dünya savaşından sonra TBMM'nin kurulması ile birlikte bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğü temelleri atılmıştır. Ancak İstanbul'da da Emniyet Umumiye Müdüriyeti halen hizmet vermekteydi ve bu durumda aynı görevi yerine getiren iki başlı teşkilatın varlığı iki yıl boyunca devam etmiş 1922 tarihinde savaşın kazanılması ile Türkiye Cumhuriyetinin başkenti Ankara'da Emniyet Genel Müdürlüğü ile birleşmiştir.

1930 sonrasında "halka rağmen halk için " anlayışının egemen olduğu tek partili (Cumhuriyet Halk Partisi) döneminde, belediye zabıta işlevlerine önemli rol düşmüştür. Zira cumhuriyet yönetimi sadece kentlerin fiziki görünüşünü ve altyapılarını "medenileştirmek" istememekte aynı zamanda kentlerin yaşayışını da yeni kurallara uydurmak istemekte, bunun için de kullanılması gereken belediye zabıta işlevleri olduğu düşünülmüştür (Tekeli ve Ortaylı, 1978: 83-84).

19 Mayıs 1930 tarihinde emniyet teşkilatının yapılanmasını düzenleyen "Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun" yürürlüğe girmiştir. Bu kanuna

göre; Emniyet Genel Müdürlüğü; altı şube olarak düzenlenmiş idari, belediye ve adli işlerle uğraşan İkinci Şube olarak belediye zabıta hizmeti vermiştir.

Kısaca günümüze gelinceye değin belediye zabıtası, gerek işlevsel yönden gerekse de kurum ve personel yönünde büyük değişim süreci yaşamıştır. Belediye Kanunu ile belediye görevlileri yeniden belirlenmiş ve belediye zabıtasının belediye hizmetlerinin yürütme ve denetiminde görevli özel bir hizmet zabıtası olması öngörülmüştür. Belediye zabıtası belediye bünyesinde ayrı bir hizmet birimi olarak kurulması da 10 Ağustos 1956 tarihinde Belediye Kanunu'nda yapılan değişiklikle gerçekleşmiştir (Fındıklı, 2000:4).

Son olarak 2007 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediye zabıtası son şeklini almıştır. Buna göre Eryılmaz şu şekilde özetlemiştir. Belediye yönetimi içinde “belediye zabıtası” adıyla doğrudan belediye başkanına bağlı özel bir kolluk gücü bulunmaktadır. Belediye zabıtası, belde esinlik, huzur, sağlık ve düzeninin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımlar uygulamakla yükümlüdür. Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, devlet zabıtasına karşı gelenler gibi cezalandırılır. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saati, 657 sayılı DMK’da belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetlerin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir (Eryılmaz, 2007:158).

2.1.6. İdarede Zabıtanın Yeri

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 7. Maddesinin 1. Fıkrasına göre Belediye Zabıta Teşkilatı belediye başkanına bağlıdır. Belediye başkanı, zabıta teşkilatı üzerindeki yetkilerini belediye başkan yardımcısına; Büyükşehirlerde ise genel sekreter veya genel sekreter yardımcısına devredebilir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun 11/A maddesine göre Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Suç işlemlerini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alırken aynı maddenin (ç) bendi uyarınca belediye zabıtasının bütün ast ve üstlerinin il içinde olmak üzere geçici veya sürekli olarak vali tarafından görev yerleri değiştirilebilir. Bu durumlarda ilgili

belediye başkanlığına bilgi verilir. Belediye Zabıtası, mülki idari amiri (vali veya kaymakam), belediye başkanı veya yetkili kıldığı amirlerin (belediye başkan yardımcısı, ilgili müdürler, zabıta müdürü, zabıta komiseri, komiser vs) hizmetle ilgili emirlerini yerine getirmek durumundadır. Buna göre belediye zabıtası gerektiğinde vali veya kaymakam emrinde görev alabilir.

2.1.6. Avrupa’da Zabıta Teşkilatı

Bu bölümde Avrupa’nın ileri gelen ülkelerindeki zabıta hizmetleri hakkında bilgiler vereceğiz.

2.1.6.1. İtalya’da Zabıta Hizmetleri

İtalya, demokratik parlamenter sistemle yönetilen üniter bir devlettir. Ulusal birliğin 1870 yılında kurulduğu bu ülkede, iki dünya savaşı arasındaki diktatörlük rejiminin ardından 1948 yılında yapılan halkoylaması ile demokratik rejime dönmüştür. Aynı yıl kabul edilen anayasa ile, mahalli idarelerin bölgeler, iller ve belediyelerden oluştuğu kabul edilmiştir (Ulusoy ve Akdemir, 2010:144).

İtalyan Anayasası uyarınca İtalya parlamenter bir cumhuriyet, devlet başkanı da 7 yıl için seçilen cumhurbaşkanıdır. Cumhurbaşkanı’nın başbakanı atamak dışında önemli bir yetkisi bulunmamaktadır. Parlamento, üyeleri aynı anda nispi temsil sistemiyle seçilen “Millet/Temsilciler Meclisi” ile “Senato”dan oluşmaktadır. (Koçak; 1996:58.) Ayrıca cumhurbaşkanının, eski cumhurbaşkanları, sanat, bilim ve kültür alanında tanınmış kişiler arasından seçeceği 5 kişi Senato’nun üyesidir (Tortop; 1996:63).

İtalya’da bölgelerin kurulması, birleşmeleri kanunlarla ve ayrıca bölge meclislerinin ve halkoylaması ile gerçekleşir. Belediyelerde de durum aynıdır.

İtalya’da Türkiye’de olduğu gibi zabıta hizmetleri sadece belediyelerce yürütülmemektedir bölgelerin, illerin ve belediyelerin her biri zabıta teşkilatının görevlerini anayasada verildiği şekilde yürütülmektedir.

Bölgelerin görevleri İtalya anayasasının 117. Maddesinde belirtilmiştir. Anayasa’nın 118. maddesinde kendilerine kanunla da verilebileceği belirtilen bu idarelerin görevlerinin başlıcalarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Özer, 1995:520):

- sağlık ve sosyal yardım hizmetleri,
- yerel müze ve kütüphanecilik hizmetleri,
- turizm ve otelcilik hizmetleri,

- bölge içi ulaşım ve şehircilik hizmetleri,
- tarım ve ormancılık,
- kent ve kır polis hizmetleri,
- itfaiye ve Pazar yerleri hizmetleri,
- kanunlarla verilen diğer görevlerdi.

Kanunda belirtilen kent ve kır polis hizmetlerini zabıta teşkilatı olarak görmemiz mümkündür. Türkiye’de zabıta teşkilatının görevlerini bu teşkilat yerine getirmektedir.

İller ve belediyeler aynı zamanda devletin ve bölgelerin ademi merkeziyete dayalı yönetim birimleridir. Devlet anayasa ile kendisine verilmiş yönetsel görevlerin yürütümünü kanun ile bölgelere devredebilmektedir. Ayrıca merkezi yönetim bazı görevlerini de belediyelere devretmiştir. Belediye başkanı devletin temsilcisi sıfatı ile nüfus işleri ve seçim işleri ile ilgili görevler yürütmekte, bunun dışında, acil hallerde hijyen ve sağlık, imar ve yerel polis konularında emirnameler yayınlayabilmektedir. (Ünüsân; 1999:473).

Belediyeler, devletin ve diğer mahalli idareler birimlerinin görev alanında olmayan ekonomik kalkınma, alan kullanımı ve düzenlenmesi, sosyal hizmetler konusundaki idari görevleri belediye sınırları içerisinde yerine getirir. Ayrıca askerlik hizmetlerini, istatistik, nüfus kayıtlarını ve seçim hizmetlerini düzenlemekle görevlidirler. Bu görevler devletin temsilcisi sıfatıyla belediye başkanına verilir (Ulusoy ve Akdemir, 2010:147).

Belediyenin karar organı Türkiye’de olduğu gibi belediye meclisidir. Belediye meclislerinin üye sayıları nüfusa göre 12 ile 60 arasında değişmektedir. Nüfusu 15.000’den fazla olan belediyelerde, 4 yıl için seçilen meclislere seçimlerde en çok oy alan meclis üyesi veya bu görev için seçilmiş bir başkan başkanlık etmektedir.

İtalya’da belediyelerin yürütme organı ise “belediye encümeni”dir (belediye giunta). 4 yıl görev yapan encümen (giunta) üyeleri belediye başkanı tarafından atanmaktadır. Belediye başkanı şahsen encümenin her üyesini atadığı gibi görevden de alabilir.

Belediyenin siyasal sorumlusu halk tarafından seçilen belediye başkanıdır. Başkan beldeyi temsil eder, belediye meclisini ve encümenini toplantıya çağırır ve onlara başkanlık eder. Belediye başkanının devlet temsilcisi sıfatıyla kentsel zabıta hizmetleri ile ilişkili olarak; “kamu düzeni, güvenlik, esenlik, sağlık ve kamu hijyeni” ile “adli polis” konularında görevleri bulunmaktadır. Başkan güvenlik ve kamu düzeniyle ilgili her türlü işleri gözetim ve denetimi altında tutar ve valiye etkinliklerine ilişkin bilgi sunar. (Geray; 1996:57).

2.1.6.2. İngiltere’de Zabıta Hizmetleri

İngiltere’nin yönetsel birimlere ayrılması ile ilgili ilk önemli gelişmeler 11. yüzyılda Anglo-saksonlar döneminde gerçekleşmiştir. Ülkeyi işgal eden William I (1066) feodal beylerin gücünü kırmak için güçlü bir merkezi yönetim kurmuştur. O dönemde yapılan düzenlemeler sonucu parish (bir kiliseye bağlı köy), borough (il) ve county (eyalet) yönetsel birimleri oluşturulmuştur. (Canpolat, 1999:321). Sonraki yüzyıllarda çeşitli değişikliklere uğrayan yönetim sisteminde en önemli reformlar geçtiğimiz yüzyılda ve özellikle 1970’den sonra gerçekleşmiştir. O yılda iktidara gelen Muhafazakar Parti 1972 yılında “Yerel Yönetim Kanunu”nu çıkarmıştır. 1974 yılında İşçi Partisi hükümeti tarafından yürürlüğe sokulan bu kanun ile yerel yönetimlerin büyük ölçüde bugüne kadar gelen yapısı kurulmuştur (Canpolat; 1999:324). Bunların sonucu olarak İngiltere 47 bölge ve 333 şehre ayrılmıştır.

İngiltere’de karar verme yetkisi seçilerek göreve gelen yerel meclislerdedir. Yerel meclis üyeleri 4 yıllığına seçilmektedirler. Bunların görevleri koruyucu hizmetler, çevre ve altyapı hizmetleri, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler olarak sıralayabiliriz.

İngiltere’deki yerel yönetimlerin fonksiyonları genel hatları ile; koruyucu hizmetler, polis, itfaiye, alan koruması, hayvan hastalıkları, çevre hizmetleri, tüketicinin korunması, çevre sağlığı, caddeler, trafik ve taşımacılık, planlama, eğitim, iş beceri kazandırma diğer sosyal hizmetler ve konut başlıkları altında toplanabilir (Kadioğlu, 1997:52).

Britanya’da polis örgütü bulunmamaktadır. Şehirlerin güvenlik hizmetleri yerel yönetimlerce sağlanılmaktadır. Her hizmet türü için olduğu gibi güvenlik hizmeti için de, üyelerinin çoğu yerel halk tarafından seçilen bir meclis bulunmaktadır. Söz konusu meclis, bulunduğu bölgenin güvenlik politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında yetkilidir (Aydın, 2002:411).

İngiltere’de yerel yönetimlere tüketici hakları konusunda geniş yetki verilmiştir. Satılan her türlü gıda, giyim ve ihtiyaçların denetimi yerel yönetimlerde dir. Ayrıca her türlü ruhsatlandırma işlemi belediyelerin denetimi altındadır.

Türkiye’de olduğu gibi belediye sınırları içinde beldenin düzenini ve belde halkının sağlık, selamet ve huzurunu korumakla, belediye suçlarına karşı tedbirler almak ve işlenen belediye suçlarına karşı cezai işlem uygulayan yerel yönetimlere bağlı bir zabıta teşkilatı İngiltere’de bulunmamaktadır. İngiltere’de zabıta görevlerini belediyelerin çeşitli birimlerinde görev yapan sivil görevliler tarafından yerine getirilir. Her belediyeye bağlı

ticaret servisi ve çevre sağlık servisleri gibi birimler zabıta hizmetlerinin yaptığı görevleri yerine getirirler.

Ticaret Servisi'nin (Trading Standard Service) görevlerinden bazıları şunlardır: (Göksu; 1986).

- Ölçü ve tartı aletlerini muayene ve kontrol etmek,
- İmalat, toptan ve perakende satış yapan her türlü ticarethanelerin genel kontrolünü yapmak, ticarethanelerde ve imalathanelerdeki şüpheli malları teste tabi tutmak,
- Her türlü ticarethaneye ruhsat vermek, verilen ruhsatları iptal etmek,
- Devamlı ve geçici pazarların kurulmasını sağlamak ve bunları denetlemek,
- Tüketici ile satıcı arasında doğruluğa ve dürüstlüğe dayalı alışverişlerin yapılmasını sağlamak üzere tedbirler almak, tüketiciler tarafından esnaf hakkında yapılan ihbar ve şikâyetleri değerlendirmek,
- Tüketici tavsiye büroları oluşturarak tüketicinin en uygun fiyat ve kalitede mal almasını sağlamak,
- Her türlü ticarethane ve işyerinin çalışma saatlerini kontrol etmek,
- Kayıtsız ve ruhsatsız çalışan seyyar satıcıların faaliyetlerini menetmek.

Çevre Sağlığı Servisi'nin (Environmental Health Service) başlıca görevleri ise şunlardır: (Göksu; 1986:113-114)

- Konutlar ve içinde oturanlar hakkındaki şikâyetleri incelemek,
- Günlük olarak hava kirliliği durumunu ölçüp bununla ilgili tedbirleri almak,
- Rahatsız edici gürültülere (müzik, köpek havlaması, hırsız alarmları vb.) yönelik şikâyetleri kabul etmek ve soruşturmak,

- Trafik gürültülerini günlük olarak ölçerek bu gürültülerin asgariye indirilmesi için tedbirler almak,
- İçme suyu kaynaklarından ve yüzme havuzlarından numune su alıp kontrol etmek,
- Halkın yiyecek maddeleri ile ilgili şikâyetlerini inceleyip soruşturmak, tehlikeli yiyecek ihbarlarını değerlendirmek,
- İthal ve ihraç edilen her türlü yiyecek maddesini sağlık yönünden kontrol etmek,
- Her türlü işyerini sağlık, iş güvenliği ve emniyeti yönünden kontrol ederek, işyerlerinde sağlık ve iş emniyeti yönünden tehlikeli durumları izale edici tedbirleri almak.

2.1.6.3. Fransa’da Zabıta Hizmetleri

Fransa, mahalli idare birimleri açısından temel olarak üç kademeye bölünmüştür. Fransız Anayasası’nın yerinden yönetimle ilgili en önemli maddeleri 34. ve 72. maddeleridir. 34. maddede kanunları parlamentonun çıkaracağı, parlamento ve yerel meclis üyelerinin seçim yöntemlerinin kanunla belirleneceği ifade edildikten sonra, yerel yönetimlerin özgürce yönetilmelerine, yetkilerine ve kaynaklarına ilişkin temel kuralların kanun konusu olması gerektiği vurgulanmaktadır. (Keleş, 1994:3-4). Fransa Cumhuriyet Anayasasının 72. maddesine göre ise mahalli idareler: Belediyeler (komünler), İller (Departmentler) ve Bölgeler’den oluşmaktadır. Bu yönetimler kanunlar çerçevesinde ve üyeleri seçimle belirlenen meclisler aracılığı ile kendilerini serbest bir şekilde yönetirler. Kanun koyucu, illerin ve belediyelerin sayılarını arttırabileceği gibi azaltabilirler (Ulusoy ve Akdemir, 2010:154).

Burada çalışmamızın sınırlarını aşmamak için Fransa’nın belediye yönetimi ve belediye zabıtasını işleyeceğiz. Belediye yönetimi üzerinde duracağız.

Türkiye cumhuriyeti Fransa yerel yönetimin örnek alarak sistemini oturma yoluna gitmiştir, nitekim 6. Daire modeli bir Fransa modeli olduğu ve belediye sistemi olarak Fransa modeli örnek alınarak ilerlemiştir. Bu yüzden Fransa yerel yönetim modeli Türkiye’de uygulanan yerel yönetim modeli ile hemen hemen aynı özellikleri taşıyor dememiz yanlış olmaz.

Belediyeler (Komünler), Fransa'nın en küçük mahalli idare birimleridir. Sayıları 36.000'in üzerinde olan komünler 19. yüzyıldan bu yana çok fazla değişmeden asıl mahalli idare birimi olma özelliğini sürdürmüştür. Deniz aşırı topraklardakiler hariç 36570 olan belediye sayısının bu kadar yüksek olmasının en önemli nedeni köy mahalli idare birimlerinin olmayışıdır. Daha etkin bir mahalli idare birimi oluşturmak için küçük belediyeler birçok ülkede birleşmektedir. Fransa'daki küçük belediyelerin kendi aralarında örgütlenerek birleşmelere karşı çıkması çok sayıda belediye olması özelliğini günümüze taşımıştır (Ulusoy ve Akdemir; 2010:156).

Yasama gücü "Millet Meclisi" ve "Senato"dan oluşan parlamentoya aittir. Yargı gücü ise bağımsız mahkemelerce yürütülmektedir. (Erbay, 1999:58-59).

Belediye yönetsel açıdan seçilen iki organdan oluşmaktadır. Belediye meclisi ve belediye başkan ile başkan yardımcılarında oluşan yürütme organı. Belediye meclisi belediyenin karar organıdır. Belediye başkanı ve başkan yardımcıları ise yürütme organıdır.

Belediye yönetiminin karar organı "belediye meclisi"dir. Meclis aldığı kararlarla belediyenin işlerini düzenlemektedir. Belediye meclisi belediye başkanı, bir veya birden fazla başkan yardımcısı ile belediye meclis üyelerinden oluşur. Belediye meclis üyelerinin sayısı, belediyenin nüfusuna göre 9 üyeden 69 üyeye kadar değişir.

6 yılda bir tamamen yenilenen belediye meclisi üyelerinin seçim sistemi belediyenin nüfusuna göre değişmektedir. 3.500'den az kişinin yaşadığı belediyelerde, belediye meclisi iki türlü çoğunluk sistemiyle seçilir. Birinci turda, hem kullanılan oyların çoğunluğunu hem de kayıtlı seçmen sayısının en azından %25'ine eşit oyu alan aday seçilir. İkinci turda oy kullananların sayısına bakılmaksızın basit çoğunluk aranır. (Erbay, 1999:62).

Belediyelerin yerine getirdiği hizmetleri şöyle sıralayabiliriz: Su dağıtımı, kanalizasyon, gaz, elektrik, kent ısıtması, genel ulaşım, mezbahalar, toptancı ve perakendeci pazarları, hamamlar, çamaşırhaneler, büyük kantarlar, zabıta hizmetleri gibi (Ulusoy ve Akdemir; 2010:157) bunların tamamına bakıldığında Türkiye'de uygulanan belediye hizmetlerinin Fransa'daki belediye hizmetleriyle aynı olduğu görülmektedir. Ayrıca Türkiye'de olduğu gibi zabıta hizmetleri de aynı şekilde başkan veya başkan yardımcılara bağlı olarak belediye emir ve yasaklarını takip etmek ile görevli olduklarını görmekteyiz.

Fransa'da 1983 yılında kabul edilen "Yetkilerin Transferi Kanunu" ile merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında yetkilerin; merkezi yönetimin ve yerel yönetimlerin

sorumluluklarının mümkün olduğunca göz önüne alınması suretiyle net ve açık bir şekilde dağıtılması prensibi kabul edilmiştir. Böylece her alanın geliri ve diğer kaynakları tamamen ya merkeze, ya da belediyeye, illere veya bölgelere tahsis edilebilmektedir. Fakat bir bütün halinde yetkinin tek bir yönetim birimine verilmesi prensibinin birçok istisnası da bulunmaktadır (Ünüsân, 1996:103).

Fransa’da yönetimler arasındaki görev ve yetkilerin, Türkiye’deki belediye zabıta hizmetlerine benzer hizmetlere ilişkin dağılımına bakıldığında şöyle bir tablo ile karşılaşmak mümkündür:

Tablo-4: Fransa’da Kentsel Zabıta Hizmetlerine İlişkin Görev ve Yetkilerin Yönetimler Arası Bölüşümü

Görev	Yetkili Yönetim			Yetki Şekli			
	Devlet	Ara Kademe	Belediye	Tam	Ortak	Zorunlu	İhtiyari
Güvenlik, Polis			•	•		•	
İtfaiye			•	•		•	
Sosyal Güvenlik	•			•			
Çevre Koruma	•		•		•	•	
Konut	•			•	•		
Tüketicinin Korunması	•			•		•	
Ulaşım	•		•		•		
Kent İçi Ulaşım			•		•		

Kaynak: (<http://www.ekitapyayin.com/>, 20.05.2012)

2.2. BELEDİYE ZABITASININ GÖREVLERİ, YETKİLERİ, PERSONEL HAKLARI VE ZABITA SORUNLARI

Belediye Zabıtaları; 5393 sayılı Belediye Kanununun 51. maddesinde “Belde halkının sıhhat selamet ve sağlığının korunması amacı ile yetkili kurum kuruluşlar tarafından alınmış

kararlar ve ilgili mevzuat ile kendisine verilen görevleri belediyelerde takip etmekle” görevlendirilmiştir (Özyazıcı,2011:3). Bu kanunnameye göre;

Madde 51- Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşınmaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Zabıta hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.

Bu kanuna istinaden İçişleri Bakanlığınca 11.04.2007 resmi gazete tarihli 26490 resmi gazete sayılı Belediye Zabıta yönetmeliğinde gerekli hususların tamamı yayınlanmıştır.

2.2.1. Belediye Zabıta Yönetmeliği

5393 sayılı belediye kanununun 51. Maddesi içinde yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir olmasından dolayı, tezimizde örnek olarak seçtiğimiz ilçe Küçükçekmece Belediyesinin bu bölümde belediyeye ait zabıta yönetmeliğini inceleyeceğiz.

Amaç:

Madde 1: Bu yönetmeliğin amacı Küçükçekmece Belediye sınırları içinde Beldenin ve belde halkının müşterek ve sosyal ihtiyaçlarının temini, sağlık selamet, huzur ve düzenin sağlanması için Belediye Meclisi ve Belediye Encümeninin almış olduğu ve diğer kanunların yüklediği, Belediye Zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklar ile bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve yaptırımları uygulamaktır.

Kapsam:

Madde 2- (1) Bu Yönetmelik,

- 394 Sayılı Hafta Tatil Kanunu
- 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu
- 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu
- 1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu
- 1608 Sayılı Umuru Belediye Müteallik Ahkâm Cezaiye hakkındaki kanun ve bu kanuna bağlı 486 Sayılı Kanunun bazı maddeleri.
- 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununa Muadil 5259 Sayılı Kanun
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve Bağlı Yönetmelikler
- 2918 Sayılı Karayolları ve Trafik kanunu
- 3194 Sayılı İmar Kanunu
- 3257 Sayılı Sinema Video ve Müzik Eserleri Kanunu
- 3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıta Kanunu
- 3572 Sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Kanuna göre çıkarılmış 9207 ve 11882 Sayılı Yönetmelik
- 4077 Sayılı Tüketicuyu Koruma Kanunu

- 5179 Sayılı Gıdaların Üretilmesi, Tüketilmesi ve Denetlenmesine Dair Kanun

- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu

- 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

- 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu

- 5393 Sayılı Belediye Kanunu

- 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

(2) Diğer Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Yönetmelik ve Emirler ile Belediye Zabıtasının Görevlerini belirleyen düzenlemeler ışığında ilçe sınırları içindeki ilçe halkına hizmet veren belediye birimlerini, ilçe halkına hizmet sunan ve belediyenin ruhsatına tabi olarak çalışan tüm işyerlerini, bu işyerlerinde çalışanlar ile herhangi bir işyerine bağlı olmaksızın hizmet gören kişileri kapsar.

Hukuki Dayanak:

Madde 3: (1) Bu yönetmelik 5393 sayılı Belediye Kanununun 15/b maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

(2.BÖLÜM)— Umumi Yerlerde, Genel Taşıt Araçlarında, Her Türlü Binalarda Uyulması Gereken Belediye Emir ve Yasakları

Madde-4: Huzur Ve Sükûnla İlgili Emir Ve Yasaklar

Madde-5: Temizlik İle İlgili Emir ve Yasaklar

Madde-6: Nizam İntizam İle İlgili Emir ve Yasaklar

Madde-7: Sağlık, Emniyet Ve Selametle İlgili Emir ve Yasaklar

Madde-8: Evcil Sokak ve Ahır Hayvanları İle İlgili Uyulması Gereken Hükümler

(3.BÖLÜM)— Mezarlıklar Ve Hayvan Ölülere İlgili Emir Ve Yasaklar

Madde-9: Mezarlıklar İle İlgili Emir Ve Yasaklar

Madde-10: Hayvan Ölüleri İle İlgili Emir Ve Yasaklar

(4.BÖLÜM)– Belediyenin Ruhsatına Ve Denetimine Tabi İşyerleri İle Burada Çalışanların Uyacakları Emir Ve Yasaklar

Madde-11: Genel Hükümler

Madde-12: Gezici Satıcılar İle İlgili Hükümler

Madde-13: Et rnlerinin Satıldığı Yerler

Madde-14: Balıkçılık Ve Su rnleri Perakende Satış Yerleri

Madde-15: Sabit Olmayan Yerlerde Perakende Su rnleri Satışı

Madde-16: Manavlar, Meyve Ve Sebze Satış Yerleri

Madde-17: Kuruyemiş Ve Kahve Satış Yerleri

Madde-18: Bakkal, Kantin Ve Benzeri İş Yerleri

Madde-19: Ekmek Satış Yerleri

Madde-20: Mezeciler

Madde-21: Market, Süpermarket Ve Benzeri İş Yerleri

(5.BÖLÜM)– Halkın Yeme, İçme Ve Eğlenmesine Mahsus Yerler

Madde-22: Genel Hükümler

Madde-23: Lokanta, Ayakta Yemek Yenilen Yerler, Cafeterya, Yemeği Paketle Satan Yerler

Madde-24: İnternet Salonları

Madde-25: Oyun Yerleri (Bilgisayarlı Oyun Yerleri)

Madde-26: Kahvehaneler

Madde-27: Çay Ocakları

Madde-28: Pastaneler Ve Muhallebiciler

Madde-29: Gazino, Dans Salonu, Diskotek, Pavyon, Taverna, Açık Hava Gazinosu, Bar, Kokteyl Salonu Ve Benzeri Eğlence Yerleri

(6.BÖLÜM)— Halkın Yatıp Kalkmasına, Taranıp Temizlenmesine Mahsus Yerler

Madde-30: Halkın Yatıp Kalmasına Mahsus Yerler

Madde-31: Halkın Taranıp Temizlenmesine Mahsus Yerler

Madde-32: Hamam, Sauna Ve Benzeri Yerler

Madde-33: Plajlar

Madde-34: Yüzme Havuzlar

(7.BÖLÜM)— Halkın Eğlenmesine Mahsus Yerler

Madde-35: Genel Hükümler

Madde-36: Tiyatro, Sinema, Düğün Salonları Sirk, Lunapark Ve Gösteri Merkezlerinde Ortak Hükümlere İlave Şartlar

Madde-37: Düğün Salonları

Madde-38: Sirkler Ve Lunaparklar

(8.BÖLÜM)— İktisadi Nizamla İlgili Belediye Emir Ve Yasakları

Madde-39: Daimi Ve Geçici Pazar Yerleri

Madde-40: Odun, Kömür, İnşaat Malzemeleri Ve Hurda Depoları

Madde-41: İktisadi Nizamla İlgili Belediye Emir Ve Yasakları

Madde-42: Turizm İle Uğraşan İş Yerleri

Madde-43: Taksi Durağı Ve Yazıhanesi, Kapalı Ve Açık Otoparklar Ve Oto Galerileri

(9.BÖLÜM)— Gıda Üretimine Mahsus Gayrisihhi İş Yerlerinin Uyacağı Ortak Hükümler

Madde-44: Genel Hükümler

Madde-45: Değirmen Ve Kırmacılar

Madde-46: Ekmek Fabrikaları

Madde-47: Simitçi, Galeta, Sandviç, Tost Ekmeği Fırınları

Madde-48: Kuru Pasta, Pasta Çörek, Börek Peynir-Kıyma Vs. İlavesi İle Yapılan Pide, Lahmacun, Pizza Fırınları

Madde-49: Yufka, Kadayıf Ve Emsalleri Yapım Yerleri

Madde-50: Makarna, Şehriye İrmik, Gullaç, Diyet Gıda Maddeleri Ve Benzeri Yapım Yerleri

Madde-51: Çikolata, Pasta, Şekerleme, Şeker, Tahin Helvası Ve Benzerlerinin Yapıldığı Yerler

Madde-52: Süt Ve Sütten Yapılan Gıda Maddeleri Üretim Yeri

Madde-53: Krema Ve Tereyağı Üretim İmalat Yerleri

Madde-54: Et Konserveleri Yapılan Yerler

Madde-55: Pastırma, Sucuk, Sosis Ve Salam Yapım Yerleri

Madde-56: Deniz Ürünlerine Ait İmalat Yerleri

Madde-57: Bitkisel Yağ Yapım Ve Dolum Yerleri Aşağıdaki Hükümlere Tabidir.

Madde-58: Meyve Ve Sebze Konserveleri Yapım Yerleri

Madde-59: Sirke, Turşu, Şıra, Boza Ve Benzeri Besin Maddelerinin Yapıldığı Yerler

Madde-60: Memba, İçme Ve Kullanma Suları

Madde-61: Alkolsüz İçki Yapım Yerleri

Madde-62: Alkollü İçki Yapım Yerleri

Madde-63: Yemek Fabrikaları

Madde-64: Kuruyemiş Hazırlama Yerleri

Madde-65: Ham Tuz Üretme, İşleme, Depolama Yerleri Ve Tuz Fabrikaları

Madde-66: Kümes Hayvanları Kesim Yerleri

(10.BÖLÜM)— Çeşitli Depolar Ve Uyacakları Emir Ve Yasaklar

Madde-67: Hububat, Zahir, Yem, Kuru Sebze, Kuruyemiş, Kahve, Kakao, Çay, Patates, Soğan, Yumurta Ve Her Türlü Gıda Maddeleri

Madde-68: Sebze, Meyve Ve Konserve Depoları

Madde-69: Şeker Depoları

Madde-70: Yağ Ve Sabun Depoları

Madde-71: Meşrubat, Memba, İçme Ve Kullanma Depoları

Madde-72: Soğuk Hava Depoları

(11.BÖLÜM)— Yangından Korunma İle İlgili Belediye Emir Ve Yasakları

Madde-73: Genel Hükümler

Madde-74: Asansörler

Madde-75: Akaryakıtla Çalışan, Depo Edilen Ve Satılan Yerler

Madde-76: Patlayıcı Madde İle Çalışan Yerler

Madde-77: Barut Ve Av Malzemeleri Satan Yerler

Madde-78: Karpit Depo Edilen Ve Çalışılan Yerler

Madde-79: Parlayıcı Ve Kimyevi Maddeler

(12.BÖLÜM)— Son Hükümler

Madde-80, 81, 82, 83

(Küçükçekmece belediye başkanlığı, Küçükçekmece belediyesi zabıta yönetmeliği, İstanbul, 2008:3-11).

2.2.1.2. Zabıta Teşkilatı ve Personeli

Bu bölümde belediye zabıtasının görevleri, personel mevzuatı ve hakları ele alınacaktır.

2.2.1.2.1. Belediye Zabıtasının Görev Alanı

Belediye zabıtası belediye sınırları içerisinde huzur, denetim, sağlık ve düzeni korumakla yetkilidir. Ayrıca, belde sınırlarında alanlarda kanunlarla belediyenin yetki ve sorumluluğuna verilmiş hizmetler bakımından da yetkili ve görevlidir.

büyükşehir belediye alanlarında merkezi ilçe belediyesi ile büyükşehir zabıta biri birlikte görev yaptığı durumlarda gözetim ve koordinasyon yetkisi, büyükşehir zabıta biriminin en üst amirine aittir. Böyle durumlarda büyükşehir belediyesinin görevlendireceği zabıta amirinin ilçe belediyesindeki yetkiliden daha üst rütbeli olmalı şayet rütbeleri aynı ise bu sefer daha kıdemli olanı görevlendirmelidir. sonuç itibari ile büyükşehir belediyelerinde ilk ve orta kademeli belediyelerle yapılan ortak çalışmada emir komuta büyükşehir belediye amirindedir.

2.2.1.2.2. Belediye Zabıtasının Çalışma Düzeni

Belediye zabıta hizmetleri resmi tatil günleri de dahil olmak üzere, günün 24 saati aksatılmadan yürütür. Belediye zabıta personelinin çalışma süreleri vardiyalar halinde görevin durumuna göre 24 saat iş 48 saat istirahat 12 saat iş 24 saat istirahat düzenlenme yoluna gidilebilir.

Zabıta personelinin haftada çalışması en fazla 48 saati geçmeyecek şekilde düzenlenmelidir.

Belediye hizmetinin sürekliliğini aksatmamak kaydı ile belli bir sıralama dahilinde memurlara 657 sayılı kanunun 99 uncu maddesi göz önünde bulundurularak ayrıca haftada bir gün ilave izin verilebilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 99. Maddesine göre; memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Haftada 2 gün izin kullanacak şekilde hafta içi de izin kullandırılabilir.

2.2.1.2.3 Zabıta Destek Hizmetlerinin İhale Yoluyla Temini

Belediye zabıta hizmetleri aksatılmaması ve devamlılık arz ettiğinden birçok belediye personel ihtiyacını 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre hizmet satın alma şeklinde ihale

ederek yapmaktadır. Belediye zabıtasının özelleştirilmesi de denilebildiği bu konuda Kamu İhale Kuruluşunun görüşü şu şekildedir:

“ Belediyelere bağlı Zabıta Müdürlükleri tarafından yerine getirilen kamu hizmeti; genel idare esaslarına göre Belediye tarafından yürütmekle yükümlü olunan, asli ve sürekli nitelikte bir görev olup, bu görevi yerine getirecek personel kadro esasına göre istihdam edilmektedir.

Bu görevin yerine getirilmesinden merkezi idare ile statüler ilişki içinde bulunduğu, kamu gücünün kullandığı, ayrıca kolluk faaliyetlerinin yerine getirilmesi sırasında meydana gelebilecek zararlardan idarenin doğrudan sorumlu tutabileceği göz önüne alındığında, bu hizmetin 4734 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak bir ihaleye konu yapılamayacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, zabıta hizmetlerinin yürütülmesi kapsamındaki işlerim memurlar veya kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerektiği ve bu işlerin hizmet alımı yoluyla ihale edilmesinin yasal olarak mümkün olmadığı belirlenmiştir.” (KİK. 10.07.2006 tarih ve 2006/U.Z-1631 sayılı kararı.).

Kamu İhale Kurulu, ileriki zamanlarda ise verdiği karardan vazgeçerek görüşünü şu şekilde değiştirmiştir:

“ Zabıta yardımcı hizmetleri alımlarının ihale yoluyla alınabileceği anlaşıldığından başvuru sahibinin iddiası yerinde bulunmamıştır.”(KİK.05.11.2007 tarih ve 2007/U.Z-3577 sayılı kararı.) denilerek en son görüşünü ortaya koymuştur.

Ayrıca İçişleri Bakanlığının 11.01.2007 tarih ve B. 05. 0. MAH. 0. 65. 001/ 8000-573 sayılı Ankara Valiliğine verilen cevabi yazıda; belediyelerin kamu gücü kullanımı ile donatılmış zabıta hizmetinin ihale edilmek suretiyle gördürülmeyeceği, ancak kamu gücü kullanmayı gerektirmeyen (Zabıtanın görev yerine taşınması hizmetleri, yemek hizmetleri vb.) zabıta destek hizmetlerine ihale edileceği vurgulanmıştır.

2.2.1.2.4 Belediye Zabıtasının Hakları

Belediye Zabıta Yönetmeliğinde zabıta personellerine verilmiş haklar vardır. Bu bölümde kanunda belediye zabıtasının hakların neler olduğunu ve ne şekilde kullanabileceği üzerinde duracağız.

- Fazla Çalışma Ücreti

Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara fazla mesai karşılığı olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen miktar fazla çalışma ücreti olarak çalıştıktan sonra ödenir.

Belediye zabıta müdürlüğü bünyesinde bulunan norm kadroyu doldurmasına rağmen belediyenin ihtiyacı doğrultusunda belediyenin diğer birimlerinde belediye başkanının oluru ile görevlendirilen zabıta memuruna mesai ödenmesi mümkün değildir. Ayrıca Sayıştay'ın vermiş olduğu kararlar da bunu açıkça belirtmektedir:

Zabıta memurlarına verilen aylık maktu fazla çalışma ücretinin trafik memurlarına da ödenmesi işleminde ilgililerin trafik memuru kadrosunda olmalarına rağmen bilfiil zabıta memuru görevi yaptıklarının ödeme yapılmasında herhangi bir sakınca yoktur.(Sayıştay 6. D, 31.7.1997 tarih ve 9352 sayılı kararı.)

Zabıta memuru kadrosunda olup da zabıta hizmetinde çalışmayan personele sadece zabıta hizmetlerinde çalışan personele ödenmesi gereken aylık maktu fazla çalışma ücretinin ödenmesi mümkün değildir.(Sayıştay 5. D, 17.05.2005 tarih ve 10857 sayılı kararı.)

- Belediye Vasıtalarından Yararlanma (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 36. maddesi.)

Bakanlar Kurulu'nun 28 Ocak 2002 tarih ve 2002/3654 sayılı “ Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmetlerinden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar”ı 08.02.2002 ve 24665 Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Bu kararın 3. Maddesi ile; belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerce yürütülen toplu taşıma hizmetlerinden faydalanmayla sınırlı olmak üzere “belediye zabıtası kadrosunda görev yapan personel”in belediyenin toplu taşıma hizmetlerinden faydalanma hakkı tanınmıştır.

- Yemek (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 37. maddesi.)

24 saat iş, 48 saat istirahat şeklinde çalışan zabıta personeline; 12 saat iş, 24 saat istirahat ve 12 saat iş, 12 istirahat şeklinde çalışan zabıta personeline 1 öğün yemek verilir. Yiyecek giderleri 657 sayılı kanunun 212 nci maddesi esas alınarak belediyece karşılanır.

- İzin Hakkı (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 38. maddesi.)

Belediye zabıta personelinin izinleri yürürlükteki kanunlara göre ve teşkilatın işleyiş düzenini aksatmamak kaydı ile makamın uygun gördüğü zamanlarda verilir. Senelik izinler zabıta amirlerince yıllık olarak personelin görüşü alınarak belirlenir. Yıllık izin; hizmeti 1 yıldan 10 yıla kadar (10 yıl dahil) olanlar için 20 gün, hizmeti 10 yıldan fazla olanlar için 30 gündür. (657 s.k. m.102) Zorunlu hallerde bu süreler gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebilir.

- Giyecek Yardımı (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 31-35. maddeleri.)

Giyecek yardımı Belediye Zabıta Yönetmeliği zabıta personelinin kıyafeti açık şekilde belirtilmiştir. Yazlık, kışlık ve tören elbisesi olmak üzere nakdi değil de giyecek olarak belediyece karşılanır. Yazlık ve kışlık kıyafetler her yıl tören elbiseleri ise iki yılda bir verilmektedir. Ayrıca zabıta personelinin kıyafetleri ne şekilde olacağı, aksesuarları ve apoletleri belirtilmiş, resmi kıyafet ile işaretler başka bir özel veya kamu kuruluşu mensubu tarafından kullanılamaz.

- Savunma Amaçlı Teçhizat (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 45. maddesi.)

Belediye zabıta personeline görevleri esnasında karşılaştıkları direniş ve fiili saldırı durumunda kullanılmak üzere göz yaşartıcı sprey, kask ve kalkan gibi savunma amaçlı teçhizat verilebilir. Bu teçhizatları sadece ve sadece kendini korumada kullanması gerekmektedir. İleri ki sorunlar bölümünde bu kısım daha ayrıntılı ele alınacaktır.

- Sportif faaliyetlere katılma (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 29. maddesi.)

Zabıta personelinin fiziki nitelikleri, hazırlanan spor programları ile desteklenebilir. Personele; kültür-fizik çalışmaları, atletizm, aletli sporlar, mukavemet ve denge sporları ile uygun görülecek diğer mesleki spor faaliyetleri yaptırılarak iş verimlilikleri artırılabilir.

Zabıta personelinin sportif çalışmaları ve mesleki sporları yapabilmesi için gerekli alan düzenlenmesi için gerekli alan düzenlenmesi araç gereç ve özel spor kıyafetleri belediye tarafından temin edilir. Ayrıca bu konuda belediyenin spor ve sosyal tesislerinden yararlanılır. Zabıta teşkilatına yurtiçi ve yurt dışında düzenlenen spor etkinliklerine ve zabıta spor müsabakalarına katılma imkanı sağlanır.

- Belediye zabıta görevlerine başka hizmet verilmesi (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 42. maddesi.)

Zabıta yönetmeliğinde “Belediye zabıta görevlilerine zabıta hizmetleri dışında bir görev verilemez” denilmektedir. Ancak bazı zamanlar bunun geçerli olmadığını görmekteyiz. Örneğin zabıta memurunun belediye başkanına korumalık etmesi, belediye başkanın çocuğunu kreşe götürmesi, zabıta müdürünün evine alışveriş yapması gibi zabıtanın görevleri arasında yer almamasına rağmen bunları bir görevmiş gibi yaptırılmasını görmekteyiz.

- Başka bir belediyede görev alma (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 43. maddesi.)

Bir belediyede görevli zabıta amir ve memuru, atamaya yetkili amirin muvafakati ve memurun kabul etmesi ile 15/1/1974 tarihli 7/7753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan, Devlet Memurları Geçici Süreli Görevlendirme Yönetmeliğinde belirtilen ilkelere uyulması şartıyla başka bir belediyede geçici olarak görevlendirilebilir.

Geçici olarak görevlendirilen zabıta memurunun geçici görevde geçirdiği süre asıl kadrosunda geçirmiş gibi dikkate alınır. Geçici süreli görevlendirilen zabıta memuru, görevlendirildiği kadronun aylığını aldığı gibi kadronun diğer mali ve sosyal haklarından da yararlanır. Görev süresi altı aydan fazla olursa geçici olarak gittiği belediyedeki yetkili sicil amirince sicil raporu düzenlenir ve asıl belediyeye bildirilir. Geçici olarak görevlendirme 2 yılı geçemez. Geçici olarak görevlendirilen zabıta memurunun asıl kurumundaki kadrosuna, bir diğer memur geçici süreli olarak görevlendirilemez.

- Belediye zabıtasının disiplin cezaları (Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 40. maddesi.)

(1) Zabıta personeline uygulanacak disiplin cezaları şunlardır:

- a) Uyarma,
- b) Kınama,
- c) Aylıktan kesme,
- ç) Kademe ilerlemesinin durdurulması,
- d) Meslekten çıkarma,

e) Devlet memurluğundan çıkarma,

(2) Meslekten çıkarma cezası dışında verilecek disiplin cezalarında, 657 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

Meslekten çıkarma; Zabıta memurunun, belediye zabıtası hizmetlerinde bir daha kullanılmamak üzere meslekten çıkarılmasıdır.

(3) Meslekten çıkarma cezasını gerektiren eylem, işlem, tutum ve davranışlar şunlardır:

a) Amir ya da üstlerinin zabıta hizmetlerine yönelik icraatına karşı çıkmak ve görev yapılmasını engellemek, toplu hale dönüştürerek bu eyleme katılmak, katılmayı tahrik veya teşvik etmek,

b) Yetkisini veya nüfuzunu kendisine veya başkalarına çıkar sağlamak amacıyla kullanmak,

c) Suç kanıtlarını kasıtlı olarak yok etmek, bilerek ve isteyerek yok olmasına neden olmak, saklamak, saklanmasına yardımcı olmak veya değiştirmek,

ç) Kasıtlı olarak gerçek dışı tutanak düzenleyip imza etmek veya ettirmek,

d) Kimlik belgesini başkalarının kullanımına vermek,

e) Gizli tutulması zorunlu olan ve görevi ile ilgili bulunan bilgi ve belgeleri görevli veya yetkili olmayan kişilere açıklamak,

f) Görev yerinde uyuşturucu madde kullanılmasına göz yummak,

g) Uyuşturucu maddelerin yapılmasına, kullanılmasına, saklanmasına, yollanmasına, satılmasına veya satın alınmasına aracı olmak,

ğ) Kumar oynamak veya oynatmak,

h) Görev sırasında yardım isteyen zabıta personeline haklı bir neden yokken yardımdan kaçınmak,

ı) Kaçakçılık yapmak,

i) Geliri ile uygun sayılmayacak biçimde yaşadığı ve aşırı harcamada bulunduğu kanıtlanmış olmak ve bunun haklı kaynağını gösterememek,

j) Yasadışı örgütlere lojistik destek sağlamak ya da üyelerini güvenlik kuvvetlerinden saklamak, saklanmasına yardımcı olmak,

k) Kasıtlı olarak telsiz haberleşmesini engellemek.

Disiplin soruşturması: Devlet memurları kanununun 125. Belediye zabıta yönetmeliğinin 40. Maddelerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen zabıta memurlarının bu tutum ve davranışlarının öğrenilmesinden itibaren,

Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması ve meslekten çıkarma cezası gerektiren eylemler için bir ay içinde,

Memurluktan çıkarma cezası gerektiren eylemler hakkında da altı ay içinde, disiplin soruşturmasına başlanması gerekir.

Disiplin amir ve kurulları: Uyarma, kınam ve aylıktan kesme cezalarının yönetmelikte düzenlenen disiplin amirleri tarafından, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası belediyedeki disiplin kurulu kararı alındıktan sonra, atmaya yetkili amir (belediye başkanı) tarafından, devlet memurluğundan çıkarma cezası, amirlerin bu yoldaki talebi üzerine işleri bakanlığı yüksek disiplin kurulu kararı ile verilmesi gerekir.

Disiplin cezasına itiraz yolları: 657 sayılı kanununun 135. Maddesine göre, disiplin amirleri tarafından verilen uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz, varsa bir üst disiplin amirine yoksa disiplin kuruluna yapılabilir. Aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve devlet memurluğundan çıkarma cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Uyarma ve kınama cezası belediyelerde en üst disiplin amirinde olan belediye başkanı tarafından verilmiş ise itirazın en geç 7 gün içinde belediye disiplin kuruluna yapılması gerekir.

Belediye disiplin kurulu itiraz üzerine 30 gün içinde gerekli incelemeyi yaptıktan sonra verilen cezayı aynen kabul edebilecekleri gibi cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

6111 sayılı değişiklikle 657 sayılı Devlet Memurlar Kanunu'nun 135 maddesinde disiplin cezalarına karşı yargı yolu açıldığından bütün disiplin cezaları için zabıta memuru tebliğden itibaren 60 gün içinde idare mahkemesinde iptal dava açabilir. Bu süre içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir. Ayrıca Anayasa'da yapılan düzenleme ile (Ek fıkra: 07/05/2010-5982 S.K./18. md.) "Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır." denilmektedir.

2.3. Zabitanın Şehir Hayatında Yeri ve Önemi

Belediye zabıtası şehir yaşamının olmasa olmazı arasında saymak mümkündür. Nitekim “şehir havası insanı özgür kılar ” söylemindeki bakış açısı ancak zabitanın elinde olduğunu görmekteyiz. Günümüzde şehirler önemli ölçüde göç almakta ve köylerden şehirlere gelen vatandaşların şehir yaşamına adapte olmada zorluklar yaşamaktadır. Bu ve buna benzer birçok sorunlardan dolayı şehirlerin daha yaşanılabilir bir duruma gelmesi için zabıta personelinin kurallara uyulması konusunda denetimlerini arttırması gerekmektedir.

Genel güvenlik hizmetleri bir merkezi yönetim görevi olarak, emniyet ve asayişin sağlanmasına yönelik hizmetleri içerir. Buna karşın yerel yönetimlerin de her ne kadar genel güvenlik kapsamında ele alınmasa da, sağlık ve esenliğe ilişkin çeşitli işlevleri bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin yürüttüğü esenlik hizmetlerinin temel amacı, merkezi yönetimin genel güvenlik hizmetlerine yardımcı olmakla birlikte, daha çok bunun dışındaki alanlarda kamu düzenini ve kamunun refah ve huzurunu temin etmektir (TODAİE, 1992:229). Bu hizmetleri yürütülmesinde en önemli aktör belediyelerdir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 51. maddesine göre belediyeler görev ve yükümlülüklerini yerine getirebilmek için, kanunların kendilerine verdiği yetkiye dayanarak, emirler vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, bu emir ve yasalara uymayanları cezalandırma yetkisine sahiptir. Belediyelerde söz konusu yasalara uymayanları, belediye suçu işleyenleri araştırmak, engellemek ve kimi durumlarda da cezalandırmak için gerekli işlemleri yapma işi de belediye zabıtasına düşmektedir.

1969 tarihli Belediye Zabıta Personeli Yönetmeliği'nin 1. maddesinde belediye zabıtası;“belediye sınırları içinde beldenin düzenini ve belde halkının sağlık ve huzurunu ve yetkili organların bu amaçla alacakları kararların yürütülmesini sağlamak ve korumakla; belediye suçlarının işlenmesini önleyici tedbirleri almakla ve işlenen belediye suçlarını takiple mükellef (yükümlü) bir özel zabıta kuvveti”olarak tanımlanmaktadır.(2007 İçişleri Bakanlığının yayınlamış olduğu belediye zabıta yönetmeliğinin 4. Maddesinin B fıkrasında aynı şekilde zikredilmektedir).

Belediye zabıtasına karşı gelenler genel kolluk kuvvetine karşı koyanlar gibi ceza görürler. İster küçük kasabalarda olduğu gibi sadece bir veya birkaç personelden oluşsun, ister büyük kentlerde olduğu gibi sayıları binleri bulan memur-amir topluluğundan

oluşsun, belediye zabıtası “icrai vazifeler”i üstlenmiş olan belediye personel kadrosu içinde önemli yeri ve ağırlığı olan bir güç durumundadır. (Aytaç; 1990:535).

Belediye zabıtası; demokrasinin işlemesi, insan haklarına saygının gerçekleşmesi, kentsel çevrenin daha yaşanabilir bir nitelik kazanması ve tüketicilerin korunması gibi açılardan da büyük önem arz etmektedir (Erkul ve Karakılıç; 2000:92).

2.4. Gönüllü Zabıta

Gönüllü belediye zabıta hizmetleri genelde gözden kaçan ve belediyeler tarafından fazla desteklenmeyen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Oysa zabıta yönetmeliğinin 49. maddesinde: “ Zabıta teşkilatı kurulmamış olan belediyelerde veya zabıta teşkilatı kurulmuş olmakla beraber zabıta hizmetlerinin desteklenmesine ihtiyaç duyulan yerlerde 9/10/2005 tarihli ve 25981 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği hükümlerine göre, gönüllü zabıta teşkilatı kurulması belediyelerce teşvik edilir. ” denilmektedir.

Belediye personel ihtiyacına çözüm konusunda yardımcı olmamasına karşılık belediye zabıtasının bölgede iş yoğunluğundan dolayı göremediği bazı olumsuzlukları gönüllü zabıta yöntemi ile görme imkanı kazanabilir; Ancak gönüllü zabıta olmayı talep eden vatandaşın olumsuzluklar karşısında bir zabıta memuru gibi hareket ederek müdahale etme gibi sakıncaları da doğurmaktadır. Bu da zabıta teşkilatını bir başıboşluğa sürükleme ihtimalini akla getirmektedir.

2.5. Zabıtanın Polis ve Belediyedeki Diğer Müdürlükler İle İlişkisi

Yerel halkın genel kolluk kuvvetlerine karşı çekingenliği maalesef özel kolluk kuvvetlerinde görmemiz mümkün değildir. Bunun en temel sebebi genel kolluk kuvvetlerinin (polis ve jandarmanın) silahlı olmalarıdır. Ancak belediye zabıtası kendini müdafaa etmekte yetersiz kaldığı durumlarda polis ve jandarmadan destek alma yoluna gidebilmektedir. Bu gibi takviye durumlarında genel kolluk kuvveti vakit kaybetmeden olay yerine intikal etmektedir.

Örneğin belediye zabıtasının 775 sayılı Gecekondu Kanunu’nun 18. Maddesi gereği yıkım yaptığı durumlarda yetersiz kaldığından en yakın genel kolluk gücünden takviye kuvvet almaktadır. Seyyar kaldırma, pazar denetimi, ruhsat denetimleri ve buna benzer birçok durumlarda zabıta genel kolluk kuvvetinden faydalanmaktadır. Ayrıca zabıta

memurunun 155 polis imdat hattından takviye güç istediği takdirde öncelikli duruma alınmakta olay yerine en yakın olan polis ekibini intikalini sağlamaktadır.

Diğer yandan Belediye Kanunu'nun 51. maddesinde yer alan "Belediye zabıtasına karşı gelenler devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza görürler" hükmünün aslında polis ve jandarmaların zabıta teşkilatı arasındaki nitelik farkını değiştirmeyeceği anlamına gelmektedir.

Kolluk hizmetlerinin yürütülmesi sürecinde, belediye zabıtası bazı görevleri kendi belediye örgüt yapısı içindeki diğer birimlerle ya da belediye dışındaki diğer kolluk kuruluşlarıyla beraberce veya işbirliği yaparak yürütmektedir. Bu tür görev ilişkisi ve işbirliği değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır (Derdiman; 2005:61-62).

Belediye zabıtasının işbirliği belediye içindeki birimler arasında söz konusu olmaktadır. Örneğin ruhsat verilecek bir işyerinin ruhsat aşamasında sadece belediye zabıtasının denetimiyle değil bir komisyon aracılığı ile bu komisyonda ruhsat denetim müdürlüğü sağlık işleri müdürlüğü elemanlarınca oluşan kişiler tarafından denetlenerek uygunluğu belirlenir. Ayrıca yapı kontrol görevini yapan belediye inşaat mühendislerine de refakat ederek olaya müdahale etme imkanını daha kolay hale getirmektedir.

Zabıta müdürlüğü kolluk kuvveti münasebetiyle belediyenin bütün müdürlükleriyle uyumlu bir şekilde çalışmaktadır. Belediye zabıtasının belediye örgütü içindeki çeşitli birimler ve genel kolluk güçleri ile ilişki ve işbirliğinin yanında, diğer bazı kamu kurumları ile de değişik şekiller ve gerekçelerle ilişki ve işbirliği içine girmeleri kaçınılmaz olmaktadır. Bu durum kamusal hizmetlerin etkin ve verimliliği açısından son derece doğaldır.

2.6. Zabıtanın Sorunları

Türkiye'de yerel yönetimin öneminin arttığı bu dönemde belediye zabıtası özellikle dikkate alınmalı, ileriki yıllarda yapılması ümit edilen yerel yönetim reformu çerçevesinde zabıta teşkilatının görev ve yetkileri, kamudaki konumu ve zabıta personellerinin talepleri açık bir şekilde ele alınmalıdır.

Belde halkının huzurunu, sağlığını, güvenini ve daha birçok görev beklenen belediye zabıtası, aslında kendi içinde sorunlarla boğuşmaktan kendi asıl mesleğine yeterince performansını yansıtamamaktadır. Zabıtanın her konuda ve her zaman yalnız bırakıldığı yaptığı işlerde ne kurumuna ne vatandaşa ne de hiyerarşi düzen içinde kurum

amirlerine yaranamadığı “taktir edilmediği” maalesef bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Teşkilatın en büyük sorunlarından bir tanesi siyasi bir kurumda görev alması ayrıca hiyerarşinin özeleştiriyeye kapalı olmasından dolayı kendi sorunlarını dile getirememesidir.

Zabıtalardan sorunlarından bir diğeri ise kendisini ailesine çevresine ve yönetime karşı iyi ifade edememesidir. Teşkilat mensubunun kurumuna karşı mesuliyetini, ailesine karşı mesuliyetini ve sosyal çevresine karşı mesuliyetini yaşadığı iş stresinden dolayı yerine getirememektedir. Kültürümüzün bir gerçeği olan evin iş yerine yakın olması sebebi ile teşkilat mensuplarının hemen hepsinin çalıştığı beldenin sınırları içinde ikamet ettiklerinden denetlemekte olduğu esnafın komşuluk, siyasal yakınlık gibi ilişkiler zabıtanın hatır kıramama ya da sözünü geçirememesi gibi sorunlarla karşılaşmalarına neden olabilmektedir.

Zabıta, görevi sırasında halkın kendisine karşı tutumlarını değerlendirerek, büyük oranda faaliyetlerine karşı ya ilgisiz ya da engelleyici rollerde olduğunu belirtilmektedir. Aslında benzer olarak, halkta büyük oranlarda zabıtalardan kendilerine karşı ilgisiz ve kaba olduğunu düşünmektedir. Bu belirlemeler, halkın, büyük ölçüde zabıta ile hangi nedenle ve koşullarda karşı karşıya geldiği şüphesiz yakından ilgilidir. Şöyle ki belediye zabıtası görevi gereği olumsuzluklar ile mücadele ettiğinden kaynaklanmaktadır. Bununla beraber, zabıtanın hukuki, siyasi ve eğitimden kaynaklanan olumsuzluklar nedeniyle halkın kendilerine “kısmen” toleransı bulunmaktadır. Bir bütün olarak, yerel halkın gözünde zabıtanın “iyi bir imaja” sahip bulunduğunu söylemek kolay değildir. Şüphesiz kendisinden geleceğin kentinde daha çok görev ve sorumluluk beklenen zabıtanın sorunlarının gözden geçirilerek ve düzeltilerek, olumsuz imajının değiştirilmesi önem taşımaktadır (Toprak ve diğerleri, Akt. Güler ve Sabuktay 2002:377).

Zabıta görevine yeni atanan bir personelin kent zabıtası hakkında hiçbir bilgisi olmadığı ve bu konuda kendini biranda bir boşlukta bulmasına neden olmakta, oysa belediye zabıtası atanmadan nasıl bir göreve atanacağı yada atandıktan sonra sahaya çıkmadan nelerle karşılaşabileceği konusunda eğitimler verilmeli veya teşkilatın da bilhassa üstünde durduğu zabıta eğitimi veren okulun olması ve bu okuldan mezunlar arasında mesleğe atamaların yapılması daha sağlıklı olacaktır.

Zabıtanın yakındığı bir diğer sorun ise yerel halk tarafından ev yıkan, ekmek teknesine mani olan zorba ve kuralsız olarak bilinmesidir. Halkın böyle bir izlenim içinde

olmasına sebep olan asıl faktör olarak medyayı görmekteyiz, şöyle ki medyaya yansıyan karelerle bir iki örnek vermek gerekirse;

“Adana’da Zabıta Terörü; Adana’da 4 üniversite okuyan 10 çocuklu seyyar satıcı el konulan tezgahını ve eşyalarını almaya gittiğinde zabıtalarca darp edildiği iddiasıyla savcılığa suç duyurusunda bulundu. Adana Büyükşehir Zabıta Daire Başkanı “İddialar doğruysa gerekeni yaparız” dedi (<http://www.adanahaber.net/adana/adanada-zabita-teroru-h854.html>)

“Beyoğlu'nda zabıta terörü rutinleşti; Beyoğlu'ndaki "masa operasyonu" artık rutine bindi. Bu akşam da yanlarında büyük bir polis ordusuyla birlikte gelen zabıtalara, masaları kaldırdılar” (<http://haber.sol.org.tr/kent-gundemleri/beyoglunda-zabita-teroru-rutinlesti-haberi-49339>)

“Zabıta Terörü Var; İzmit Belediyesi Zabıtası, son günlerde şehir merkezindeki kaldırım işgallerini düzene sokmak amacıyla operasyonlar yapıyor. Yürüyüş Yolu güzergahında Cumhuriyet Caddesi üzerindeki kafelerin işletmecileri, kaldırım işgali ile ilgili olarak İzmit Belediyesi’ne işgaliye parası ödemeyi kabul etti.” (<http://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/zabita-teroru-var-43158.html>). bu tür haberleri yansıtılması ile zabıtanın aslında kendilerine verilen görevler doğrultusunda işlerini yaptıkları hiç anlatılmaz iken sadece zabıta terörü damgası vurulmakta bu da halkın gözünde zabıta personellerine ve teşkilatına karşı bir nefret uyandırmaktadır.

Dünyada rüşvet, iltimas ve görevi kötüye kullanmak daha çok denetim hizmetini yerine getiren birimlerde görülmektedir. Belediye zabıtası da sözü edilen değerlerin aşınmasında ortam hazırlayan uygulamaya rastlanma olasılığı diğer hizmetlere nazaran daha yüksektir. Bu nedenle belediye zabıtasının görevinde bu tür olumsuzluklara karşı dik durmayı, tolerans göstermemeyi ve gerektiğinde yasanın verdiği imkanlar çerçevesinde görevini layıkıyla yerine getirmesi gerekmektedir.

Belediyenin düzenini ve sağlığını koruma görevinin belediye zabıtasına verilmiş olması, mesleki çalışmanın zor ve yıpratıcı özelliği, diğer sorunlarının da etkisiyle onları baskı altına almakta, kendi fiziksel ve ruhsal sağlıklarının bozulma riskini arttırmaktadır.

Belediye zabıtasının çok sayıda sorunları mevcuttur, bu sorunlarından bazılarını burada başlıklar altında inceleyeceğiz.

2.6.1. Zabitanın Teşkilatının Personel Sorunu

Belediye zabıtasının en önemli sorunu personel eksikliği bununda en önemli nedeni ise, Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 13. Maddenin mahkemece görüşülmesinin devam etmesi, 14. Maddenin de iptal edilmesi, Devlet Personel Daire Başkanlığının dolu/boş norm kadro istatistiğine göre belediyelerin 17.000'e yakın boş belediye zabıta kadrosu olduğu görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı zabıta Memuru alımı yapılamamaktadır. Bu maddeler aşağıdaki gibidir;

Madde 13 - (1) Zabıta memurluğuna atanmak için 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasında belirtilen genel şartların yanı sıra;

a) En az lise veya dengi okul mezunu olmak, b) Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 m, kadınlarda en az 1.60 m boyunda olmak ve boyun 1 m den fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kg. dan fazla fark olmamak, c) Sınavın yapıldığı tarihte 25 yaşını doldurmamış olmak şartları aranır.

Madde 14 - (1) İlk defa zabıta memurluğu kadrolarına atanacakların Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılacak Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS)'na girmeleri ve sınav komisyonunca belirlenecek taban puanı almaları şarttır.

(2) Bu sınava giren adaylardan zabıta memuru olarak atanmak isteyenler; belediyenin kadro sayısı ile aranan nitelikleri belirterek açtığı ve kendi internet sitesi ile İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesinde, Türkiye genelinde yayın yapan gazetelerin en az birinde ve bir mahalli gazetede ilan ettiği zabıta memurluğu sınavına başvururlar. Başvuranlar arasından en yüksek puana sahip adaydan başlamak üzere ilan edilen kadro sayısının üç katı aday belirlenerek sözlü sınava çağrılır.

(3) Sözlü sınav, sözlü sınav komisyonunca yapılır. Sözlü sınav komisyonu bir başkan ile en az iki üyeden oluşur. Komisyonun başkan ve üyeleri belediye başkanınca belirlenir. Komisyon üyelerinden en az birinin zabıta biriminden olması şarttır.

(4) Sözlü sınav mülakat şeklinde yapılır. Sınavın yeri, başlama gün ve saati, adaylara yazılı olarak duyurulur. Adayların bu sınava alınmaları alfabetik soyadı sırasına göre olur.

Sözlü sınavda değerlendirme, komisyon başkan ve üyelerinin 100 üzerinden ayrı ayrı takdir edecekleri notlar toplamının ortalaması alınarak yapılır. Sözlü sınavda başarılı olabilmek için 100 üzerinden en az 70 puan almak gerekir.

(5) Sözlü sınav komisyonu, sınava giren adayları mesleki konularda uygulamalı olmak üzere, bu Yönetmelikte atanma için öngörülen genel ve özel şartlara sahip olup olmadıkları açısından değerlendirir.

(6) Başarı notu, sözlü sınavda alınan not ile KPSS notun ortalamasıdır. Sözlü Sınav Komisyonu, sınav sonuçlarını iki sınavın ortalamasına göre en yüksek not alandan başlayarak sıralandırmak suretiyle bir liste haline getirip imzalar.

(7) Sınav ilanında belirtilen kadro sayısı kadar aday, komisyonca belirlenen sözlü sınav sonunda belirlenen başarı notu sıralamasına göre sınavın bitiş tarihini takip eden iki gün içinde, liste halinde belediyesinde ilan edilir. Ayrıca sınav sonuçları kazanan adaylara yazılı olarak tebliğ edilir. Bu tebligatta sınavı kazanmış olanların atanması için gerekli belgeler ve işlemler ile bunların belediyeye teslimi için tanınan süre belirtilir.

(8) Ayrıca sınav ilanında belirtilen kadro sayısının yarısı kadar yedek başarı listesi ilan edilir. Sınavı kazanan adaylardan süresi içinde ilgili belediyesine başvurmayanların yerine birinci yedekten başlayarak yedek başarı listesindeki sıraya göre adaylar çağrılır. Açıklanan yedek başarı listesi bir sonraki sınava kadar geçerlidir.

(9) Sınavı kazananlar, belediye başkanının onayı ile zabıta memuru olarak göreve atanır ve bunların bilgileri Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Görevde yükselme açısından da personelin sorunları vardır. Bu sorunların giderilmesi için Kariyer ilerlemede liyakat, eğitim, bilgi, beceri ve deneyim ilkesinin benimsenmesi gerekir. Ayrıca tayin ve atamaların objektif kriterlere göre yapılmasına dikkat edilmelidir. Belediye Zabıtasının etkinlik ve verimliliğinin artırılması, Beldenin yaşam kalitesinin yükseltilmesi, zabıta teşkilatlarında bireysel gelişim ve toplam kalitenin artırılması ve zabıta teşkilatının Bağlı buldukları belediyeyi layıkıyla temsil etmeleri için gerekenlerin yapılması önem arz etmektedir.

Zabıta teşkilatında Kadro düzenlemelerindeki (ihdas, iptal ve değişiklik gibi) gecikmeler ve bu düzenlemelerde ve personel alımı sürecinde belediyelerin

inisiyatiflerinin azalması, Yetişmiş ve nitelikli eleman eksikliği, hizmet içi eğitim uygulamalarının ihmal edilmesi ve bunun bir sonucu olarak, personelin görevin yerine getirilmesi için gerekli bilgi, beceri, tavır ve davranışları öğrenmelerinin güçleşmesi, hizmette etkinsizlik ve verimsizlik, belediye zabıtasının kendine özgü personel sorunları daha çok zabıta kadroları ve bu kadrolardaki personelin nitelik ve nicelik bakımından yetersizlikleri olarak ortaya çıkmaktadır.

İzmir ilinde 406 zabıta personeli arasında yapılan bir anket çalışmasında zabıtalardan mesleğinden memnuniyet oranı %46.3 mesleğinden memnun iken, kısmen memnun olanların oranı %37.6, memnun olmayanların oranı ise %12 gibi çarpıtıcı bir sonuç elde edilmiştir. Bunun asıl sebebi zabıta teşkilatına asıl değerinin verilmemesi olarak görmek mümkündür. Ayrıca zabıta olabilmek için zabıta eğitimi veren bir okuldan mezuniyet koşulu getirilmeli mi ? sorusunda da % 92.6 oranında evet cevabı da eğitim konusunda ne derece eksiklik olduğu göz önüne gelmektedir (Toprak ve diğerleri, Akt.Güler ve Sabuktay, 2002:258).

Bir diğer sorun ise zabıta mensubunun fazla önemsenmediği ve zabıta yöneticilerin yeterli niteliklere sahip olmadığı, en önemlisi ise zabıta teşkilatının mensubu olmamalarına rağmen zabıta teşkilatında herhangi bir nedenle yönetici vasfını almış olmasıdır. Bu durum ise yöneticinin empati kurabilme imkanını ortadan kaldırmakta, personele gereğinden fazla iş yükü yüklemektedir.

Bunlara getirilebilecek çözüm önerileri ise zabıta teşkilatı kendi personelini seçme olanağı tanınmalı, personelin yaptığı işin ne denli kutsal olduğu her zaman hissettirilmeli taktir edilmeli, zabıta yöneticilerin mesleğin çekirdeğinden yetişmiş kişilerden oluşmalı, zabıta eğitimleri rutin bir şekilde sıkça verilmelidir.

2.6.2. Zabıtanın Siyasi Sorunu

Belediye zabıtası beldenin denetim birimi olarak belediye adına tarafsızlık, nesnellik ve eşitlik ilkeleri doğrultusunda görev yapan bir hizmet birimi olabilmesi için tüm yerel koşulların ve siyasal etkilerin dışında tutulmaları gerekmektedir. Belediyede yaşanan yönetim değişiklikleri belediye zabıta teşkilatını etkilememeli ve zabıta personelinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı sağlanmalıdır. Ancak bunu görmek pek mümkün olmamaktadır. Nitekim 406 zabıta personeli arasından yapılan ankette belediye zabıtasına yöneltilen sorulardan biri de hizmeti yürütürken herhangi bir müdahaleyle karşılaşılıyor

musunuz sorusuna % 73.1 oranında evet cevabı alındığı ve bu müdahalelerin kimler tarafından yapıldığı sorusuna ise ilk üç sırada kendi üst makamları, belediye meclis üyeleri ve siyasi partiler olduğunu görülmektedir.

Belediye Zabıtası 657 sayılı Devlet Memurlar Kanuna tabi devletin memuru olmalarına rağmen görevde olan seçilmiş siyasetçi yöneticilerin elemanı gibi görülmekte ve bu durum görev hayatını olumsuz etkilemektedir.

Zabıta teşkilatı siyasi etkiden uzaklaştırılmalı görevlerini yerine getirdiklerinde herhangi bir siyasi baskının altında kalmaları önlenmelidir. Ayrıca zabıta teşkilatı için siyasi baskılara maruz kalmamaları için kanunda önlemler alınmalıdır.

2.6.3. Zabitanın Hukuksal Sorunu

2007 yılında çıkarılan belediye kanununa bağlı olarak İçişleri Bakanlığınca çıkarılan belediye zabıta yönetmeliğinin 15 Temmuz 1969 yılında çıkarılan yönetmeğe istinaden günümüz şartlarına uygun birçok konuya açıklık getirmiştir. Ancak çıkartılan yasaların, yönetmeliklerin tamamı bakanlık nezdinde personeller tarafından çıkartıldığından asıl zabıta teşkilatının sorunları çoğu zaman yeterli olmamaktadır.

Kanun ve yönetmelikler ile teşkilata verilen görev ve yetkiler daha sonra bir başka kanun ve yönetmelikler ile ters düşmekte olduğundan görevin ifasını zorlaştırdığı gibi beraberinde birçok sıkıntıları da getirmektedir.

Buna en somut örnek olarak, belediye zabıtasının görevlerinden biri olan yaya, kaldırım ve tretuvar işgallerini önlemek hususları esnaf ve seyyar satıcıları konusunda müdahalede bir sorun yaşanmaz iken kaldırımlara park edilen araçların müdahalesi mümkün olmamaktadır, çünkü araçlar ile ilgili bütün müdahalelerin trafik polisi nezdinde yürütüldüğünden bu konuda yetersiz kalınmaktadır.

Belediye zabıta personeli resmi üniforma ile temsil ettiği belediye adına görevlerini yerine getirirken bazı görev konusu olan olaylara karışmakta ve ortaya çıkan çeşitli karışıklıklardan dolayı yargıya intikal eden durumlarda zabıta belediye tarafından çoğu kez yalnız bırakılmaktadır. Örneğin; ruhsatsız olarak faaliyet gösteren bir fırının yönetmelikte hemen mühürlenmesi gerektiğini açıkça ifade etmektedir ve mühür kopartılıp tekrar faaliyete geçildiği tespit edildiğinde tekrardan mühür altına alınmalı ve cumhuriyet savcılığına suç duyurundan bulunulmalıdır denilmektedir. Bu durumda iş yargıya intikal

ettiğinde zabıta personeli ifade vermeye gittiğinde sanki yaptığı bir suçmuş veya sanıklmış gibi muamele görülmektedir. Bu durumlarda kurum avukatları belediyenin bütün davalarına bakarken bu tür davalara hiç müdahil olmamakta ve sanki personelin şahsi davası gibi uzak kalınmaktadır.

Bunlara getirilebilecek çözüm önerileri ise belediye mevzuatı ile ilgili davalarda personel yalnız bırakılmamalı ve belediye avukatları eşliğinde olayı devam ettirilmeli, yargıya intikal eden davalar biran önce çözümlenmelidir.

2.6.4. Zabitanın Güvenlik Sorunu

Belediye Kanunu'nun 51. Madde "Görevlerini Yaparken Belediye Zabıtasına karşı gelenler Devlet Zabıtasına karşı gelmiş gibi ceza görürler" denilmektedir. Ancak belediye zabıtası görevini yaparken bu maddenin sanki zabıta personeline değil de işini yapmaya engel olanlar için ifade edilmiş gibi muamele görmektedir.

Terör, cinayet, yaralama, gasp, hırsızlık, dolandırıcılık ve rüşvet gibi suçların yanında; gecekonduculuk, kaçak yapı üretimi, kaçak mal ticaretiyle uğraşma, çevrenin kirletilmesi, çeşitli ihtiyaç maddelerinin sağlıksız ya da pahalı olarak halka sunulması, kamunun kullanımına ayrılmış alanların izinsiz işgal edilmesi gibi eylem ve işler kent güvenliğini tehdit eden unsurlar arasında yer almaktadırlar. Gelişmekte olan ülkelerin kaderi durumundaki sağlıksız ve düzensiz kentleşme olgusunun beraberinde getirdiği kent güvenliği sorununun aşılması ise, etkin ve verimli şekilde yürütülecek zabıta hizmetlerine ve kaliteli teşkilat yapısının varlığına bağlıdır. Bu ise zabıta personelinin daha etkin bir görev yapmaları açısından güvenlikleri sağlanmasıyla mümkündür.

Belediye zabıtası genelde görev yaptığı yerin sınırı içinde ikamet etmektedir. Bu durum güvenlik sorununu arttırmakta; şöyle ki bölgede herhangi bir marketin kaldırım işgali yapması sonucunda zabitanın yapacağı işlem yasada belli ve bunun gereklerini yerine getirdiğinde market sahibinin o memura karşı bir kötü izlenimi kalmakta bu da daha sonraki zamanlarda zabitanın görevde olmadığı zamanı işyeri yetkilisinin fırsat bilip zabıtaya zarar verdiği görülmektedir.

Yerel halkın her türlü sorun ve sıkıntılarını gideren ve denetimi sağlamaya çalışan zabitanın daha verimli bir şekilde görevini icra edebilmesi için can, mal ve aile güvenliği sağlanmalı görevi esnasında maruz kaldığı sorunlar karşısında gerek yasal gerekse yaptırımlar ile güçlendirilmelidir.

2.6.5. Personelin Fiziksel ve Ruhsal Sorunu

Dünyada hizmet sektörü en zor hizmet kollarından biri olarak bilinmektedir. Belediye zabıtası da çoğu zaman bu zor meslekte göre yapmaktadır. Belediye hudutları dahilinde belde halkının güvenini, düzenini ve sağlığını korumakla görevlendirilmesi zabıtalara baskı altına almakta fiziksel ve ruhsal sağlıklarını bozulma riskini tetiklemektedir. Denetim elemanları sağlık açısından sürekli risk altındadır. Özellikle stres kaynaklı sinirsel rahatsızlıklar, yüksek tansiyon, kalp ve şeker hastalıkları da zabıta mesleği mensuplarının karşılaştığı hastalıklar arasında sayılmaktadır. Bu tür ruhsat ve fiziksel rahatsızlıklardan dolayı zabıta personeli arasında çok sayıda aile içi huzursuzluklar ve boşanmalar meydana gelmektedir.

Zabıta personelleri sürekli stres ve hiyerarşik baskı altında kaldıklarından fiziki ve ruhsal şiddete eğilimleri zamanla artmaktadır. Bunları zaman içinde zabıtalara yüksek sesle konuşmaya başlamaları ve tahammülsüz davranışlar sergilemelerinden görmemiz mümkündür. Bu durum aile içi ve sosyal çevrelerine olumsuz neticeler vermekte bu da zamanla teşkilat mensubunun kendisini yalnız hissetmesine yol açmaktadır.

Zabıta personelinin sağlık bakımından desteklenebilmeleri için; belirli periyotlar ile motivasyon eğitimlerinden geçmeli, aileleri ile baş başa geçirebilecekleri görev yerinden uzak tatil imkanları verilmeli, aileleri ile birlikte psikolojik danışmanlardan yardım almaları sağlanmalı, spor yapabilecekleri sosyal donatılar sağlanmalı ve en önemlisi de sağlık denetimlerinden sık sık geçirilmeliler.

2.6.6. Çalışma Şartlarında Karşılaştığı Sorunlar

Zabıtanın görevi kanunların, yönetmeliklerin ve belediye meclisi tarafından çıkarılan yönetmeliğin verdiği emirleri yerine getirmek, bunu yaparken de karşılaştığı zorluklar ise hakaret görme, darp alma ve hatta tehdit ile karşı karşıya kalmaktadır. Bunları engellemek için zabıtaya açık bir şekilde ve caydırıcı olabilecek yaptırımlarla donatılması gerekmektedir.

Belediye zabıta personelleri günümüz ekonomik koşulları göz önünde bulundurulduğunda aldıkları ücret yeterli değildir. Mesai ücretleri çalışma koşullarına

nazaran çok az gelmekte ayrıca zabitanın görevi gereği bölgede çalıştığında aldıkları mesai anca bölgede çalışması esnasında masraflarını karşılamaktadır.

Belediye zabıtasının beldenin düzenin sağlamak için 7/24 görev başında olması gerektiğinden nöbet hizmetini yerine getirmektedir. Nöbet zamanlarında ise personelin genelde yemek ihtiyacı belediyece karşılanmamaktadır

Belediye zabıtasının bölgede çalışması esnasında yöre halkının algılanış biçiminin genellikle olumsuz olması ve görevlerini yerine getirirken ve yetkilerini kullanırken yeterli toplumsal desteği arkasında bulamamasıdır. Bunun yanında yöre halkının zabitanın müdahale ettiği seyyar satıcı, dilenci, işgal vb. durumlarda ise zabıtaya karşı suç işleyenlerden yana tavır takınması çalışma şartlarında karşılaşılan en önemli sorun halini almakta ve kusuru işleyeni cesaretlendirmektedir.

Belediye zabıtasının halkın gözünde ceza yazan milletin evini yıkan, milletin ekmeğine mani olan bir birim olarak görülmekte ve bu nedenle çalışmaları esnasında çoğu zaman halkın tepkisi ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ancak halkın nezdinde zabıta personellerinin yaptıkları işin kanun ve yönetmelikler gereği olduğunu ve zabitanın olumsuz imajını bir an önce olumlu olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Belediye zabıtasının görevi gereği ve belediyelerin siyasi bir kurum olması münasebeti ile hem belediyeye laf getirmeyecek hem de halkı memnun edecek ve bunu yaparken de kanun ve yönetmeliklere karşı sorumluluklarını da yerine getirecek bir teşkilat olarak görülmektedir. Anlatmak istediğimiz bütün bunların bir arada yapılması mümkün olmamaktadır sebebi ise bir örnek üzerinden açıklayalım, zabitanın bölgede bir esnafın kaldırım işgaline sebebiyet verdiğini tespit ettiğinde buna müdahale etmesi ve gerekli yasal işlemi yerine getirmesi gerek ancak o esnafın yerel seçmen olduğu ve belediye yöneticileri bunları küstürmemesi gerekmekte ancak zabıta personelinin de görevini yerine getirmesi gerekmekte ayrıca üst makamın sözlü talimatını da geri çevirememektedir. Örnektendi anlaşılacağı üzere çalışma şartlarında zabitanın ne denli ikilemler arasında kaldığı az da olsa görülmektedir.

2.6.7. Yetki Karmaşası Ve Gayri Resmi Sözlü Emirler ve Neticeleri

Belediye zabıtasının sorunlarının bir yönünü Büyükşehir Belediye yönetimlerindeki ikili yapılanma oluşturmaktadır. Yetki karmaşası genelde büyükşehir belediyelerinde karşımıza çıkmaktadır. Büyükşehir belediyelerinde yaşanan en önemli yetki karmaşasından

biri büyükşehir ve ilçe belediyelerin zabıta hizmetlerini yerine getirmeleri ve çoğu zaman yürüttükleri görev açısından karşı karşıya gelmektedirler.

Zabıta birimleri arasında bir başıboşluk ile karşılaşmamız mümkün, şöyle ki teşkilatın içinde birden çok amir komiser ve şeflerin (kıdemli memur) çok olması ve bunların görevlerinin, neyden sorumlu oldukları kesin olarak belirlenmediğinden üstler konusunda karmaşa ve belirsizlik söz konusudur. Görev bölüşümü işlevsel değildir ve hizmetler akılcı bir biçimde gruplandırılmamıştır.

Büyükşehir belediye sınırları içinde ilçe belediyeleri ile genelde yetki ve görev konusunda karmaşalar meydana gelmektedir. Nitekim 2009 yılında Büyükçekmece belediyesi İstanbul mücavir alanlarına alınıp merkez ilçe olduktan sonra Büyükçekmece sahil boyunca yazın kurulan stantların İBB. Tarafından kontrolünün kendileri tarafından yapılacağı ve bu görevin kanunen kendilerine verildiğini söylemesi ve b.çekmece belediyesinin de buna itiraz etmesi sonucunda çok sayıda olaylar cereyan etmiştir. Bu durum da yine İBB zabıtası ile Büyükçekmece zabıtası arasında sürtüşmelere neden olmuş konu medyaya bile yansımıştı.

Şehrin belli yerlerinde kurulan karakol sistemi ile çalışan bazı belediyelerde yetki karmaşasını daha fazla görmek mümkündür. Çünkü ilçe içinde birden çok amire bağlılık egemendir. Karakol amirleri hem bölge zabıta amirine hem de bölge amirlerinin bağlı olmadığı bir başka müdür yardımcısına bağlı olabilmektedir.

İlçe belediye zabıta personeli ile ilgili yasal işlem uygulama, soruşturma yapma ve yaptırma yetkisi Belediye, Devlet Memurları ve Memurin Muhakematı kanunları hükümleri uyarınca atamaya yetkili amire, yani ilçe belediye başkanına aittir. Buna karşın Büyükşehir Belediye Başkanının zabıta hizmetleri üzerindeki bir tür vesayet niteliği taşıyan “gözetim” yetkisi, yönetimde “ikilik/ikilem” doğurmaktadır. Bu ikiliğin ilçe belediye yönetimlerinin özerkleştirilmesi yönünde giderilmesi ve Büyükşehir Belediyelerinin vesayetinin kaldırılması gerektiği düşünülmekte (Taşdelen 1993, Harputlugil; 1994:79), ayrıca her iki yönetimin de birbirlerinin yetki ve sorumluluk alanlarına müdahale etmelerinin ve ortaya çıkan karışıklıkların (Harputlugil; 1994:73) engellenmesi için yeni yönetsel ve hukuksal düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu (WALD; 1997:4) belirtilmektedir. Bu konuda bir başka görüş de büyük kentlerde zabıta örgütlerinin birleştirilmesi gerektiği ve böylece hizmetlerin birlik ve bütünlük içinde eşit olarak sunulmasının sağlanacağı yönündedir (Üvez,1997:182).

Diğer taraftan belediye zabıtasının örgütsel yapıları da, gerek örgütsel hedeflerin gerçekleştirilebilmesine olanak sağlaması ve gerekse örgütsel kuram ve kurallar bakımından etkisizlik ve yetersizlik göstermektedir. Bunun nedenlerinden bazıları şöyle sıralanabilir: (Yaşamış,1996:239).

- Örgüt içindeki çeşitli birimlerin sorumluluk alanları ve bağlı oldukları üstler konusunda karmaşa ve belirsizlik söz konusudur.
- Görev bölüşümü işlevsel değildir ve hizmetler akılcı bir biçimde gruplandırılmamıştır.
- Örgüt içinde birden çok amire bağlılık egemendir. Örneğin karakol amirleri hem bölge zabıta amirine hem de bölge amirlerinin bağlı olmadığı bir başka müdür yardımcısına bağlı olabilmektedir.
- Benzer bazı görevler farklı birimlerin sorumluluğuna verilmiştir. Müdür yardımcılıkları, Teftiş Amirliği ve İdari İşler Amirliği gibi.
- Zabıta müdürlüğünün alan (bölge) örgütlenmesi ile merkez örgütlenmesi arasında önemli bir görev, yetki ve sorumluluk geçişi vardır ve sorumlu birimin ve bireylerin saptanması güçleşmektedir.

Belediye Zabıtaları görevlerini kanun, tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde yapmak zorundadırlar. Kanunsuz emirler yerine getirilemez, getirilmesi taktirde emri yerine getiren personel hukuk karşısında sorumlu olur. Ancak belediye yöneticileri yerel seçmenin oyunu alabilmek veya kişisel menfaatlerden dolayı gayri resmi emirler verilebilmektedir; Bu emirler çifte standart yaratmakta, yerine getirilmediği takdirde ast üst arasında gerilime neden olmaktadır.

2.6.8. Personelin Kıyafet Sorunları

Belediye zabıtası silahsız kolluk kuvveti olarak nitelendirilmektedir ve üniforma ile görevini ifa etmektedir. Zabitanın kılık kıyafeti Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 31. maddesinde ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Zabitanın üniforması mont, pantolon, gömlek, kravattan oluşmakta ve bu kıyafetlerin nasıl olacağı yönetmelikte belirtilmiştir. Kıyafet ve tamamlayıcı aksesuar fiyatları ile ilgili devletin belirlediği rakamlar ile özel

sektörün tespit ettiği rakamlar arasında belirli bir fark olduğundan, kalite ve nitelikten uzak kalmaktadır. Zabıta personelinin yazlık kıyafetlerinde ise ülkenin hava şartları ve sahada çalışmasından dolayı yazlık elbisenin gömlek yerine tişört olarak değiştirilmesi personelin çalışma şartlarında daha rahat hareket etme imkanı tanıyacaktır.

Belediye zabıtalılarının kıyafet sorunlarını belediye zabıta personelinin birçoğunun Belediye Zabıta Kıyafet Yönetmeliği'ne uygun kıyafet taşımaması ve birçok yerde kıyafet benzerliğinin belediye zabıtası ile genel kolluk gücü olan polis arasında muhataplar açısından karışıklığa neden olmaktadır. Belediye zabıta yönetmeliğinin ekinde kıyafetlerin nasıl olması gerektiği açıkça belirlenmesine rağmen zabıta personelleri polis kıyafetlerine benzerlik taşıdığı görülmektedir. Hatta polislerin taktıkları arma, apolet ve broş gibi işaretlerle tamamen benzerlik taşıyan işaretleri takan zabıta personeline rastlanmaktadır. Bunun asıl sebebi zabıta kıyafetlerinin alımında devletin koymuş olduğu fiyatların gülünç alması elbisenin kalitesinin de anca o fiyatlar doğrultusunda alındığından zabıta memurunun kurumun verdiği kıyafeti kalitesiz bulup giymemesindedir. özel sektör bu fiyattan haberdar olduğundan piyasada pek kaliteli zabıta kıyafeti bulmak mümkün olmamaktadır. Polis teşkilatının kalabalık olması ve pazar payının fazla olmasından dolayı özel sektör için daha cazip geldiğinden kıyafetteki kalite de bu doğrultuda yüksek tutulmakta bundan dolayı zabıta personelleri polis kıyafetlerine rağbet etmektedir.

Belediye zabıtasının kıyafet sorunlarından bir diğeri de yönetici vasfında olan müdür ve amirlerin resmi üniformaları var olmasına rağmen ve genel kıyafet istihkaklarını almalarına rağmen sivil memur gibi çalışmalarınıdır. Bu da memurun idarecinin çoğu zaman fark edememesine neden olmakta ve idarecinin de bunu farklı yorumlayıp disiplin cezası yoluna gitmektedir.

2.6.9. Silah Kullanımı İle İlgili Sorunlar

Belediye zabıtasının tanımında da anlaşılacağı gibi silahsız kolluk kuvveti olarak geçmektedir. Belediye zabıtası Türkiye'de silahsız bir kolluk gücü olarak kurumlaşmış ve görevlerini yerine getirirken herhangi bir silah kullanması, taşınması veya bulundurması kendisine yasaklanmıştır. Bu durumun bir kolluk gücü açısından bazı sakıncalar doğurduğu ve belediye zabıtasının da silahlı hale getirilmesinin gerekliliği üzerinde çok sayıda görüşler ileri sürülmektedir (Derdiman,1997:53). Ancak Türkiye şartları göz önünde bulundurularak bu konuyu ele almak daha sağlıklı olacaktır. Şöyle ki Türkiye'de özellikle taşralarda yerel seçimler çok çekişmeli ve çetin geçmekte hatta ve hatta

güneydoğuda yerel seçimler kan davasına kadar uzanmaktadır. Böyle bir durumda ve ortamda silahlı bir gücü bu tür durumlarda kullanılabileceği hesaplanmalı ve ona göre hareket edilmelidir.

Türkiye sadece İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi şehirlerden ibaret değildir. Bu gibi yerlerde zabıta hizmetleri bir nebze olsun daha fazla kurumsallaşmış ve rayına oturmuştur, ancak bunu bütün belediyeler için söylemek çok zordur.

Belediye zabıtası güneydoğu Anadolu bölgesindeki olumsuzluklar ve karmaşaları dikkate alarak silahlandırılıp silahlandırılmaması gerektiği masaya yatırılmalıdır. Şayet silahlandırılma belirli belediye ve illerle sınırlı olduğu taktirde buna düşünme olanağı tanınabilir.

Zabıta personelinin silah kullanmak istemesinin sebeplerini şu şekilde açıklamak mümkündür. Bunlardan birincisi belediye zabıtasının yerel halk tarafından çoğu zaman genel kolluk kuvvetini ciddiye aldıkları kadar zabıtayı ciddiyete almamaları ki zabıta personelleri bunun silahsız olmalarına bağlamaktadırlar, diğer bir sebebi ise zabıtaya verilen görevlerdir, örneğin kaçak dökülen hafriyat topraklarına karşı gelinmesi ancak belediye zabıtasının silahlı olması halinde mümkün olduğu düşüncesidir.

Belediye zabıtasına karşı koymanın hukuki sonuçları bakımından genel kolluğa (polis veya jandarmaya) karşı koymaktan farklı olmamasına rağmen günümüzde zabıtaya karşı koymanın yanında karşı güç bile kullanılması (Sare, 1998:5) sık rastladığımız olaylar haline gelmiş ve bu da zabıtanın silah kullanma taleplerini bir nebze olsun kendi bakış açılarıyla bakıldığında haklı çıkarmaktadır. Ancak yukarda bahsettiğimiz olaylar nedeniyle bu konunun daha sağlıklı bir şekilde incelenmesinde fayda olacaktır.

Belediye zabıtasının taleplerinde haklı yönleri olmasına rağmen halkın içinde saygınlığını arttırmak ve yerel halk ile olan ilişkilerinde ciddiyeti sağlamak için silahlı birer güç unsurları olması gerekmemektedir. Gelişen teknoloji ile bu durumun farklı formüllerle çözülmesi de mümkündür. Örneğin elektrikli/normal cop kullanmak, silah taşıma/kullanma yetkisini belli görevler için tanımak de içeren geniş bir düşünce sisteminde ele alarak çözümlenmek gibi.

Zabıta personelinin silah kullanma konusunda İzmir ilinde zabıta arasında yapılan bir anket çalışmasında zabıta personelinin sorulan zabıta personeli silah taşımaları mı? Sorusuna %68.4 taşımaları, % 10.8 taşımamaları da olur, %13.3 taşımamaları sonucuna varılmıştır. Esnafa ise aynı soru sorulduğunda %55 zabıtanın silah taşımalarına karşı iken %22.9 taşımaları gerektiğine inandığını görmekteyiz. Yerel hakla sorulduğunda %49.8 zabıtanın

silah taşımaya karşı iken zabitanın silah taşımaya diyenlerin oranı ise % 24.2 olarak belirtilmiştir. Bu sonuçtan da anlaşılacağı üzere esnaf ve yerel halk zabıta personelinin silah taşımaya olumsuz bakmaktadır. Öte yandan zabıta personellerinin ise silah taşımaya demekteki gerekçelerini ise yine aynı ankette zabıta personeline sorulan sorulardan anlamaktayız. Personelin gerekçesi %36.5 caydırmak amacı ile kullanmak istemekle beraber %34.2 kendi güvenliğini ileri sürmekte %20 de denetim rahatlığını gerekçe göstermektedir (Toprak ve diğerleri, Akt.Güler ve Sabuktay, 2002:365).

Ankara Büyükşehir Belediyesi ve İlçe belediyelerinin ortaklaşa yayınladıkları bir bildiri;

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Yenimahalle Belediye Başkanı Tuncay Alemdaroğlu, Çankaya Belediye Başkanı Haydar Yılmaz, Mamak Belediye Başkanı Gazi Şahin, Altındağ Belediye Başkanı Ziya Kahraman, Etimesgut Belediye Başkanı Enver Demiral, Sincan Belediye Başkanı Rüstem Altınbaş, Gölbaşı Belediye Başkanı Cevdet Kara ve Keçiören Belediye Başkanı Turgut Altınok, ortak bir bildiri yayınlayarak tüm kanun yapıcı kurumlardan ve mülki amirlerden zabıtalara can güvenliğinin sağlanması için yetki istediler.

Belediye Başkanlarınca yapılan ortak bildiri, Zabıta Komiser Yardımcısı Turgay Sunay'ın seyyar satıcılar tarafından şehit edildiği anımsatılarak, zabıtalara kendilerini savunacak teknik donanımlara olanak tanınması istendi. Bildiri;

“Belediye sınırları içerisinde şehrin düzenini, halkının sağlığını korumak, işgalleri engellemek amacıyla seyyar satıcılara karşı görev yapan Yenimahalle Belediyesi Zabıta Komiser Yardımcısı Turgay Sunay, 09.10.2001 tarihinde görevi başındayken bir seyyar satıcının saldırısı sonucunda görev şehidi olmuştur.

Daha önce de 1993 yılında Çankaya Belediyesi Zabıta Memuru Muhsin Çelik, 1998 yılında Trabzon Belediyesi Zabıta Komiser Yardımcısı Ahmet Hamdi Altuntaş ve 1999 yılında da İstanbul Esenyurt Belediyesi Zabıta Müdürü Sabit Kalaycı görevleri sırasında uğradıkları saldırılar sonucunda hayatlarını kaybetmişlerdir.

Bu son olay bir kez daha göstermiştir ki, canı pahasına mücadele eden Zabıta çalışanları kendilerini savunacak, telsizlerinden başka hiçbir teknik donanımı olmadan,

görevleri sırasında her türlü delici, kesici hatta ateşli silah taşıyan seyyar satıcılara karşı tek başına kalmaktadırlar.

Türkiye’de görev yapan zabıta kolluk kuvvetleri, şehrin tüm düzenini korumak ve kontrol etmek üzere görevlendirildiği halde, kendilerine verilen görev oranında da ne yazık ki yetkilendirilmemektedirler.

Bu konu defalarca dile getirilmesine ve çok daha üzücü olayların meydana geleceği bildirilmesine rağmen ne yazık ki hiçbir önlem alınmamış ve Zabitanın kendisini koruyacak elektrikli cop bile taşımasına olanak tanınmamıştır.

Yetersiz araç ve gereçlerle kentte ki suçların boyut değiştirmesi göz ardı edilerek silahlı, bıçaklı suç makinesi haline gelen insanlarla hiçbir inzibat aleti bulunmayan zabitanın başa çıkması istenmiştir.

Bizler Ankara Anakent ve Metropol Belediye Başkanları olarak bir daha bu tür üzücü olayların yaşanmaması için bu konuda yasal düzenlemelerin yapılmasını, tüm kanun yapıcı kurumların ve mülki amirlerin yetkilerini kullanarak belediyelerin bu konuda alacağı tedbirleri desteklemelerini ve bu konuda yetki vermesini talep ediyoruz.” (www.yenimahalle.belediyesi.com/belhaber1.html,25.06.2012) denilmektedir.

2.6.10. Personelin Yıpranma İle İlgili Sorunları

Belediye zabıtası görevi gereği hizmetleri aksatılmaması gereklidir. Kanunda zabıta hizmeti 7/24 görev aksatılmadan yürütülür denilmektedir. Bu durumda da belediye zabıta personelleri stresli ve yorucu hizmetlerini aksatmadan resmi, dini bayramlarda ve hafta sonları gibi günlerde bile aksatmadan görev yapmaktadır. Bundan dolayı da diğer kolluk görevlilerin şuanda kanunen hak tanınan fiili hizmet zammının zabıtaya da verilmesi gerekmektedir.

Çalışma şartlarının ağır olduğu bu denli hizmet zabıtaya fiili hizmet müddetinin her yıl için iki veya üç ay eklenerek hesaplanmalı bu da zabıta teşkilatında çalışan memurları motive edecektir. Zabıta memuru senelik izine ayrıldığında ayrıldığı gün kadarıyla mesaisinden kesinti olmakta bu nedenden dolayı senelerce senelik iznini kullanmayan zabıtalara görmekteyiz. Zabitanın ücretsiz seyahat serbestiliği getirilmeli, Emeklilik

keseneklerine her ne nam altında olursa olsun aldığı ücretlerin yansıtılmalı, Maluliyet halinde haklarının korunmalı ve Ferdi kaza sigortası yaptırılmalıdır. Bu gibi önlemler de personelin yıpranmasına bir nebze olsun yardımcı olacak ve çalışmalarında azimlerini arttıracaktır. Yaşam Standartlarının gelişmesi ve kamusal verimliliğinin artması zabitanın beklentileri arasındadır.

2.7. Belediye Zabıtasının Yeniden Yapılandırması

Belediye zabıtasının birçok sorunları olduğunu bundan önceki bölümde dile getirmiştik, belediye zabıtasının uygulamak zorunda olduğu yasalar ve yönetmelikler karmaşıklığı ve bir kısmının da yürürlükten kaldırıldığı dikkate alındığında, uygulayıcı konumda olan zabıta yönetici ve memurlarının bu konuda önemli bir sorunla karşı karşıya oldukları söylenebilir. Zabıtayı ilgilendiren ve yerel halkın ihtiyaçlarına cevap verecek olan kanun ve yönetmeliklerin geneli merkezi yönetim tarafından hazırlandığı ve bu konuda zabıtalara herhangi bir söz hakkı olmadığı bundan dolayı da zabitanın asıl ihtiyaç duyduğu konulardan çoğu zaman uzak kalmaktadır.

www.zabita.hizmetleri.com adlı sitede yapılmış ankette zabıtayı ilgilendiren bazı konular ışığında aşağıdaki sonuçlar çıkmıştır;(www.zabita.hizmetleri.com 25.06.2012).

Tablo-5: Belediye Zabıtası Olarak Yerel Yönetimler Reformundan Öncelikle Makul Beklentileriniz Nelerdir?

Görev ve Yetki Denkliği İlkesi" doğrultusunda sorumlulukların yeniden tanımlanarak yetkilerinin artırılması (2)		%3.4
Teşkilat Yasasının Çıkartılması (16)		%27.6
Sosyal ve Özlük Hakların İyileştirilmesi (1)		%1.7
Zabıtaya Silah Taşıma Yetkisinin Tanınması (26)		%44.8
Zabitanın İhtisaslaştırılması (1)		%1.7
Siyasal Etkilerden Arındırılması (1)		%1.7
Ülke Sathında Tek bir Çatı Altında Teşkilatlanması (0)		%0.0
Fiili Hizmet Müddeti (YIPRANMA) verilmesi (1)		%1.7

Mesleki Eğitiminin Artırılması (1)		%1.7
Maluliyet,Yaş Haddi,Görev Tazminatı,657 DMK.da Yeni Sınıf Olarak tesis edilmesi (1)		%1.7
Hepsi (8)		%13.8
Toplam 58 oy kullanılmıştır! Anket sonuçları 6 günlüktür.		

Bu ankete **2291** Zabıta Teşkilatı mensubu katılmış olup aşağıda bir kaç örnek verilmiştir.

1- Ankete katılanların %93.8 Teşkilat Yasası İstemektedir.(Teşkilat yasası sadece merkezi yönetim tarafından değil de bir zabıta heyeti tarafından çıkartılması gerekmektedir.)

2- Katılanların %93.7'si siyasal etkenlerden uzak tutulmasını talep etmişlerdir,(daha adil ve çifte standartların oluşmaması için ayrıca yasalar karşısında zabitanın zor durumda bırakılmaması için).

3- Katılımcıların %63.4'ü Belediye Zabıtasının silahlı olması gerektiğini söylemişlerdir.(bu konuda Güneydoğu ve bazı belde belediyelerde yaşanabilecek sorunlar göz ardı edilmeli ve doğabilecek sıkıntılar ele alınmalıdır.)

4- %93'ü Belediye Zabıtası Teşkilatı içinde Ar-Ge büroları kurulmasını istemişlerdir,(ar-ge sonuçları zabıta personeli tarafından belirlenmeli ve itina ile üzerinde durulmalıdır.)

5- %94'ü Zabıtaya verilen emir ve talimatların tutarlı ve yasalara uygun olmasını istemişlerdir.

6- %81.6'sı özlük haklarının yetersizliğinden yakınmaktadır.(yıpranma hakkı tanınmalıdır).

7- %63.2'si Zabıtayı görev alanında etkisiz ve yetersiz bulmaktadır.(yaptırımlar siyasi etkiden uzak tutulmalı ve cezai müeyyideler daha caydırıcı olmalıdır).

8- %64.7'si Yetkililerin zabıtanın sorunlarıyla ilgilenmediklerini belirtmişlerdir,(zabıtaya hak ettiği değer verilmeli ve öncelikle kendi kuru içinde saygınlığı artırılmalıdır).

9- %87.5'i Yükselmelerde eğitim,bilgi birikimi,beceri,liyakat,deneyim,ve sınav ilkelerinin benimsenmediğini belirtmişlerdir.

10- %77.1'i Halkın Belde ile ilgili görev ve sorumluluklarından yeterince bilgi sahibi olmadığını belirtmekte.%77.4'ü de Zabıta Hizmetlerinin Halka yeterince Anlatılmadığı kanaatini taşımaktadır.

Anketlerden genel olarak şunu anlamak mümkündür. Belediye zabıtasının sorunları ve sıkıntıları dikkatlice incelenmeli ve Mahalli İdareler Reformu Çerçevesinde Belediye Zabıtasını düşündüğümüzde bu alanın en önemli unsurlarından olan Belediye Zabıta Teşkilatı içinde bir reform gereklidir. Ayrıca elde etmek istenilen sonuçlar şunlardır.

Toplumsal Olarak;

- 1- Toplumsal İmajı ve Statüsünün Değişeceği umulmaktadır.
- 2- Yaşam Standartları gelişecektir.
- 3- Kamusal Verimliliğinin Artması

Mali ve Özlük Haklar Olarak;

- 1- Çalışma şartlarının iyileştirilmesi, Fazla çalışma mesailerinin düzeltilmesi,
- 2- Fiili Hizmet Müddetine Her yıl için 3 (üç) ay eklenmesi,
- 3- Salt Yolcu sıfatında olmaksızın ücretsiz seyahat serbestisi,
- 4- Emeklilik Keseneklerine her ne nam altında olursa olsun aldığı ücretlerin yansıtılması,
- 5- Maluliyet Halinde Belediye Zabıtasının Hakları

Hukuksal Olarak;

1- "Görev ve Yetki Denkliği İlkesi"ne uygun görev ve sorumlulukların yeniden belirlenmesi,

2- Zor Kullanma yetkisinin yasa gücüne kavuşması,

3- Taarruz ve Hakarete uğramada, Türk Ceza Kanununda yasal dayanak bulması ve Belediye Zabıtasına Görev Başında ve Görevden dolayı karşılaşıacağı taarruz ve hakaret karşısında güç kazandırılması,

4- Hizmet esnasında göstermiş olduğu görev kusurundan dolayı avukat desteği görmesi

Görev ve Görev de yükselme açısından;

1- Kurulması gereken Belediye Zabıtası Komisyonunca Kariyer ilerlemesinde sınav ilkesi bu sınava gerekli şartları taşıyan her memurun katılma hakkı, liyakat, eğitim, bilgi, beceri ve deneyim ilkesinin benimsenmesi

2- Tayin ve Atamaların objektif kriterlere göre belirlenmesi,

3- Belediye Zabıtasının Yansızlığının Korunması ve Yasal Görevlerine müdahale edilmemesi.

Diğerleri;

1- Belediye Zabıtasının etkinlik ve verimliliğini artırmak,

2- Beldenin yaşam kalitesinin yükseltilmesinde vazife almak

3- Zabıta teşkilatlarında bireysel gelişim ve toplam kaliteyi artırmak

4- Bağlı buldukları belediyeyi layığı ile temsil etmek

5- Varılmak istenen sonuçlar çoğaltılabilir (Çağdaş Yerel Yönt.derg. 2000:94).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ

Diğer ilçelerle karşılaştırıldığında, Küçükçekmece zabita müdürlüğü, ister çalışmalarıyla ister kurumsal yapısıyla, ister personel durumu eğitimi olsun İstanbul ilçelerin en iyileri arasında olduğu için, bu ilçe üzerinde çalışmaya vesile olmuştur.

3.1. KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ

Türkiye’de birer yerel yönetim birimi olarak belediyelerin yürüte geldiği zabita hizmetlerinin ve bir örgüt olarak belediye zabıtasının geçirdiği tarihsel süreçten örgüt yapılarına, görev, yetki ve sorumluluklarından karşılaştığı sorunlara ve çözüm önerilerine kadar pek çok konu, bu çalışmanın önceki bölümlerinde gerek bilimsel literatür, gerek hukuksal metinler ve gerekse medya organlarının çeşitli yayınları yardımıyla ele alınmış oldu.

Tez çalışmasının bundan sonraki bölümünde; İlçe belediyesi hakkında genel bilgiler verilmekte, belediye zabita örgütü ve yürüttüğü hizmetler zabita personeli, çalışma şartları, hizmet içi eğitimleri, medyadaki yankısı ve sorunları ile incelenmektedir. Söz konusu ilçe, tez yürütücüsünün de sınırları içinde ikamet ediyor olması ve bunun araştırma yapmayı kolaylaştıracağı beklentisi nedenleriyle “Küçükçekmece Belediyesi” olarak seçilmiştir.

Küçükçekmece, İstanbul’un batısında yer alan bir ilçedir. 1987 yılında, iki köy (Kayabaşı ve Şamlar), 25 mahalleden olmak üzere toplam 27 yerleşim yerine sahip, Bakırköy ilçesinden ayrılmıştır. 2009 itibarıyla 21 mahalleden oluşmaktadır.

Tablo-6: Küçükçekmece İlçesinin İstanbul'daki konumu

3.1.1. Tarihi

Küçükçekmece; İstanbul'daki yaşam izlerinin başlangıç noktasıdır. Birçok jeolog ve antropolog tarafından yapılan araştırma ve incelemeler, bölgenin oldukça eski bir geçmişe sahip olduğunu ve burada tarih öncesinde insanların yaşadığını göstermektedir.

İstanbul'a egemen olan bir imparatorluk Küçükçekmece yöresinde egemen olmuştur. Küçükçekmece'nin yüksek kesimlerinde REGION adlı bir bölge vardır. Roma İmparatorluğu' nu Bizans'a bağlayan en önemli yollarından VİAEGNETİA, Region'dan geçerdi. Yüzyılın ortalarında büyük bir deprem de, bunların yıkıldığı çeşitli kaynaklarda ifade edilmiştir. Küçükçekmece İlçesinin en eski yerleşim yeri, Küçükçekmece gölünün kuzey kesiminde bulunan Yarımburgaz mağaralarıdır. Buralara paleolitik çağdan itibaren yerleşme başlamıştır. Tarihi Paleolitik çağa uzanan bu bölgedeki tarihi yerler: Günümüz öncesi 730.000 ila 130.000 yılları arasını kapsayan Yarımburgaz Mağaraları, M.Ö.2.Yüzyıl-M.S.2. yüzyıllar arası Region kitabeleri, Yavuz Sultan Selim'in has defterdarı Abdül Selami Bey Türbesi Tekke ve Zaviyesi, 17.Yüzyıl Mimar Sinan Köprüsü ve 18.Yüzyıl Küçükçekmece Meydanı Çeşmesi'dir. Cumhuriyet döneminde ise yoğun nüfus akımı 1950' den sonrasına rastlamaktadır.

Küçükçekmece Gölü'nün kuzeyindeki kayalık bir yamaçta bulunan Yarımburgaz Mağarası'nda rastlanan buluntular, İstanbul'da tarih öncesi çağda, buraya ilk yerleşen insanların balıkçılık ve avcılıkla geçinmekte olduklarını ortaya koymaktadır.

2007 yılında, Küçükçekmece Gölü çevresinde başlatılan kazı çalışmalarında, göl kıyısında olası tarih öncesi yerleşimler aranmıştır. Sualtı ve Jeofizik çalışmalar sırasında Küçükçekmece Gölü'nün içinde bir fener yapısına ait kalıntılar bulunmuştur. Ayrıca Gölün kuzeyindeki yarımadanın üzerinde birkaç kilometrelik surlarla çevrili liman yapısı, mendirek ile kıyılarda Hellenistik-Geç Roma-Bizans dönemlerine ait olduğu düşünülen çok sayıda yapı kalıntıları tespit edilmiştir. Yazılı kaynak taramalarına göre, bu yapı kalıntılarının Hellenistik dönemde var olduğu bilinen "Bathonea" adlı antik kent olduğu ortaya çıkmıştır.

Küçükçekmece, Bizans'ı imparatorluğun batıdaki topraklarına ve Avrupa'ya bağlayan "Via Egnatia" adı verilen ana yol üzerinde bulunması nedeniyle stratejik bir konuma sahip idi. Bu konumu nedeniyle, tarih boyunca İstanbul'a yapılan akınlarda hedef

haline gelmiş, Hunların, Avarların, Peçeneklerin, Bulgarların ve Haçlıların saldırılarına maruz kalmıştır.

Küçükçekmece, İstanbul'un fethinden hemen önce Türk hâkimiyeti altına girmiş ve fetihten sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından yolları ve köprüsü tamir ettirilerek imar edilmiştir. İstanbul'un fethinden sonra Küçükçekmece'nin adıyla birlikte talihi de değişmiştir.

Çekme-i Küçük (Küçük-Çekme) adını alan kasaba, camiler, medreseler, hanlar, hamamlar ve çeşmeleriyle önemli bir konaklama yeri olmuştur. İdari olarak Haslar kazasına bağlı bir kasaba olan Küçükçekmece, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman'ın Baş defterdarı (Maliye Bakanı) Abdüsselam Çelebi tarafından bayındır bir hale getirilmiştir. Küçükçekmece'ye 1796 yılında yapılan Azatlı Baruthanesi, bölgenin stratejik konumunu güçlendirmiştir. Ayrıca İstanbul'un çevresindeki en önemli çiftlik arazileri ve mandıraların bağlı bulunduğu Küçükçekmece, ülkemizde modern tarıma geçişin de öncülüğünü yapmıştır.

1865 yılında Bab-ı Zabtiye idaresine bağlanan Küçükçekmece, 1878 yılında da Şehremaneti (İstanbul Belediyesi)'ne bağlanmıştır.

Küçükçekmece, tarihindeki en ağır tahribatlardan birini 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda görmüştür. Rus işgali sonrasında tamamen tahrip edilen kasabada 10 hanenin kalması üzerine, kaza merkezi Bakırköy'e taşınmış ve 1910 yılından itibaren bu kazaya bağlı bir köy haline gelmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Yeşilköy nahiyesinin bir köyü statüsünde bulunan Küçükçekmece, 1956 yılında nahiye merkezi olmuştur. 1989 yılında ise Bakırköy ilçesinden ayrılarak ilçe haline gelen Küçükçekmece, günümüzde 711.112 kişinin yaşadığı büyük ve modern bir ilçedir (www.kucukcekmece.bel.tr 20.08.2012).

3.1.2. Coğrafi Konumu Ve Yapısı

İstanbul İli'nin batı yakasında yer alan Küçükçekmece ilçesi, Marmara Bölgesi'nde Çatalca-Kocaeli bölümü Çatalca yarımadası üzerinde yer alan bir konuma sahiptir.

Doğuda D100- TEM bağlantı yolu batıda Küçükçekmece Gölü'ne; güneyde Marmara Denizi kuzeyde TEM (E80) otoyoluna ulaşan bir konumdadır.

Küçükçekmece ilçesi Avcılar, Başakşehir, Esenler, Bağcılar, Bahçelievler ve Bakırköy ilçeleri ile sınırı bulunmaktadır.

Şehir merkezine 17 km mesafede olan ve yaklaşık, 37,75 km² yüzölçümüne ve 47,33 km çevre uzunluğuna sahip bulunan ilçe, Asya-Avrupa bağlantısını sağlayan Transit European Motorway (TEM-E80) ve D100 (E5) gibi önemli karayollarının yanı sıra Sirkeci merkezli Avrupa'ya uzanan demiryolu ağının üzerinde bulunmaktadır. Atatürk Havaalanı ise ilçeye 2 km mesafededir. Ayrıca 3 adet özel üniversite bulunmaktadır.

Küçükçekmece ilçesi deniz seviyesine yakın yükseltisi hafif dalgalı rölyefi ile Çatalca-Kocaeli Penepreninin karakteristik özelliklerini yansıtır.

Küçükçekmece gölü morfolojik (biçim) yapısı nedeniyle tam ve tipik bir lagün (yalı) gölüdür. Dünyada pek ender oluşan lagün göllerinden birisidir ve bir doğa harikasıdır.

3.1.3. Nüfusu

2011 yılı adrese dayalı nüfus sayımına göre ilçe nüfusu 711.112 'dir.

Tablo-7: Küçükçekmece belediyesi nüfus çizelgesi

	Toplam	Erkek	Kadın
Küçükçekmece	711.112	357.362	353.750

3.2. KÜÇÜKÇEKMECE BELEDİYESİ ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ

3.2.1. Zabitanın Örgüt Yapısı

Fiziksel Yapı: Müdürlüğün faaliyetlerini ana hizmet binasının giriş katında 400 m² lik alanda yürütmektedir.

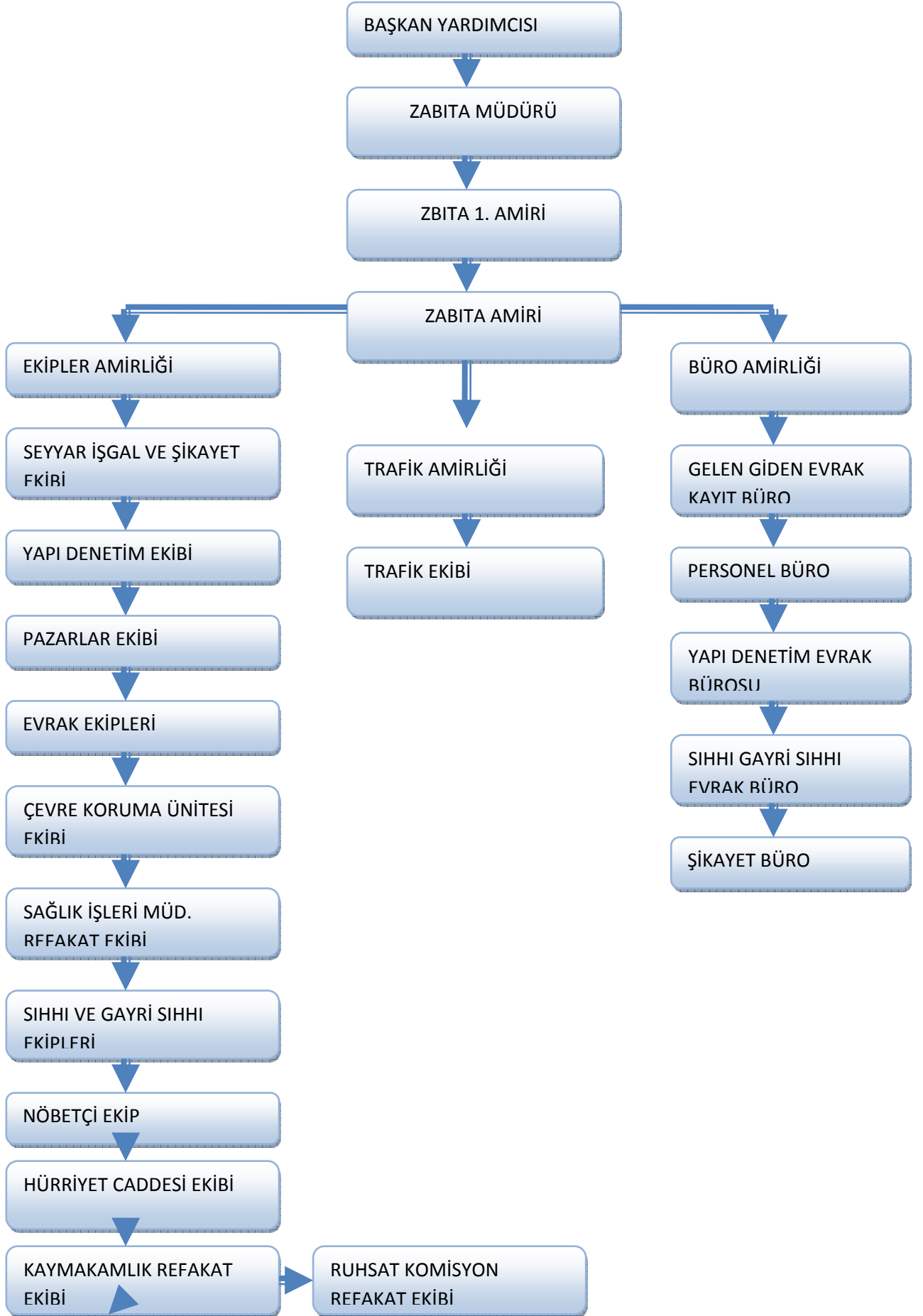
En iyi ve en güzel hizmete sahip olması gerektiğine inanılan ilçe sakinlerinin memnuniyetini sağlık, selamet ve refahını arttırmak için çalışmak. En üstün kalitede hizmet sunabilmek ve yapılan çalışma ve hizmetleri halkın ihtiyaçları doğrultusunda ve tam zamanında sunmak ilke olarak benimsenmiştir.

İlçe genelinde devriye gezen ekiplerin sayısı ve denetimler arttıkça belediye suçları azalacaktır. Belediye zabıtası olarak ceza yazan değil, vatandaşı bilgilendiren, olaylara güler yüzlü ve olumlu yaklaşan halkın sempatisini kazanmak ve zabitanın imajını olduğundan daha iyi yönde geliştirmek için müdürlük olarak çok gayretli olmayı ve örnek bir müdürlük olmayı hedefliyor.

Küçükçekmece belediyesi zabıta müdürlüğünün bölge kontrollerini hızlı ve verimli bir şekilde yürütebilmesi için gerekli olan araç ihtiyacı karşılanmakta böylelikle şikayetlere ve yaşanan olumsuzluklara müdahale etme imkanı daha hızlı sağlanmaktadır.

Tablo-8 Araç Çeşidi ve Mülkiyet Durumu Tablosu			
Araç Tipi	Temin Yolu		Toplam
	İHALE YOLU İLE ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜNDEN TEMİN EDİLEN ARAÇLAR	Kiralık Alınan Adet	
KAMYONET	9		9
DOBLO	5		5
MINİBÜS	1		1
MAKAM ARACI	2		2
ÇEKİCİ	1		1
TOPLAM	18	0	18

Not: Toplam 18 araç ile K.çekmece bölgesinde zabıta teşkilatına yeterli sayıda araç tahsis edilmiştir. Fakat kiralık olarak alınması gereken araçlar hizmet için daha uygun nitelik taşırlar. Böylelikle araçların bakım hizmeti yükü ortadan kalkmış olur.

Bilgi Ve Teknolojik Kaynaklar : Güncel mevzuatın takibi, uygulanması ve diğer Kanunlarla ilgili uygulamalar ile ilgili olarak internetten ve çeşitli kaynaklardan faydalanılmaktadır.

Bilgisayar ve Çevre Birimler Donanım Envanter Tablosu

Tablo-9 Zabıta Müdürlüğümüzde Kullanılan Donanım Altyapısı

TÜRÜ		ADET
1	Masaüstü Bilgisayar	14
2	Dizüstü Bilgisayar	2
3	Yazıcılar	11
4	Fotokopi Makinası	2
5	Televizyon	1
6	Fotoğraf Makinası	35
7	Kamera	1
8	Sabit Telefon	2
9	Fax Makinası	1
GENEL TOPLAM		69

Not: Personel ile doğru orantılı olarak donanım altyapısı doğru yapılandırılmıştır.

Tablo-10 Yazılım Altyapısı Envanter Tablosu

Türü	Ürün Adı	Lisans Adedi
İşletim Sistemi	Windows 7	
	Windows XP	16
	Diğer	
	Toplam	16
Antivirüs	Sunucu	
	Kullanıcı (UPDATES)	16
	Toplam	16
Veri Tabanı Yönetim Sistemi	
	
	Diğer	
	Toplam	0
Ofis Paketleri	Microsoft Office (2007)	
	Microsoft Office (2003)	16
	Open Office	
	Linux	
	Toplam	16
Coğrafi Bilgi Sistemi ve CAD/CAM	AutoDESK (AutoCAD)	
	NetCAD	
	Diğer	
	Toplam	0
Evrak Akış ve Doküman/Belge Yönetim Sistemi	SAMPAŞ	1
Diğer(İstatistik Yazılımları, Muhasebe, Satın Alma, Ayniyat, Personel, Proje Yönetimi, Kurumsal Kaynak Planlama)	SAMPAŞ	1

Not: Donanım altyapısıyla doğru orantılı olarak yazılım alt yapısı da ona göre yapılmıştır.

Müdürlüğün Amaç ve Hedefleri

Belde ve Belde sakinlerinin; Esenlik, Huzur, Sağlık ve Düzenin sağlanmasıyla görevli addedip bu amaçla belediye meclisi ve encümeni tarafından alınan kararların yerine getirilmesi, çeşitli yasalarla konulmuş emir ve yasalara uymayanlar hakkında mevzuatta ön görülen ceza ve diğer müeyyideleri uygulamaktır.

Zabıta müdürlüğü olarak öncelikle ilçemizin tertip ve düzeninin mevcut durumundan daha iyiye gitmesi için denetimlerimizi sıklaştırıp belediye suçlarının azalması yönünde bilinçli ve sistemli çalışıp zabıtanın etkinliğini arttırmaktır.

1 Personel sayısı arttırıldığında mevcut ekiplerin sayıları çoğaltılarak daha etkin iktisadi ve sıhhi denetim yapılarak ana arterlerde başlattığımız dükkan ve kaldırım işgalleri kaldırma çalışmalarımızı sokaklarda ki işyerleri de dahil edilerek çalışmalarımızı genişletmek.

2 İlçede, çevre ve görüntü kirliliği yaratan hurda araçları takip ederek kaldırılmasını sağlamak.

3 İlçede faaliyet gösteren semt pazarlarının düzenli kurulmalarını sağlamak

4 Seyyar kontrol ekipleri ile ilçemizin çağdaş görünümü için seyyar satıcı faaliyetlerine engel olunarak kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasına yardımcı olmak.

5 Semt pazarlarının giriş çıkışlarına pazarın kapanış saatini belirten bez afişler astırmak suretiyle semt sakinlerinin bilgilendirilmesine devam edilecek. (pazar esnafına bu konuda el ilanı dağıtılmıştır.)

6 Pazarda tertip ve düzenin sağlanması için öncelikle pazar tahtalarının aynı hizada kurulması hususunda ruhsat ve denetim müdürlüğü ile müşterek çalışma yapıp, Pazar yerlerine çizgi çizilmek suretiyle pazar ortalarının daralması önlenecek, halkın daha rahat alışveriş yapmasını sağlamak. Pazar tahtalarının gelişi güzel bir şekilde kaldırımlarda ve boş arsalarda bırakılmasını engellemek.

7 Trafik ekibi personel sayısını artırarak ilçede trafiğin yoğun olduğu ana arterlerde fahri olarak trafik akışının sağlanmasına yardımcı olmak. Araç marifeti ile yapılan kaldırım işgallerini uyarmak suretiyle engellemek.

8 Mevcut personelin mesleki bilgilerinin güncelleştirilmesi için belediye bünyesinde açılacak kurs ve seminerlere katılmasını sağlamak.

Temel Politikalar ve Öncelikler

İlçede en üstün kalitede hizmet sunabilme çabasında olan müdürlük, personel sayısının artırılmasıyla birlikte halkın memnuniyetini dilek ve şikayetlerini yerine getirmede daha başarılı olacaktır. Personel sayısının artmasıyla birlikte ilçede bulunan bütün işyerlerinin tespit edilmesi ve evrakları eksik olan esnafın evraklarını tamamlamasının sağlanması, ilçede seyyar satıcıların faaliyetlerine engel olunması, ana arterlerde, cadde ve meydanlarda işgallerin kaldırılmasının sağlanması, ilçemizde bulunan bütün pazarlarda nizam ve intizamın sağlanarak pazar toplama saatlerine riayet edilmesinin sağlanması semt pazarlarının sokaklardan kaldırılarak sabit pazaryeri oluşturulması temel politikalar arasındadır.

Belediyede Tüketici şikayet bürosu oluşturularak tüketici şikayetlerinin yasal mevzuat içerisinde yerinde ve zamanında çözümünü sağlamak.

Ayrıca müdürlük zabıta personeline hizmet içi eğitim seminerleri verdirilerek kalifiye elemanlara sahip olmak öncelikli politikalar arasındadır.

3.2.2. Zabitanın Personel Durumu

Kadro Durumu

2010 Yılı Aralık ayı itibari ile toplam zabıta kadrosu 123 kişidir. 1 müdür, 4 zabıta amiri, 16 zabıta komiseri, 1 zabıta komiser muavini, 2 zabıta komiser yardımcısı, 99 zabıta memurundan oluşmaktadır.

12 Eylül 2010 Pazar günü 27697 sayı ile yayınlanan Resmi Gazetede Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik gereğince 169 kadro bulunmaktadır.

Tablo-11 Norm Kadro Durumu

MÜDÜR	ZABITA AMİRİ	ZABITA KOMİSERİ	ZBT.KOM. MUAV.	ZBT.KOM. YRD.	ZBT.MEMURU	TOPLAM
1	11	22	1	2	132	169

Tablo-12 Dolu Kadro Durumu

MÜDÜR	ZABITA AMİRİ	ZABITA KOMİSERİ	ZBT.KOM. MUAV.	ZBT.KOM. YRD.	ZBT.MEMURU	TOPLAM
1	4	16	1	2	99	123

Tablo-13 Münhal Boş Kadro Durumu

ZABITA AMİRİ	ZABITA KOMİSERİ	ZABITA MEMURU	TOPLAM
7	6	33	46

Tablo-14 Yıllar İtibariyle Personel İstihdam Durumu Tablosu

Kadro Türü	2007 YILI	Yüzde (%)	2008 YILI	Yüzde (%)	2009 YILI	Yüzde (%)	2010 YILI	Yüzde (%)
MÜDÜR	1	1,02	1	0,89	1	0,88	1	0,80
ZABITA AMİRİ	2	2,04	5	4,46	4	3,54	4	3,20
ZABITA BAŞ KOMİSERİ	2	2,04	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ZABITA KOMİSERİ	4	4,08	18	16,07	15	13,27	16	12,80
ZABITA KOM.YRD VE KOM.MUA.	11	11,22	3	2,68	3	2,65	3	2,40
ZABITA MEMURU	78	79,59	85	75,89	90	79,65	101	80,80
TOPLAM	98	100,00	112	100,00	113	100,00	125	100,00

Müdürlük kadrosu Mart 2011 itibariyle 123 kişiden oluşmakta olup;8 (Sekiz) Zabıta personelimiz Başkanlık oluru ile dış müdürlüklerde görev yapmaktadır.

Eğitim durumu**Tablo-15 İstihdam Türlerine Göre Eğitim Durumu Dağılım Tablosu**

Eğitim Durumu	Memur		İşçi	TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Sayı	Yüzde
Okuryazar		0,00		0	0,00
İlköğretim	7	5,60		7	5,60
Lise	73	58,40		73	58,40
Ön Lisans	16	12,80		16	12,80
Lisans	29	23,20		29	23,20
Yüksek Lisans		0,00		0	0,00
Doktora		0,00		0	0,00
TOPLAM	125	100,00	0	125	100,00

Not: Eğitim seviyesi, Lisans düzeyinde biraz daha arttırılabilir.

Tablo-16 Lisans Mezunların Mesleki Dağılımı

Meslek	Kadın	Erkek	Toplam
1-İKTİSAT FAKÜLTESİ	3	9	12
2-BASIN YAYIN YÜKSEKOKULU		1	1
3-İŞLETME FAKÜLTESİ		7	7
4-İKTİSADİ VE İDARİ BİL.FAK.	1	1	2
5- EĞTİM FAK.	1	2	3
6-GIDA MÜHENDİSLİĞİ		1	1
7-FEN EDEBİYAT FAK.		3	3
TOPLAM	5	24	29

Tablo- 17 A Ön lisans Mezunların Mesleki Dağılımı

1-SOSYAL BİLİMLER	1	2	3
2-MESLEK YÜKSEK OKULU	1	4	5

3-DIŞ TİCARET		1	1
4-EV İDARESİ		2	2
5-HALKLA İLİŞKİLER		1	1
6-GIDA TEKNİKERİ		1	1
7-İKTİSAT FAKÜLTESİ (Önlisans)		1	1
8-PAZARLAMA		1	1
9-MOBİLYA DEKARASYON		1	1
TOPLAM	2	14	16

Yaş durumu

Tablo-17 İstihdam Türlerine Göre Personel Yaş Durumu Dağılım Tablosu				
Yaş Durumu	Memur		TOPLAM	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
18-25	25	20,00	25	20,00
26-35	33	26,40	33	26,40
36-45	43	34,40	43	34,40
46 ve üstü	24	19,20	24	19,20
TOPLAM	125	100,00	125	100,00

2010 Yılı Aralık ayı itibari ile Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri norm kadro ilke ve standartlarına dair yönetmelikte değişiklik yapılmasına ilişkin yönetmelik gereğince toplam kadrosu: 154 iken 169 a çıkmıştır. zabıta kadromuzda 1 müdür, 11 zabıta amiri, 22 zabıta komiseri, 3 zabıta komiser yardımcısı ve 132 zabıta memurundan oluşmaktadır.

3.2.3. Zabitanın Çalışma Faaliyeti

Çalışma Sistemi – Ekipleri

Seyyar, İşgal ve Şikâyet Ekipleri
Yapı Denetim Ekibi
Pazar Ekibi
Trafik Ekibi
Sıhhi ve Gayri Sıhhi Evrak Ekipleri
Tütün, İnternet Kafe Denetim Ekibi
Trafığe Kapalı Hürriyet Caddesi Ekibi
Ruhsat Komisyon Ekibi
Sağlık İşleri Denetim Ekibi
Gece Ekibi
Nöbetçi Ekipler
Kaymakamlık Çevre Koruma Ekibi
Çevre Temizlik Ekibi

Seyyar, İşgal ve Şikâyet Ekipleri

Kaldırımlara, cadde ve sokaklara, dükkan önlerine, sattıkları malları, malzemelerini koyarak geliş geçişe engel olacak şekilde sürekli işgal edenler uyarılır. Israr edenler hakkında yasal işlemler uygulanır. Seyyar faaliyet gösterenlere yasal işlem uygulanır. Ses yükseltici cihazlarla bölgede satış yapanlara yasal işlemler uygulanır. İzinsiz günü geçmiş afiş ya da reklam panolarının, ilan tanıtım ve reklam yönetmeliğine aykırı olanları kaldırarak takibini yapar. İlgilileri hakkında yasal işlem yapılır. Vatandaşlardan gelen şikâyet ve dilekçelerin gereği yapılır. Müdürlüğe intikal eden asker ailesi evraklarının tahkikatları yapılır. Takip için büro evrak kayıttan alınan evrakları neticelendirilip intaç yapılır. Belediye emir ve yasaklarına uymayarak faaliyetten men edilen işyerlerinin kontrolü yapılır.

Sıhhi ve Gayri Sıhhi Evrak Ekipleri

Takip için büro evrak kayıttan alınan evrakların takibini yapıp neticelendirip intaç etmek. Ruhsatsız işyerlerine denetim formu, ceza zabtı, açık zabıt tanzim etmek. İş yerlerine mühür tatbik etmek, mühürlü durumlarını takip etmek, cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunmak ile görevlidir.

Çalışma Alanları

İnşaat Denetimleri; Bölge mühendislerinin her gün yapmakta oldukları muntika kontrollerinde kendilerine personel yardımcı olmaktadır. Ayrıca; nöbet vb. durumlarda rastlanılan inşai faaliyetler ihbar zabıtları ile ilgili yerlere bildirilmektedir.

Gecekondu Takibi: Yeni yapım halinde rastlanılan gecekondu 775 Sayılı Yasanın 18 Maddesine göre yıktırılıp yapanlar hakkında aynı yasanın 37. maddesine göre Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmaktadır

Müessese Denetimleri: Halkın Sağlık, Selamet, refah ve huzuru için denetimlerimizi Sağlık İşleri, Veteriner Müdürlüğü ve Çevre Müdürlükleri ile koordinasyon sağlamak suretiyle tamamen sağlıklı şekilde yapmaktadır.

Nizam İntizam ve Seyyar Satıcı Faaliyetleri ile İlgili Çalışmalar; 5272 Sayılı Belediye Kanununun 15/m maddesi gereği Belde'de ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına (Bankalar halen faal olmadığı ve kurulmadığı için Sağlık ve Veteriner İşleri Müdürlüklerine teslim edilmektedir). Cezası ödenmeyerek 30 gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara tutanak karşılığı vermektir.

Nöbet Hizmeti: Hizmetlerinde sürekliliği asıl göreve olarak ilke edinen teşkilat; Ulusal Bayram, genel tatil ve hafta tatili günlerinde ve günün 24 saatinde çalışır.

Trafik Hizmetleri: Başkanlık Trafik Müdürlüğüne personel verilmek suretiyle, Trafik Polislerinin'de koordinasyonda olması ile ana arter, cadde ve meydanlarda araç ve yaya trafiğinin rahat akışının sağlanması, Trotuarlara araç parklanmasına ve brandasız kamyonların taşımalarına mani olma çalışmaları yapılmaktadır.

Büro Hizmetleri: Bürolarda vatandaş dilekçe ve müracaatları alınır. Diğer resmi ve Belediye birimlerinden gelen evraklar ile ilgili işlemleri yürütüp sonuçlandırır. Personel özlük durumlarının takibini yapar.

Müdürlük Yıllık Çalışma İş Takvimi Çizelgesi :

- Her gün Saat: 08.30 ve 09.00 arası müdür- amir toplantısı,
- Her gün için çalışma vesikalarının ekiplere verilmesi,

- Her on beş günde bir rütbeliler – amirler – müdür toplantısı yapılarak durum değerlendirilmesi,
- Her aybaşı tüm müdürlük personeli ile aylık durum değerlendirme toplantısı
- Günlük vukuat değerlendirme neticelerinin rapor halinde saat 09.00'a kadar riyasete intikali,
- Haftalık vukuat raporunun haftanın cuma akşamları saat: 16.00'ya kadar riyasete intikali,
- Her hafta cuma günü diğer müdürlüklerden de alınan nöbetçi personeline belirtilmesi kaydıyla Cumartesi – Pazar nöbet ve görev yerlerini belirtir listenin hazırlanıp; riyaset ve ilgili müdürlüklere gönderilmesinin sağlanması,
- Aylık vukuat raporlarının her ay sonunun pazartesi günü akşamına kadar riyasete intikali,
- Haftalık çalışma programlarımız, bir hafta evvelinin perşembe günü akşamına kadar tamamlanıp, ilgili müdürlükler ile riyasete intikali,
- Haftanın çarşamba günleri yeddi emine alınan seyyar mallarının cezai işlemler akabinde teslim işlemleri,
- Her gün mesai bitim saati ile 22.00(yaz uygulamasında 23:00) arası nöbet hizmetleri,
- Her gün saat 22.00 ile 08.30 arası sabaha kadar (2) iki zabıta memuru ile başkanlık müdürlük binamızda şikayetlerin değerlendirilmesi,
- Her cuma, cuma saatlerinde cami önlerinde saat 12.00 ile 04.00 arası dilenci toplama çalışması,
- Haftada bir sabah 04.30 ile 08.30 arası, başkan yardımcısı, zabıta müdürü, veteriner müdürü, iktisat Md. Çevre Md. Sağlık İşleri Md. ve zabıta ekipleri ile fırın vb. imalathanelerin periyodik kontrollerinin yapılması,
- Yaz ve kış aylarına göre hava kararınca her gün ekipler ile pazarların belirlenen saatlerde kaldırılması,
- Her cuma akşamı miyatlı olarak okul önleri raporunun riyasete intikali,

- Haftanın bir günü tüm müdürlük ve polis ekiplerinin katılımı ile seyyar toplama çalışmasının yapılması,
- Her hafta (1) bir gün, bir ekip ile tabela, eskimiş bez afişlerin toplama çalışması,
- Haftanın (1) günü, bir ekip ile bölgede atık durumda bırakılan pazar tahtalarının depoya toplanılması,
- Haftada (2) gün pazarlarda Veteriner ve Sağlık Md. Ekipleri ile açıkta ve menşei belirsiz gıda kontrollerinin yapılması,
- (6) Altı aylık ve (1) bir yıllık müdürlük faaliyet raporlarımızın riyaset makamına sunulması sağlanmaktadır.

Tablo-18 Yıllar İtibariyle Çalışma Faaliyetleri

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
KAYIT EDİLEN EVRAK SAYISI	9278	16496	20976	21897	15488	18064
GEREĞİ YAPILAN EVRAK SAYISI	10300	18514	21444	26699	19256	22810
DENETLENEN İŞYERİ SAYISI	2172	4368	4938	4999	7338	22171
KABAHAHLER KANUNUNA GÖRE TANZİM EDİLEN TUTANAK SAYISI	-	17	739	1292	812	1224
CEZA ZABTI ADEDİ	623	61	44	21	125	258
CUMHURİYET SAVCILILIĞINA SEVK	52	163	148	329	262	421
MÜHÜRLENEN İŞYERİ ADEDİ	384	379	254	1498	982	806
MÜHÜRÜ AÇILAN İŞYERİ ADEDİ	223	195	266	511	821	1272

DENETİM FORMU TUTULAN İŞYERİ ADEDİ	821	4006	4198	3383	2168	1960
775 SAYILI KANUNA GÖRE YIKILAN GECEKONDU ADEDİ	262	28	1136	35	22	13
VATANDAŞLARDAN TELOFONLA VE DİLEKÇE İLE ALINAN VE GİDERİLEN ŞİKAYET ADEDİ	2759	2204	4646	4061	6039	5589

Denetlenen işyeri sayısı yıllara göre sürekli artmıştır bunun göstergesi de ruhsatsız işyerlerinin tespiti ve kayır dışı ekonominin gittikçe azaldı olarak görebilmekteyiz. **Kabahatler kanununun göre düzenlenen tutanaklar ve ceza zabıtları** yıllar itibari ile değişimler kaydetmekte bu da ilçe içinde işlenen suçlara uygulanan yaptırımların durumunu göstermektedir. **Mühürlenilen İşyeri Sayısında** ruhsat alınmadan yada ruhsat almaya elverişli olmamasına rağmen açılan işyerlerinin mühürlenerek faaliyetlerinden men edilmesi gösterilmektedir. **Cumhuriyet Savcılığına sevkler** mühürlenilen işyerlerinin işyeri sahibi tarafından mühürleri kopartılarak faaliyetine devam edildiği tespit edilip bu işyerleri tekrar mühür altına alınarak savcılığa suç duyurunda bulunulan esnafların sayısı gösterilmektedir. **Mühürü açılan işyerleri** ruhsat alınmadan açılıp mühürlenilen ve daha sonra işlemlerini tamamlayıp ruhsat alınan esnaf sayılarını göstermektedir. **Denetim Formu Tutulan İşyerleri** Sayısında ruhsat altına alınan ve ruhsata davet edilen işyerlerinin sayıları gösterilmektedir. **775 sayılı Kanuna** Göre Devlet arazisi üzerinde izinsiz olarak yapıldığı tespit edilen ve sonrasında yıkılan gecekonduların adedi belirtilmektedir.

3.2.4. Zabitanın Hizmet İçi Eğitimi

Küçükçekmece Belediyesi İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü tarafından zabıta personeline yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenmektedir.

Arazi çalışmaları sırasında herhangi bir sorunla karşılaşan memurun, nasıl bir yol izlemesi gerektiğini, vatandaşlarla olan diyaloglarında hangi argümanları kullanması gerektiği, üzerinde taşımış olduğu üniformanın ciddiyetini gölgede bırakacak hareket ve davranışlardan kaçınması gerekliliğini çok iyi bilmesi gerekiyor. Bu amaçla K.Çekmece belediyesi kendi zabıta personellerini kendi kadrosu içinde deneyimli, bu teşkilata yıllarını vermiş olan personelleri ile belli periyotlarla eğitimler vermektedir. Ayrıca Türkiye Belediyeciler Birliği, Marmara Belediyeciler Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları ve Üniversitelerden eğitimler alınmaktadır.

Düşünce koçları ile zabıtalara vatandaşla olan ilişkileri, iyi bir iletişimin olmazsa olmazları, beden dili kullanımını, iletişimin kişilerin temsil ettikleri kurumun imajına etkileri gibi konularda eğitim verilmektedir.

3.2.5. Sosyal Faaliyetlerde Zabıta

- Çeşitli yardım faaliyetleri, sünnet, spor şenlikleri, halk sağlığı çalışmalarında, ilgili birimlere refakat edilmektedir.
- Milli ve dini bayram, genel tatil ile özellik taşıyan kutlama günlerinde ve gecelerinde yapılan törenlerde tören alanlarının çevre güvenliğini ve nizam intizamını sağlar.
- Ramazan ayı süresince iftar programında, toplantılarda ve konserlerde konser alanı ve iftar çadırının çevre güvenliği ve nizam intizamını sağlar.
- Belediye bünyesinde hazırlanan kültür ve sanat etkinlikleri kapsamında düzenlenen sergilere katılmakta örneğin, ‘‘Osman Hamdi Bey’den Günümüze Portre Örnekleri’’ konulu ‘‘Suretten Surete’’ sergisine toplu bir ziyaret düzenlendi.
- 8 Mart Dünya kadınlar gününü müdürlük bünyesinde çalışan bayan zabıta ile beraber yemek eşliğinde kutlandı. Zabıta mesleğinin başlı başına zor bir meslek olduğuna bayanlar için ise daha zor hale geldiğini, ancak erkek zabıta personellerin yardımı ile bu sorunlar çözülmektedir.
- Sivil Savunma Amirliği Sualtı Arama Kurtarma ekibinde müdürlük personellerinden 7’si bir yıldız 1 iki yıldız olmak üzere toplam 8 personelimiz görev yapmaktadır.

SONUÇ

Yerel Yönetimlerde Belediyeler olgusunun çok önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Belediyeler, Kavram olarak belediyenin tanımının yanında Belediye'nin kanunlarımızda nasıl tanımlandığına da bakacak olursak; 1580 sayılı Belediye Kanunu'nda belediye: beldenin ve belde sakinlerinin mahalli mahiyette müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tesviye ile mükellef kamu tüzel kişiliğidir. 5393 sayılı belediye Kanunu'na göre belediye zabıtası: belde de esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Belediyeler kamu hizmeti yürütürken belediye zabıtası bu sistem içerisinde en çok çalışan birimler arasından biridir. Fakat belediye zabıtalının çalışma konuları hakkında birçok sorun ortaya çıkmıştır. Bu konular zamanla, yaşanarak ortadan kaldırılması sistemi bütün belediyelerde ortaktır. Zabıta teşkilatı belde de görevi konusuna giren bütün sorunlara müdahale etme ve çözmekle görevlidir. Fakat bunları yaparken kendini savunacak unsurları yanında taşımamakta, sadece bu sorunları kendi ikna kabiliyeti ile çözmektedir. Ayrıca polis teşkilatı gibi zabıta teşkilatına itaat kavramı olgusu yoktur, sebebi ise bu konuda tutuklama gibi bir yaptırımı yoktur.

Bazı belediye başkanlarının girişimleriyle, zabıtalının güvenli çalışma konusundaki sorunları ortadan kaldırılmak istese de, zabıtanın can güvenliği hakkında pek gelişme kaydedilmemiştir.

Zabıtalılar üzerinde yapılan anketlerde çıkan sonuçlar doğrultusunda, yetkililer doğruyu bulup, doğru olan unsurları hemen hayat geçirmesi gerekmektedir. Zabıta teşkilatı bu konuları uygulamaya geçirirse, daha esaslı ve yaptırımı olan bir kurum haline gelecektir.

Zabıtalıları hem medyada hem de kamuoyunda hep fakir seyyar tezgahını kaldıran, fakirin evini yıkan, fakir dilencileri kovalayan, ruhsatsız olarak faaliyet gösteren işyerlerinin ve çalışanların ekmeği ile oynayan kötü memur gibi gösterilmeye çalışılmak istense de gerçekte belediye zabıtası bunun tam tersidir.

Oysa fakir olarak gösterilmeye çalışılan gecekondu ve kaçak yapı sahipleri; kamu malını işgal etmekte, çarpık kentleşmeye sebep olmakta, haksız kazanç elde ederek, kirasını

ödeyen veya alın teri ile nizami olarak ev sahibi olmaya çalışanların hakkına müdahale etmektedirler.

Gariban olarak gösterilen seyyar satıcılar; bu işi kurallara uygun olarak yapan, vergisini ve dükkan kirasını ödeyerek evine ekmeğe götürmeye çalışan esnafın hakkını gasp etmekte, kalitesiz ve sağlığa zararlı ürünler satarak da halkın sağlığı ile oynamaktadırlar.

Gariban olarak gösterilen ruhsatsız işyeri sahipleri; bu işi nizami yapan, vergisini veren, yanında çalıştırdığı elemanın sigortasını yatıran ve sattığı ürünlerin kalitesi belgelenmiş diğer esnafların kazancına haksız olarak ortak olmaktadır.

İşte bütün bu olumsuzlukların yaşanmaması için çalışmaktadır belediye zabıtası. Yoksa ne bir garibanın ekmeğini elinden almaktır amacı, ne de onlarca çalışanı olan bir esnafın işine engel olmaktır.

Belediye zabıtası yerel halkın huzuru ve düzeni için her türlü olumsuzluk ve savunmasızlığa rağmen görevini hakkıyla yerine getirmeye çalışmaktadır.

Belediye zabıtasının bütün bu yorucu çalışma şartlarına karşı yerel yönetim reformu kapsamında görevleri ile ilgili ve zabıta teşkilatı mensuplarının hakları ile ilgili beklentileri vardır.

Belediye zabıtasının genel kolluk kuvvetleri (polis, askeriye) gibi teşkilatına özgü bir yasanın olmasını ve bu yasanın siyasi etkiden uzak teşkilat mensuplarının da bulunduğu bir komisyon tarafından çıkartılması gerekmektedir.

Belediye zabıtası her ne kadar üniformalı kolluk gücü olsa da diğer zabıta (Polis, askeriye) teşkilatları gibi belediye zabıtasının bir yasası bulunmamakta, yönetmelikler ile idare edilmekte ve hatta 657 sayılı devlet memurları içerisinde GİH (Genel İdari Hizmetler) sınıfında yer almakta, kadro durumunda bile özel bir sınıf olarak ayrılmamaktadır. Tek farkı üzerinde resmi üniformasının bulunmasıdır. Belediye zabıtaları 5393 sayılı Belediye Kanununun 51. maddesine istinaden görev yapmaktadır. Ancak kuruluş ve yapılanması, 2007 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenmiş ve bu yönetmelikte bugün itibarı ile çeşitli mahkeme kararları yüzünden uygulanamamaktadır.

Belediye zabıtası görevinin verdiği yoğun iş sebebiyle her yıl için ayrıca üç ay fazladan hizmet sayılması hakkının tanınması kaçınılmazdır.

Belediye zabıtaları hafta sonu, bayram tatili gibi günlerde de günün 24 saati esasına göre görev yapmakta ve bu görevleri esnasında bedenen ve ruhen yıpranmakta, birçok memur bu yüzden strese bağlı hastalıklara yakalanarak, ya emekliliği dolmadan vefat etmekte ya da emekliliğin tadını çıkaramadan hayata gözlerini yummaktadır. Yapılan araştırmalarda belediye zabıtalarda en sık görülen rahatsızlığın strese bağlı kalp ve mide rahatsızlıkları olduğu yönündedir. Çalışma şartları ve görev süresi bakımından Yıpranma hakkını elde etmiş diğer kurum personellerinden bir farkı bulunmamasına rağmen belediye zabıtalara Yıpranma hakkı verilmemiştir.

Belediye zabıtası bağlı bulunduğu belediyenin nüfusu ile orantılı sayıda kadroya sahip olması gerekmektedir.

Günümüzde 12 milyon nüfusa sahip İstanbul'da, ilçe belediyeleri de dahil olmak üzere 3500 civarında personel ile hizmet verilmeye çalışılmaktadır. Şile'den Çatalca'ya kadar görev, yetki ve sorumluluğu bulunan büyükşehir belediye zabıtası 12 milyonluk şehirde 39 ilçe belediye sınırlarında ana arter olan yerlerde, hizmet personelleri de dahil olmak üzere 1460 personelle hizmet vermeye çalışmakta ve bu sayı nöbet izni, hastalık izni, senelik izin gibi sebeplerden dolayı günlük 800 e kadar düşmektedir. Görevlerin daha etkin yapılabilmesi için bu sayı yetersiz kalmaktadır. Birçok belediyede de durum bundan farklı değildir.

Belediye zabıtası görevini kamu adına yapar ve bu görevini yerine getirirken ona karşı gelenlerin adli makamlarda yargılanma süreçlerinde, dava kişisel olarak değerlendirilmemeli ve belediye zabıtası kabahat veya suçu işleyenlerle karşı karşıya bırakılmamalıdır.

Ayrıca zabıta mesleğinin öğrenileceği herhangi bir zabıta okulu bulunmamaktadır. zabıta teşkilatlarının kendileri birer okul konumunda. Çeşitli kriterlere uygun olan zabıta memurun işe başladıktan sonra, zabıtalık eğitimini yaşayarak öğrenmek durumunda kalmaktadır. zabıta meslek yüksek okulu kurulması kaçınılmazdır. Bu konudaki ihtiyaçlar da her geçen gün artmaktadır. Personel eğitimi konusundaki eksiklikler gerek Türkiye Belediyeler Birliğinin gerekse Marmara Belediyeciler Birliğinin düzenlediği eğitimler ve personelin kendi içinden düzenlediği eğitim seminerleri ve çeşitli toplantılarla mesleğe hazırlamaya çalışılmaktadır. Bunun da ne derece yeterli kaldığı şüphelidir. Zabıta personelin öğrenmeye istekli, meraklı ve mesleğine aşık birer zabıta olması çok önemli. Mesleki eğitimler, biraz da personelin ilgi ve merakına göre verimli olabilir. Arazi çalışmaları sırasında herhangi bir sorunla karşılaşan memurun, nasıl bir yol izlemesi gerektiğini, vatandaşlarla olan diyaloglarında hangi argümanları kullanması gerektiği,

üzerinde taşımış olduğu üniformanın ciddiyetini gölgede bırakacak hareket ve davranışlardan kaçınması gerekliliğini çok iyi bilmesi gerekiyor. Bu noktada zabıta meslek yüksek okulunun kurulması önem arz etmektedir.

Belediye zabıtası belediyenin olmazsa olmazdır ancak değeri yokluğunda anlaşılacağı görölmektedir. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, daha etkin ve daha verimli çalıştırılması, hizmet götüren, çözümler sunan bir konuma getirilmesi isteniyorsa burada zabıta ihmal edilmemelidir çünkü bu mevcut yapısıyla bu performansı ve sorunlarıyla yapılmak istenen bir reformun hiçbir şekilde sağlıklı olamayacağı ve istenilen verimin alınamayacağı kesindir. Bu gözden kaçırılmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, Halil. “Yerel Yönetimlerde Demokratikleşme ve Halk Katılımına Etkisi Bağlamında İnternet ve Toplumsal Katmanlaşma” **Yerellik ve Politika**. (Ed. Ayşegül Mengi). Ankara: İmge Kitapevi Yayınları. 2007.
- Arıkboğa, Erbay, Oktay Tarkan ve Yılmaz Nail. **Yeniden Yapılanma Sonrasında Belediye Meclisleri: İstanbul Örneği**. Beta Basım, 1. Baskı, İstanbul, Eylül 2007.
- Ateş Hamza, Muharrem Es. Süreklilikten Değişime İl Özel İdaresi Aktaran: Bozdağ Recep ve Recep Demirkaya, **Türkiye’de Yerel Yönetimler**. Ankara: Nobel Yayıncılık. Mart 2008.
- Aydın, Ahmet Hamdi. “Güvenlik Hizmeti ‘Yerel’ Olarak Sunulabilir mi?: ‘Yerel Hizmet’ Kavramı Açısından Bir Tartışma”, Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri, 01-02 Kasım 2000, TODAİE Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi, Yayın No: 12, Ankara, 2002
- Aydın, Ahmet Hamdi. **Yerel Siyaset Yazıları**. Seçkin Yayınları, Ankara 2010.
- Aytaç, Fethi. “Belediye Zabıta Personeli Yönetmeliği Yenilenmelidir”. İller ve Belediyeler Dergisi, S. 535-536, Mayıs-Haziran 1990
- BATLEY, Richard and STOKER, Gerry (eds.). **Local Government in Europe**. Trends and Developments, Mcmillan, London, 1991, akt.Koçar, Hüseyin. **İtalya’da Yerel Yönetimler**. Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 5, S. 4, Temmuz 1996.
- Bilgiç, Veysel K. **Yerel Yönetimler**. 21. Yüzyıl Yayınları, Ankara 1998.
- Bozlağan, Recep ve Yüksel Demirkaya, **Türkiye’de Yerel Yönetimler**. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, Mart 2008.
- Bozlağan, Recep. **Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler**. Hayat Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- Bozlağan, Recep. **Belediyelerde Örgüt Geliştirme**. Hayat Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- Canbolat, Hasan. **İngiltere’de (Britanya) Mahalli İdareler**. Dünyada Mahalli İdareler, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Yayın No: 27, Ankara, 1999.
- Coşkun, Bayram ve Turgay Uzun. **Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişimi, Niteliği ve Muğla İli, Yerel Yönetimlerin Uygulamada Karşılaştığı Sorunlar**. Muğla Üniversitesi Yayını, Muğla, 1999.

- Coşkun, Vahap. “Yerel Yönetimler ve Demokrasi”. Türk İdare Dergisi, Yıl 71, Sayı 422, Mart, 1999.
- Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Ankara, cilt:9 sayı:4 sayfa:94 Ekim 2000
- Çakıroğlu, Bayram Ali. **Zabıta-i Belediye İlk Talimatnameler**. Bezadav Yayınları, İstanbul, Temmuz 2008.
- Çukurçayır, M. Akif. **Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi**. 3. Baskı, Çizgi Kitabevi, Konya, 2006.
- Çukurçayır, M.Akif. **Yerel Yönetimler Kuram Kurum ve Yeni Yaklaşımlar**. Çizgi Kitabevi, Konya, Şubat 2011.
- Çukurçayır, M.Akif. **Yurttaş Odaklı Yerel Yönetim**. Çizgi Kitabevi, 2. Baskı, Konya, Eylül 2009.
- Derdiman, R.Cengiz. **Yeni Düzenlemelere Göre Yerel Yönetimler**. Aktüel Yayın. 2005.
- Derdiman, R. Cengiz. “Belediyelerin Kolluk Fonksiyonlarına İlişkin Genel Bir Deneme (II)”, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 6, S. 4, Ekim 1997.
- Divanoğlu, İbrahim Gökhan. “Türkiye’ de Yerel Yönetimler Reformu ve Uygulanabilirliği”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
- Erbay, Yusuf. “Fransa’da İdari Sistem ve Yerel Yönetimler”, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 8, S. 2, Nisan 1999.
- Erdem, İsmail. **Yerel Siyaset ve Belediyecilik**. İlke Yayıncılık. İstanbul 2011.
- Erkul, Hüseyin ve Yusuf Karakılıç; “Belediye Zabıtasının Örgütsel Yapısı, Sorunları ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkilerinin İrdelenmesi”, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 9, Ekim 2000.
- Ersoy, Yüksel. “Belediye Cezaları ve Belediye Zabıtası”, AÜ SBF Dergisi, C. 22, No: 1, Mart 1967.
- Eryılmaz, Bilal. **Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması**. Birleşik Yayıncılık, İstanbul, 1997.
- Eryılmaz, Bilal. **Kamu Yönetimi**. Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, Erkam Matbaa, İstanbul, 2001.
- Eryılmaz, Bilal. **Kamu Yönetimi**. Genişletilmiş ve Güncellenmiş Yeni Baskı, Erkam Matbaa, İstanbul, 2007.
- Fındıklı, Remzi. **Yerel Yönetimlerde İcra Gücü olarak Belediye Zabıtası**, Yerel Yönetimler Sempozyumu, TODAİE, Ankara, Kasım 2000.

- Geray, Cevat. “İtalya’da Yerel Yönetimler”, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 6, S. 1, Ocak 1996.
- Göksu, Yusuf Ziya. “İngiltere’de Mahalli İdareler Zabıtası”, Türk İdare Dergisi, Yıl: 58, S. 373, Aralık 1986.
- Görmez, Kemal. **Yerel Demokrasi ve Türkiye**. Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı, Vadi Yayınları, Ankara, 1997.
- Göymen, Korel. **Türkiye’de Yerel Yönetişim ve Yerel Kalkınma**. Boyut Yayın Grubu, İstanbul, Mart 2010.
- Gözübüyük. **Türkiye’nin Yönetim Yapısı**. S yayınlar, Ankara, 2001.
- Güler, Birgül Ayman. **Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım**. 1992.
- Güler, Birgül Ayman. **Yerel Yönetimler**. Liberal açıklamalara Eleştirel Yaklaşım 3. Baskı, İmge Kitabevi, 2006.
- Harputlugil, Fethi. **Belediye Zabıtası**. Yayınlanmamış Lisans Üstü Uzmanlık Tezi, TODAİE, 1994.
- İnci, Hakan. **Yerel Yönetimler Yasası’ndaki Değişikliklerin Belediyelerin Yönetim Ve Organizasyon Yapısı Üzerindeki Etkileri: Edirne Belediyesi Örnek Olayı**. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2007.
- Kadioğlu, Hakan. **Çağdaş Yerel Yönetimlerde Sosyal Politikalar**. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- Kaya, Erol. **Yerel Yönetimler Reformu ve Belediyelerde Yeniden Yapılanma**. Kent Yönetimi Dizisi 2, 1.Baskı, Kilim Matbaacılık, İstanbul, 2003.
- Keleş, Ruşen. **Fransa’da Yerinden Yönetim**. Çağdaş Yerel Yönetimler, C 3, S 1, Ocak, 1994.
- Keleş, Ruşen. **Yerinden Yönetim ve Siyaset**, 6. Baskı Cem Yayınevi, İstanbul 2009.
- Keleş, Ruşen. **Yerinden Yönetim ve Siyaset**. 4. Basım, Cem Yayınevi, İstanbul, Ağustos 2000.
- Keleş Ruşen. **Yerinden Yönetim ve Siyaset**. 6, Baskın, Cem Yayınevi, İstanbul, Aralık 2008.
- Küçükçekmece Belediye Başkanlığı. **Küçükçekmece Belediyesi Zabıta Yönetmeliği**. İstanbul, 2008.
- Nadaroğlu, Halil. **Mahalli İdareler**. Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1994 S.3.

- Ortaylı, İlber. **Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)**, TODAİE yayınları, No:142, Sevinç Matbaası, Ankara, 1978.
- Ortaylı, İlber. **Türkiye İdare Tarihi** . Ankara, 1979.
- Ökten, Kemal. “Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Gelişimi”, Türk İdare Dergisi, Sayı 378, Mart, 1988.
- Öner, Şerif. **Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye’de Belediye Yönetimi**. Nobel Yayın, Ankara, Nisan 2006.
- Örneç, Acar. **Kamu Yönetimi**. Panar Bassan, 1988.
- Öztürk, Azim. **21.yy Türkiyesi İçin Yerel Yönetim Modeli**. Ümraniye Belediyesi Kültür Yayınları, No 1, İstanbul, Şubat 1997.
- Özyazıcı, Saadettin. **Zabıta Mevzuatı**. BezaDav Yayınları, İstanbul, 2011.
- Özer, Ahmet. Anayasalarda Yerel Yönetimler, **İller ve Belediyeler Dergisi**, Sayı 600, Ekim-1995.
- Özçetin, Adem. **Osmanlı Devletinde güvenlik hizmetleri (1845’e kadar)**, Yayınlanmamış Lisans Üstü Uzmanlık Tezi, TODAİE, Ankara, 1987.
- Parlak, Bekir ve Sobacı, Zahid. **Kuram ve Uygulamalarda Kamu Yönetimi Ulusal ve Global Perspektifler**. 1. Baskı, Alfa Aktüel Yayınları, İstanbul, 2005.
- Pirlar, Orhan, Nuri Tortop ve Ahmet Başsoy. **Belediyeler ve İdari Vesayet**. Türk Belediyecilik Desrneği – Konrad Adanauer Vakfı, Mahalli İdareler Araştırma Geliştirme Merkezi, Ankara, 1995.
- Sare, Abdullah. “Günümüz Zabıtası”, Belediye Dergisi, C. 4, S. 12, Haziran, 1998.
- Şengül, Ramazan. **Yerel Yönetimler**. Umuttepe Yayınları, Kocaeli 2010.
- Taşdelen, M. Doğan; “Büyükşehir Belediyesinin İlçe Belediyesi Üzerindeki Vesayeti Kaldırılmalıdır”, Çağdaş, Katılımcı, Demokratik Belediye, 1993.
- Tekeli İlhan ve İlber Ortaylı. **Türkiye’de Belediyecilik Evrimi**, Kitap 1. Anka 1978.
- Toprak, Zerrin. **Yerel Yönetimler**. Nobel Yayın, 6. Basım, 2006.
- Toprak, Zerrin ve diğerleri. **21. Yüzyıla Girerken Belediye Zabıtası**. Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri (Edit. Güler, Birgül A. ve Sabuktay, Ayşegül) TODAİE Yayınları, Ankara 2002.
- Tortop, Nuri. **Mahalli İdareler**. 5. Baskı, Ankara, 1998.
- Tortop, Nuri. **Mahalli İdareler**. 6. Basım, Yargı Yay., Ankara, 1999.
- Tortop, Nuri. “İtalya’da Yerel Yönetimlerin Yapısı ve Son Düzenlemeler”, Çağdaş Yerel Yönetimler, C. 5, S. 3, Mayıs 1996.

- Tortop, Nuri. “Özerk, Üretken ve Katılımcı Mahalli İdare Anlayışı”, Amme idaresi Dergisi, Cilt 24, Sayı 4, Aralık 1991.
- Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE); “Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA) Yerel Yönetimler Araştırma Grubu Raporu”, TODAİE Yayını, Ankara, 1992.
- Ulusoy, Ahmet ve Tekin Akdemir. **Mahalli İdareler**, Seçkin Yayınları, 6. Baskı 2010.
- Ünal, Saadettin. **Belediyeciliğimizin Tarihçesi**. 2007.
- Ünüsan, Teoman. **Avrupa da Yerel Yönetimler**. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Yayın No: 27, Ankara 1996.
- Ünüsan, Teoman. **İtalya’da Mahalli İdareler**. Dünyada Mahalli İdareler, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Yayını, Yayın No: 27, Ankara, 1999.
- Üvez, Mehmet. **Belediye Zabıtası**. İller ve Belediyeler, S. 617, Mart, 1997.
- Yalçındağ, Selçuk. “Türk Yerel Yönetimlerinde Yeniden Yapılanma”, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 17, 1992.
- Yalçındağ, Selçuk. “Türk Yerel Yönetimlerinde Yeniden Yapılanma”, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 24, sayı 3, 1991.
- Yaşamış, Firuz Demir. **Belediye Yönetimi**. Zirve Ofset, Ankara, 1996.
- Yıldırım, Selahattin. **Yerel Yönetim ve Demokrasi**. Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, 1. Baskı, IULA-EMME Yayınları, İstanbul 1990.
- Yıldırım, Selahattin. **Yerel Yönetim ve Demokrasi**. IULA-EMME, İstanbul, 1993.
- Yıldırım, Selahattin. **Yerel Yönetim ve Demokrasi**. Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, 2. Baskı, IULA-EMME Yayınları, İstanbul, 1994.
- [http://tr. www.zabita.hizmetleri.com](http://tr.www.zabita.hizmetleri.com) Erişim Tarihi:20.05.2012
- <http://www.avcilar.bel.tr/Mudurluk.aspx?bsayfano=0&birimno=11>, Erişim Tarihi: 20.05.2012.
- <http://www.ekitapyayin.com/id/026/02.htm>, Erişim Tarihi: 19.05.2012.
- <http://www.kucukcekmece.bel.tr/kucukcekmece/detay.aspx?SectionID=1JUDdyK541o76vY4i8bwJw%3d%3d&ContentID=jpEI0EwTzn1Qet%2f1pxv%2bOg%3d%3d> Erişim Tarihi:19.05.2012.

- <http://www.kucukcekmece.bel.tr/kucukcekmece/detay.aspx?SectionID=zMZohgBeVsDvCSISRj%2byMA%3d%3d&ContentID=PMO1LxuU1hr6IoJQtL511g%3d%3d>, Erişim Tarihi: 05.05.2012.
- <http://www.kucukcekmece.bel.tr/kucukcekmece/detay.aspx?SectionID=PMO1LxuU1hr6IoJQtL511g%3d%3d&ContentID=WEKZNfXITb8WB0BToALrFw%3d%3d>, Erişim Tarihi: 06.05.2012.
- <http://www.memurlar.net/haber/32943/>, Erişim Tarihi: 19.05.2012.
- <http://www.mevzuat.gov.tr> Erişim Tarihi:19.05.2012.
- wikipedia.org/wiki/K%C3%BC%C3%A7%C3%BCk%C3%A7ekmece, 05.05.2012
- www.koksalaybakan.org Erişim Tarihi: 19.05.2012.
- www.yenimahalle.belediyesi.com/belhaber1.html, Yenimahalle Belediyesi, Ankara, 2001. Erişim Tarihi:25.06.2012
- www.zabita.hizmetleri.com Erişim Tarihi:20.06.2012.
- <http://www.adanahaber.net/adana/adanada-zabita-teroru-h854.html> Erişim Tarihi: 09.09.2012.
- <http://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/zabita-teroru-var-43158.html> Erişim Tarihi:09.09.2012.
- <http://haber.sol.org.tr/kent-gundemleri/beyoglunda-zabita-teroru-rutinlesti-haberi-49339> Erişim Tarihi:09.09.2012.